

Nieuwe **ONTDEKKINGEN** in **BABYLONIË** over **GENESIS**

Luchtmacht Commandant P. J. WISEMAN
C. B. E.

Dit boek is geschreven in het land van Genesis: Babylonië, over de geschriften van mannen die in dat land leefden. De illustraties zijn afkomstig van tabletten in het bezit van de auteur zelf en tot nu toe ongepubliceerd. Hier is een nieuwe en overtuigende oplossing van een eeuwenoud probleem: "Hoe werd Genesis geschreven, waar kwamen de verhalen en genealogieën vandaan die in dit eerste boek van de Schrift staan?". Geheel nieuw archeologisch en literair bewijs wordt geleverd met betrekking tot de oudheid.

Bron: https://archive.org/details/new-discoveries-in-babylonia_wiseman-zusammengefasst
https://biblicalarchaeology.org.uk/pdf/wiseman_p-j/creation-revealed-in-six-days_wiseman.pdf

New Discoveries In Babylonia about Genesis

by : [P. J. WISEMAN \(1888 - 1948 \)](#)

1ste versie van de Nederlandse vertaling door Rudi Meekers - CreaBel (2025) met:

- Beperkte commentaren over de veronderstelde inbreng van Mozes
- Geschiedkundige toelichtingen
-

De originele bladzijden zijn vermeld in de linker marge.

Topics : [Genesis Origins Bible Babylon](#)

Collection : [opensource](#)

Language : [English](#)

Item Size : 77.9M

Iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van de Bijbel doet er goed aan met dit boek te beginnen. Wiseman voert een krachtig pleidooi voor het auteurschap van Genesis. Daarbij elimineert hij veel van de dwaalsporen die de moderne wetenschap bezighouden met betrekking tot de bijbelse oorsprong.

Geschreven in Ur 800 jaar voor de geboorte van Mozes. De tabletten met de Tien Geboden waren waarschijnlijk even groot als dit tablet, namelijk 6in. bij 4in.

NEW DISCOVERIES IN BABYLONIA ABOUT GENESIS

BY
AIR COMMODORE
P. J. WISEMAN, C.B.E.

MARSHALL, MORGAN & SCOTT, LTD.
LONDON : EDINBURGH

MARSHALL, MORGAN AND SCOTT, LTD. LONDON: 33 LUDGATE HILL, E.C.4 EDINBURGH: 31 SHANDWICK PLACE
U.S.A, VAN KAMPEN PRESS 222 EAST WILLOW STREET WHEATON, ILLINOIS
CANADA EVANGELICAL PUBLISHERS 366, BAY STREET TORONTO

Eerste uitgave 1936

Tweede uitgave 1937

Derde uitgave, 12939

Vierde uitgave, 1946

Vijfde, uitgave 1949

MADE AND PRINTED IN GREAT BRITAIN BY PURNELL AND SONS, LTD., PAULTON (SOMERSET) AND LONDON

VOORWOORD BIJ DE TWEEDE EDITIE

Het is een bemoedigend teken dat er binnen een paar maanden een tweede editie moet komen. Hiervan is gebruik gemaakt om een paar paragrafen toe te voegen, en waar het bewijs het vereist, om andere paragrafen te versterken. Ik kan niet klagen, zoals sommigen hebben gedaan, dat critici alles negeren wat aan de conservatieve kant is geschreven. Ik heb hun opmerkingen zorgvuldig overwogen, maar het is veelzeggend dat in alle kritieken die ik heb gezien, geen poging is gedaan om de hoofdlijnen van het bewijs dat naar voren is gebracht ter ondersteuning van de oorspronkelijke bronnen waaruit Genesis werd samengesteld, te weerleggen. Sterker nog, het fundamentele thema van het boek - het gebruik van de formule die het raamwerk van Genesis vormt - is algemeen aanvaard.

Het is misschien nodig om toe te voegen dat ik niet heb geprobeerd om de algemene problemen te bespreken die door Genesis of de archeologie naar voren zijn gebracht. Ik heb de bijdrage van de archeologie beperkt tot een zeer lichte “archeologische achtergrond” en mijn commentaar over Genesis beperkt tot het literaire probleem van zijn oorsprong.

Ik hoop dat ik niets verkeerd heb weergegeven of een relevant punt van belang heb weggelaten.

I. INLEIDING

DIT boek is het resultaat van studies in archeologie en Genesis, terwijl hij werkte in het land van Genesis - Babylonië. Het onderzoek van de literaire problemen van het boek in zijn oude omgeving, en in het licht van de massa nieuwe feiten met betrekking tot oude literaire methoden, werpt een geheel nieuw licht op het probleem van het auteurschap van Genesis.

Mijn doel is om zo eenvoudig mogelijk het bewijs aan te geven dat het Boek Genesis geeft over zijn eigen oorsprong en samenstelling. Voor velen zal het verrassend lijken dat Genesis ook maar iets te zeggen heeft over de methode waarop het oorspronkelijk werd geschreven, want geleerden hebben de afgelopen twee eeuwen juist over deze vraag gediscussieerd, zonder zelfs maar te suggereren dat het ook maar de geringste directe verklaring over zijn eigen auteurschap bevat. Het onderzoek is van het grootst mogelijke belang, en de conclusies die hieruit voortvloeien niet minder, want dit eerste boek van de Schrift is de basis waarop veel van de bovenbouw is gebouwd, niet alleen van het Oude Testament, maar ook van het Nieuwe. Bovendien heeft Genesis een belang en betekenis waar geen enkel ander document uit de oudheid aan kan tippen.

De oplossing van het probleem van de samenstelling van Genesis, die op de volgende pagina's wordt geschetst, is het resultaat van de studie van de bevindingen die het archeologisch onderzoek ons de afgelopen jaren heeft gepresenteerd. Gedurende deze periode heeft de schrijver verscheidene jaren doorgebracht in “het land dat Babylonië was”, waarbij hij herhaaldelijk de verschillende opgravingen op de oude vindplaatsen bezocht en voortdurend in contact stond met de nieuwste ontdekkingen. In deze omgeving van oude dingen werd Genesis zorgvuldig onderzocht - niet om een nieuwe oplossing voor de samenstelling ervan te ontdekken, maar uitsluitend om de geografie en archeologie van het land in relatie hiermee te illustreren.

Tijdens deze studies werd de sleutel tot de literaire compositie steeds duidelijker, want Genesis kreeg het zeldzame voorrecht om voor zichzelf te mogen spreken in het licht van alle nieuwe kennis die we nu bezitten over de schrijfmethode in de patriarchale tijd. Het lijkt erop dat de sleutel tot de compositie tot nu toe onopgemerkt en daarom ongebruikt is gebleven. Terwijl de heersende theorieën niet in staat waren om de deur naar de literaire structuur te ontsluiten, wordt gesteld dat de volgende verklaring dat wel doet:

Het Boek Genesis werd oorspronkelijk geschreven op tafelen in het oude schrift van die tijd, door de patriarchen die nauw betrokken waren bij de gebeurtenissen die erin worden beschreven en wiens namen duidelijk worden vermeld. Bovendien wijst Mozes, de samensteller en redacteur van het Boek, zoals we dat nu hebben, duidelijk op de bron van zijn informatie.

Een dergelijke verklaring heeft een adequate bevestiging van de schrijver nodig, en van de kant van de lezer een geduldige bestudering van al het bewijs waarop het is gebaseerd. Wanneer dit bewijsmateriaal nauwkeurig is bestudeerd, zal blijken dat het wordt gestaafd door feiten die zo talrijk zijn en geverifieerd door toevalligheden die zo overweldigend zijn, dat bijna elke kritische moeilijkheid met betrekking tot Genesis verdwijnt.

11

Tot het begin van de vorige eeuw was het vroegere deel van het Oude Testament de enige bekende contemporaine geschiedenis die eerder dan 1000 v. Chr. was geschreven. De oude historische verslagen van Babylonië waren niet opgegraven, maar lagen begraven en onbekend onder terpen en ruïnes die hen al millennia verborgen hielden. Het was omdat de vroegere boeken van de Bijbel op zichzelf stonden en uniek waren in hun claim dat ze geschreven waren eeuwen vóór enig ander geschrift dat toen bekend was in de wereld, dat critici een eeuw geleden probeerden te bewijzen dat ze geschreven moesten zijn op een datum die veel later was dan Mozes. Aan de andere kant konden de verdedigers van het Mozaïsche auteurschap toen niet weten dat het schrift duizend jaar voor zijn geboorte al veelvuldig werd gebruikt. Daarom stelden beide partijen in de controverse zich voor dat de inhoud van Genesis mondeling was overgeleverd, omdat men aannam dat schrijven onmogelijk was en in de tijd van de patriarchen vrijwel niet bekend.

Ewald, de criticus, was bereid om toe te geven dat Mozes bekend was met de kunst van het schrijven, maar hij zegt dat “de verslagen van de tijd van de patriarchen geen zekere sporen bevatten van het gebruik van het schrift in die vroege tijd”. Zelfs zo laat als 1893 schreef H. Schultz “over het legendarische karakter van de pre-Mosische verhalen, is de tijd waarover zij handelen een voldoende bewijs. Het was een tijd vóór alle kennis van het schrift” (Theologie van het Oude Testament, Vol. I, p. 25).

Er zal voortdurend worden verwezen naar archeologisch onderzoek, dit is nodig vanwege de dringende behoefte aan een heroverweging van Genesis in de oude omgeving waarin het is ontstaan, het zal ons ook bevrijden van de heersende misvatting om het boek te onderzoeken alsof het op een vergelijkbare manier als de moderne geschiedenis zou zijn geschreven. Het is niet mogelijk om verwijzingen naar de “kritische” theorieën over de oorsprong van het Boek te vermijden, want hoewel critici soms duidelijk bepaalde speciale literaire kenmerken hebben genoemd die in Genesis kunnen worden waargenomen, zijn hun speculaties op basis van deze waarnemingen vaak in tegenspraak met de expliciete verklaringen in het Boek zelf en ook met moderne archeologische ontdekkingen. Omdat de reeks vermoedens, die algemeen bekend staat als “Hogere Kritiek” in bepaalde kringen zo wijdverspreid zijn geaccepteerd als een verklaring voor de compositiemethode, is het noodzakelijk om deze kritische veronderstellingen te testen. Het zal duidelijk worden dat deze vermoedens nooit het daglicht zouden hebben gezien als de geleerden van die tijd in het bezit waren geweest van moderne archeologische kennis. Omdat de kritische theorieën zijn ontstaan in een tijdperk van onwetendheid over de vroegste patriarchale tijden, en de nieuwere feiten van opgravingen deze theorieën zo hopeloos achterhaald hebben gemaakt, wordt de tijd nu rijp

12

geacht voor een nieuwe waardering van Genesis in het licht van recent archeologisch onderzoek. :

Om deze reden is het noodzakelijk om een beroep te doen op de archeologie om onze eerste getuige te zijn, om ons te informeren over de feiten en om ons te verlichten over de lessen die we kunnen leren van de opgravingen, vooral wat betreft hun invloed op de oudheid van het vroege schrift en de gebruikte literaire methoden. Deze getuigenis zal de hoofdstukken II tot IV in beslag nemen. Genesis spreekt voor zichzelf in de hoofdstukken V tot en met VIII. In Hoofdstuk IX vertellen de “Hogere Kritieken” ons in hun eigen woorden hun zaak betreffende het Boek; dit bewijs wordt bekeken in Hoofdstuk X. In Hoofdstukken XI en XII verdedigt Genesis zichzelf tegen aanvallen. Kritische tendensen worden onderzocht in Hoofdstuk XIII. De vraag of Genesis een gezuiverde vorm is van de Babylonische verslagen, of dat de Babylonische verslagen een verbasterde vorm zijn van de Genesis tabletten wordt besproken in Hoofdstuk XIV. Het gebruik van de oude verhalen in het Nieuwe Testament wordt besproken in Hoofdstuk XV. Tenslotte geeft de “Getrouwe en Waarachtige Getuige”, de Here Jezus Christus, Zijn getuigenis in Hoofdstuk XVI. Het bewijs wordt samengevat in Hoofdstuk XVII.

De hoogste betekenis die aan het woord 'criticus' kan worden gegeven, is 'oordelen'. Een rechter mag zijn onderzoek van het bewijsmateriaal niet beginnen door als vanzelfsprekend aan te nemen dat het beschuldigde Boek Genesis 'schuldig' is, hij zal geduldig en onpartijdig naar deze getuige luisteren. Hij zal scrupuleus eerlijk het hele bewijs afwegen en niet toestaan dat enig belangrijk feit wordt verdoezeld. Bovendien moet het beide partijen worden toegestaan om hun bewijs in hun eigen woorden te geven.

Een secundaire betekenis van het woord “criticus” is “een vijandige getuige”. De volgende pagina's zijn een pleidooi om het Boek Genesis een eerlijk gehoor te geven. Omdat we op zoek zijn naar de hele waarheid, brengen de critici hun grootste en meest eminente pleitbezorgers naar voren en geven hun getuigenis in hun eigen woorden - niet slechts speciaal geselecteerde uittreksels - maar het hele materiële bewijs.

Is het niet makkelijker om een advocaat voor de beschuldiging te zijn dan voor de verdediging? Het is zeker niet zo moeilijk om destructief te zijn als constructief, het vereist minder nadenken om af te breken dan om op te bouwen. Eén lucifer kan worden gebruikt om een paleis in brand te steken waar veel mannen een aanzienlijke tijd voor nodig zullen hebben om het te vervangen. Het is niet moeilijk om twijfel of verdenking tegen een boek te suggereren, maar het kan veel tijd en werk kosten om het te zuiveren van de beschuldigingen en het vertrouwen te herstellen. Het is de bedoeling dat deze pagina's constructief zijn, ze zijn zeker niet louter een aanklacht tegen de “Hogere Kritiek”.

II. OPGRAVINGEN IN HET LAND VAN GENESIS

De ontdekkingen in Babylonië die de grootste interesse wekten bij het grote publiek waren die welke verband hielden met de Bijbel. In de vroege dagen van de opgravingen veroorzaakte de vondst van een paleis dat toebehoorde aan een koning die in de Schrift wordt genoemd, of van een inscriptie die naar een gebeurtenis in het Oude Testament verwees, niet alleen opwinding, maar ook sensatie. Tot op de dag van vandaag worden de opgravingen in Ur van de Chaldeeën met veel meer interesse gevolgd door de meerderheid dan de opgravingen in de oudere stad Kish; simpelweg omdat Abraham in Ur woonde en van daaruit naar Palestina reisde, terwijl Kish, dat geen direct verband heeft met de Bijbel, niet van groot belang is, behalve voor archeologen.

Pas halverwege de vorige eeuw begonnen opgravers te graven in de verwoeste heuvels van Mesopotamië. Tachtig jaar geleden waren deze lange golvende heuvels van aarde de onverstoorde grafkleden die de overblijfselen van de oudste beschavingen bedekten. De Arabier zette zijn tent van zwart geitenhaar op deze heuvels op en volgde met ongeziene ogen zijn primitieve ploeg die over deze heuvels van aarde werd gesleept. Dit was alles wat er toen zichtbaar was van Babylon, Ur, Erech en Calneh, in het land van Shinar, en Asshur, Nineveh en Calah in het land van Asshur. Het zand van de tijd had deze steden zo grondig bedekt dat ze minder dan honderd jaar geleden slechts gewone heuvels leken. Afgezien van hun hoogte leken ze uit niets anders te bestaan dan het stof van de woestijn. Regenstormen hadden echter de zijanten gedeeltelijk omgeploegd, waardoor stukken gebroken aardewerk en tabletten tevoorschijn kwamen waarop een ingewikkeld patroon van combinaties van wigvormige inkepingen was gedrukt.

15

In Egypte hadden de grote monumenten - piramides, tempels en paleizen - tenminste hun hoofd boven het verschuivende zand van de woestijn gehouden en waren zo gedeeltelijk zichtbaar gebleven voor de verwonderde blikken van de mensen. Maar in Mesopotamië waren de steden zo grondig begraven dat het een land van dode steden was geworden; bovendien waren de plaatsen waar ze begraven lagen zo uitgewist dat hun locaties onbekend of onzeker waren. De grafheuvels verhulden hun geheimen zo goed dat, op een paar uitzonderingen na, de inwoners van het land niet meer wisten van wat er onder hen lag dan de schapen die zich voedden met het schaarse lentegras. Nu huizen jakhalzen en schorpioenen in hun ruïnes, “*haar steden zijn een woestenij, een dor land en een wildernis*” (Jer. li. 43). Zelfs vandaag de dag zijn er veel grafheuvels waarvan we niets weten, noch van hun vroegere noch van hun huidige inhoud. Onlangs passeerden enkele vooraanstaande archeologen, die niet alleen herhaaldelijk een bepaalde plek uit de oudheid hadden bezocht, maar deze ook grondig hadden onderzocht, deze meer dan eens onopgemerkt in de veronderstelling dat het een onbekende ruïne was,

Het is noodzakelijk om dit korte overzicht van opgravingen te beperken tot het land waarnaar verwezen wordt in de eerdere hoofdstukken van het Boek Genesis; het land van Shinar en Assur, tot voor kort bekend als Mesopotamië (het land tussen de rivieren), maar nu Irak genoemd. In vroege tijden stond het zuidelijke deel van het land bekend als Babylonië en het noordelijke als Assyrië. Nog vroeger werd de zuidelijke vlakte “Soemerië” genoemd en de noordelijker gelegen “Accadië”. Dit land is een strook land, ongeveer 600 mijl lang en 250 mijl breed (965 km x 400 km), die zich nu uitstrekt van het Koerdische gebergte in het noorden tot de Perzische Golf in het zuiden, met de Perzische of Iraanse bergen als oostelijke grens en in het westen de woestijn van Arabië. Het is een uniform vlak land waar de twee grote rivieren, de Tigris en de Eufraat, doorheen stromen.

16

Hier begon de beschaving, hier hebben opgravers het begin van de geschiedenis ontdekt en uit de grond zijn de oudste vormen van schrift gegraven. Het is de wieg van het menselijk ras.

Het is niet verwonderlijk dat vroege reizigers de begraven steden voor gewone heuvels aanzagen, want de ruïnes van de stad Babylon waren zo uitgewist dat het twijfelachtig is of sommigen die over de grote stad schreven, precies wisten waar het was, want ze beschrijven heuvels die qua vorm en grootte verschillen van die van de ruïnes van Babylon. Benjamin van Tudela, een Spaanse jood die het land in de twaalfde eeuw bezocht en over deze ruïnes schrijft, zegt dat ze “voor mensen ontoegankelijk waren vanwege de verschillende en kwaadaardige soorten slangen en schorpioenen die er leefden” (Itinerarium, p. 70), terwijl Marco Polo er ongemerkt aan voorbij schijnt te zijn gegaan. Aan de andere kant lijkt de locatie van Babylon bekend te zijn geweest bij de Arabieren, want De Beauchamp, die het tussen 1780 en 1790 tweemaal bezocht, zegt over de ruïnes dat “ze precies onder de heuvel liggen die de Arabieren Babel noemen”.

Sir Antony Shirley, die aan het eind van de zestiende eeuw door Mesopotamië reisde, schreef over “Nineve, dat wat God zelf die grote stad noemt, heeft niet één steen staan die herinnert aan het bestaan van een stad”. Tavernier bezocht Mosul in 1644 en verwees naar deze ruïnes en zei: “Het lijkt een vormeloze massa van vervallen huizen die zich bijna een mijl langs de rivier uitstrekt. Men herkent er een groot aantal gewelven of gaten die allemaal onbewoond zijn.”

De eerste poging om het mysterie van de inhoud van deze heuvels op te lossen werd gedaan aan het begin van de vorige eeuw, maar het duurde tot 1842 voordat de opgravingen echt begonnen. Zelfs toen werd er weinig moeite gedaan om schriftelijke gegevens te verkrijgen, omdat de opgravers ze niet konden lezen en de weinige geleerden die zich met deze taak bezighielden zelf het raadsel van het spijkerschrift nog niet helemaal hadden opgelost. We moeten toegeven dat de opgravers in die vroege dagen vooral op zoek waren naar beeldhouwwerk dat de musea van Londen en Parijs zou sieren.

17

Claudius James Rich kan de eerste opgraver worden genoemd. Zijn talent om oosterse talen te leren was al vroeg duidelijk, zozeer zelfs dat hij op zestienjarige leeftijd werd benoemd tot militair cadet in dienst van de Oost-Indische Compagnie. Op zijn eenentwintigste werd hij resident van de compagnie in Bagdad. Daarna besteedde hij alle tijd die hij kon vrijmaken van zijn officiële taken aan zijn historische onderzoeken. Hij bezocht Babylon in december 1811 en schreef over de verwoesting en verwarring die daar heersten en over de stenenrovers die stenen van Nebukadnezar hadden meegenomen voor gewone bouwdoeleinden. De Oost-Indische Compagnie vroeg hem om exemplaren van deze bakstenen naar huis te sturen, en ook van de kleitabletten met inscripties in wigvormig schrift. Deze werden verzonden in een doos van een halve meter in het vierkant. Op dat moment bevatte een kleine glazen kast in het British Museum alles wat Groot-Brittannië bezat aan oudheden uit Babylonië. In 1821 stierf Rich op vierendertigjarige leeftijd aan cholera.

De overgebleven terpen, die de talrijke steden uit de oudheid bedekken, werden ongemoeid gelaten tot 1842, toen Frankrijk Paul Emil Botta als consul naar Mosul stuurde. Op de oostelijke oever van de Tigris, tegenover Mosul, lagen de ruïnes van Nineveh. De zuidelijke, genaamd Nebbi Yunus (i.e. Profeet Jona) leek hem de heuvel die de beste resultaten zou opleveren, maar op de top van deze heuvel was een klein dorp met een moskee waarvan de Arabieren beweerden dat deze het graf van de Profeet Jona bevatte. Hier ontdekte Botta dat de eigenaren van de huizen en het land hem ofwel toestemming weigerden om te graven, of veel hogere bedragen vroegen voor het voorrecht dan hij bereid was te betalen. Hij werd daarom beperkt tot de noordelijke heuvel die bekend staat als Kouyunjik, maar zijn opgravingen kenden geen succes. Maar al vroeg in de procedure kwam een boer uit het dorp Khorsabad, zo'n dertig mijl ten noorden van Nineveh, toevallig langs de opgravingen en ontdekte dat Botta op zoek was naar stenen met afbeeldingen erop. De Fransman, die al had geleerd dat de Arabier de neiging had om de bringer van goed nieuws te willen zijn, trok zich weinig aan van het verhaal van de boer; maar nadat hij maandenlang zonder succes had gegraven in Nineve, stuurde hij een paar van zijn werklieden naar het dorp van de Arabier om te zien wat ze konden vinden. Zodra het graven begon, stuitten ze op gebeeldhouwde bas-reliëfs en inscripties. Er was een Assyrisch paleis gevonden. Toen het nieuws van deze ontdekking Parijs bereikte, wekte het zoveel interesse dat Botta onmiddellijk geld kreeg om het werk voort te zetten. In 1844 waren talrijke kamers in het paleis opgegraven en werd het geïdentificeerd als het paleis van Sargon II, die: 'wordt genoemd in:

Jes 20:1 In het jaar, toen de veldmaarschalk naar Asdod (Asjem) kwam, gezonden door Sargon, de koning van Assur, en hij tegen Asdod streed en het innam;

Botta ontdekte ook een prachtige albasten muursculptuur van Sargon in gezelschap van zijn commandant.

In 1851 volgde Victor Place Botta op, niet alleen op het Franse consulaat in Mosul, maar ook als opgraver van Khorsabad. Hij besteedde de volgende vier jaar aan het opgraven van het paleis van Sargon. Afgezien van de verwijzing naar hem in Jesaja, was er vrijwel niets bekend over deze vorst. Nu werden de kamers waarin hij had gewoond en gebeeldhouwde voorstellingen van hem die 2500 jaar lang uit het oog waren verloren, bekend. Monsieur Place zette achtenzestig kisten met enkele van deze grote beelden en inscripties, samen met de beelden die hij uit Babylon had verzameld, op een vlot en stuurde ze de Tigris af om naar Parijs te worden verscheept. Maar voordat het vlot de samenvloeiing van de Eufraat en de Tigris bereikte, verging het met zijn hele kostbare lading.

Het duurde niet lang voordat Groot-Brittannië vertegenwoordigd werd in de noordelijke of Assyrische archeologie in de persoon van Austen Henry Layard. Van jongs af aan was hij enthousiast over het Oosten, maar toch was hij advocaat in Londen. Na zes jaar op kantoor te hebben gewerkt, verliet hij het recht en ging hij naar Constantinopel, waar hij hoopte een aanstelling als attaché op de Britse ambassade te krijgen. In 1839 begon hij aan een reis door het Nabije Oosten; in die tijd een lange en hachelijke onderneming. Toen hij in 1840 op weg was naar Perzië bezocht hij Mosul en bij zijn terugkeer in 1842 ontmoette hij Botta in Nineveh. In 1845 gaf Sir Stratford Canning, de ambassadeur in Constantinopel, hem in plaats van het attachéschap {50} voor archxologisch onderzoek; dit, samen met zijn eigen geld, stelde hem in staat om de aspiraties van de afgelopen vijf jaar te verwezenlijken. Hij vertrok meteen naar Mosoel en om zo weinig mogelijk aandacht te trekken, zei hij tegen niemand iets over zijn plannen. Met slechts zes arbeiders ging hij vijfentwintig mijl langs de oostelijke oever van de Tigris naar een heuvel die Nimrud heette - de Calah van Genesis 10:(10 ?). Op de eerste dag ontdekte hij een Assyrisch paleis, op de derde kwam hij talrijke fragmenten van spijkerschrifttabletten tegen, maar naar dit laatste was hij niet op zoek, want hij kon dit spijkerschrift niet ontcijferen.

Op een dag, toen hij weg was van de opgravingen, zag Layard twee bereden Arabieren met hoge snelheid op hem afrijden. Toen hij hem bereikte riep een van hen opgewonden uit: “Haast je, O Bey, haast je naar de opgravers, want ze hebben Nimrod zelf gevonden! wallah het is wonderbaarlijk, maar het is waar, we hebben hem met onze eigen ogen gezien.” Ze hadden een van de grote gevleugelde leeuwen met een mensenhoofd ontdekt die nu in het British Museum liggen. Er ging bijna geen dag voorbij zonder iets van waarde op te graven, maar op een keer, toen hij een geul van 50 meter in een van de heuvels had gegraven, stond hij op het punt om het op te geven omdat er niets van waarde was gevonden, toen een arbeider een zwart marmeren monument opgroef - de nu beroemde obelisk van Shalmaneser I - met daarop de woorden: “Ik ontving het eerbetoon van Jehu, de Israëliet, zilver en goud, enz. Toen kolonel Rawlinson in Bagdad deze inscriptie ontcijferde die naar de koning van Israël verwees, maakte het nieuws van de “vondst” veel indruk.

Layard leidde een tweede expeditie in 1849-1851 en de resultaten waren zo goed dat er honderden kisten nodig waren om zelfs maar een deel van de verworven schat naar het British Museum te sturen.

Hormuzd Rassam, een inwoner van Mosul, die Layard had geassisteerd, nam twee jaar later de leiding over de operaties. Aanvankelijk vond hij weinig om hem aan te moedigen in Nimrud, dus richtte hij zijn aandacht op de heuvel Kouyunjik in Nineveh. Hier vond hij het paleis van Ashur-bani-pal en op de zijkanten van één kamer was een bas-reliëf te zien waarop de koning in zijn jachtwagen stond, met zijn dienaren om hem heen die hem de wapens voor de jacht aanreikten. Belangrijker nog, hij vond de immense bibliotheek van de grote koning met tienduizenden tabletten, maar helaas waren er veel gebroken of verbrand. Ashur-bani-pal was een groot verzamelaar van oude tabletten, hij schepte op over zijn ambities in dit opzicht, en hij stond erom bekend dat hij schrijvers naar verre steden had gestuurd om hun belangrijkste tabletten te reproduceren, waarvan sommige zelfs toen al behoorlijk oud waren. De tabletten die Rassam vond werden verpakt op de primitieve manier van die dagen en verscheept naar het British Museum waar ze, vanwege het feit dat ze zo talrijk waren en de ontcijferaars zo weinig, vele jaren in de kelders bleven voordat ontdekt werd dat er kopieën van de koning van de Schepping- en Zondvloedtabletten tussen zaten. Deze werden bijna twintig jaar later herkend door George Smith en werden meteen beroemd.

Gedurende al die tijd was Babylonië bijna genegeerd, omdat opgravers hun aandacht concentreerden op de noordelijke heuvels van Assyrië. In 1849 bezochten kolonel Rawlinson en in 1854 J. E. Taylor Ur van de Chaldeeën, terwijl Rawlinson in het laatste jaar zowel in Babylon als in Birs Nimrod onderzoek deed. Gedurende deze jaren onderzocht Loftus deze en andere plaatsen, maar door de dreigende houding van de zuidelijke Arabier kon hij ze niet opgraven. In 1878 groef Rassam greppels in de heuvels van Babylon, waarbij hij een aantal belangrijke inscripties vond, maar er werden er geen gevonden die zo spectaculair waren als die van de heuvels van Assyrië. Opgravers richtten hun aandacht daarom weer op Nineve.

George Smith, die zijn carrière in het British Museum begon als graveur, overwon onophoudelijk de moeilijkheden bij het vertalen van het spijkerschrift, totdat hij een van de meest vaardige ontcijferaars van zijn tijd werd. Tijdens zijn werk in het Museum herkende en ontcijferde hij de Vloedtabletten (die bijna twintig jaar eerder waren ontdekt) en hij onthulde zijn vondst aan de wereld in een voordracht voor de Society of Biblical Archeology in december 1872. De belangstelling was zo groot dat de Daily Telegraph in 1873 1000 pond gaf om de kosten te dekken van Smith die naar Nineve ging om naar de ontbrekende delen van deze tabletten te zoeken en voor aanvullend onderzoek. In Nineve poetste hij het stof van enkele tabletten toen hij enkele van de ontbrekende regels zag. Hij keerde terug naar Engeland, maar vertrok in november van hetzelfde jaar voor een tweede expeditie, want de toestemming van de Turkse autoriteiten om opgravingen te doen zou over vier maanden verlopen. Ondanks aanzienlijke moeilijkheden werkte hij snel en groef talrijke kleitabletten met inscripties op. Bij zijn terugkeer richtte hij zijn aandacht op de tabletten die het Oude

Testament illustreerden, vooral de eerste hoofdstukken van Genesis. In maart 1876 vertrok hij opnieuw naar Nineve, maar bij zijn aankomst in het land heerste er zo'n cholera dat het onmogelijk was om met de opgravingen te beginnen. De klimatologische gevaren van dit land vergetend, blootgesteld aan de verschrikkelijke hitte van de middagzon, vaak zonder voedsel, en zelfs in deze omstandigheden zichzelf overbelastend, verliet hij Nineveh voor Londen, een teleurgesteld man, want bij deze gelegenheid had hij niets bereikt. Hij kwam niet verder dan Aleppo, waar hij op 19 augustus 1876 stierf. George Smith was een van de meest succesvolle Assyriologen die Groot-Brittannië heeft gekend.

22

Pas in 1888 begon Amerika direct en actief deel te nemen aan Babylonische opgravingen. In dat jaar begonnen ze met het werk op de heuvel die de Arabieren Nippur noemden (de Calneh van Genesis x) en de opgravingen daar werden vastberaden voortgezet ondanks aanzienlijke tegenstand tot aan de Grote Oorlog. Van deze heuvel werden duizenden tabletten verkregen en de teksten die zijn gepubliceerd, sommige in meer recente jaren, onthullen veel van groot belang.

Het is echter pas in de laatste jaren dat de opgravingen teruggaan tot de tijden die in de eerste hoofdstukken van Genesis worden beschreven. De ontdekkingen in Assyrië en Babylonië in de vorige eeuw brachten ons zelden verder terug dan de tijd van Mozes. Aan het begin van de twintigste eeuw bracht de ontdekking van de Code van Hammurabi ons in het bezit van de wetten uit de tijd van Abraham. Over de eeuwen daarvoor was de archeologie vaag en onzeker. De onderzoeken van de afgelopen jaren hebben echter een aantal verbazingwekkende en waardevolle feiten aan het licht gebracht die betrekking hebben op de tijd die Genesis beschrijft. Nu houden archeologen zich voornamelijk bezig met het onderzoeken van vindplaatsen en lagen die betrekking hebben op de Genesisperiode, d.w.z. 3500-2000 v. Chr.

23

In 1922 begon Dr. (nu Sir Leonard) Woolley van het British Museum, in samenwerking met de Universiteit van Pennsylvania, met de systematische opgraving van Ur van de Chaldeeën. Vanaf het allereerste begin van het werk toonde deze deskundige archeoloog zonder enige twijfel de hoge staat van beschaving in de vroege tijden aan. Maar toen ik in 1923 toekeek hoe zijn werklui duizenden tonnen aarde verwijderden om de grote ziggurat of "Hoge Plaats" te onthullen, die 250 jaar voor de geboorte van Abraham werd gebouwd (volgens de timing kan dit de toren van Babel zijn geweest!), kon ik me nauwelijks voorstellen dat de latere resultaten van deze expeditie zulke rijke schatten zouden opleveren en zo'n groot licht zouden werpen op de tijden van Genesis. Deze "High Place" is het best bewaarde exemplaar in het hele land, het is een massieve massa metselwerk van tweehonderd voet lang, honderdvijftig voet breed en oorspronkelijk ongeveer vijfenzeventig voet hoog. Tijdens deze opgraving werden enkele stenen gevonden met de inscriptie van Ur-Nammu, de bouwer van deze tempeltoren. Een van deze stenen werd aan mij gegeven en de spijkerschrifttekens zijn er perfect op gestempeld, wat laat zien dat er al honderden jaren voor de tijd van Abraham geschreven werd.

Een jaar later kreeg ik een tablet te zien dat net was gevonden in Al Ubaid, zo'n vijf kilometer van Ur. Het behoorde tot de periode van 5000 jaar geleden en was een van de oudste exemplaren van het toen bekende schrift. Mr. Gadd van het British Museum, die dat seizoen in Ur was, had er de namen op gevonden van twee Sumerische heersers, van wie er één bekend was, maar de andere tot op het moment van de ontdekking zelfs door archeologen als legendarisch werd beschouwd. Het draagt zeker bij aan de realiteit van de achtergrond van Genesis, om, zoals ik deed, de opgraving te zien van de muur waarmee Ur Nammu zijn stad omringde, twee eeuwen voordat Abraham er woonde. Deze muur was zevenenzeventig voet (11.2 m) dik en drie mijl (4.8 km) rond.

In 1929 gaf Sir Leonard Woolley zijn arbeiders de opdracht om een diepe put te graven in een geselecteerd deel van de stad. Daarbij ontdekten ze onverwacht een opmerkelijke verandering in het karakter van de grond, want er kwam plotseling schone, met water bedekte klei tevoorschijn. De Arabische werklieden meldten dit en kregen de opdracht om verder naar beneden te graven. Na een diepte van acht voet (2.4 m) van deze schone waterhoudende klei hield het net zo plotseling op als het was begonnen, want eronder werd gebroken aardewerk gevonden en andere bewijzen van het bestaan van een dorp voordat de kleilaag werd afgezet. De plaats waar deze ontdekking plaatsvond, lag in lagen die de schuine zijde van een heuvel bedekten en de dikte van de klei varieerde van acht tot elf voet. Het water dat nodig was om zo'n grote afzettingsdikte te leggen, moet zo aanzienlijk zijn geweest dat Sir Leonard Woolley tot de conclusie kwam dat de enige mogelijke verklaring van zijn ontdekking was dat ze definitief bewijs hadden gevonden van de gevolgen van de zondvloed. In het seizoen 1929-1930 groef hij door het overstromingsniveau naar onontgonnen grond en in 1934 groef hij een eind verderop nog een put, opnieuw door de met water bedekte klei van de overstroming, waarbij hij enkele beelden en aardewerk ontdekte in het niveau van voor de overstroming. Aan het einde van dit laatste seizoen vertelde hij me dat zijn bevindingen met betrekking tot de zondvloed overvloedig waren bevestigd. Ik heb deze overstromingsaarde onderzocht; de volledige afwezigheid van zout dat in andere niveaus voorkomt, de uitzonderlijke aard ervan, het plotselinge begin en de even abrupte onderbreking als de hervatting van gebroken aardewerk en beenderen eronder, zijn zeker de meest opmerkelijke bewijzen van een zondvloed.

In 1927 groef Sir Leonard Woolley op een niveau dat hij dateerde op 3500 v. Chr. een grote begraafplaats op en er werden vele gruwelijke ontdekkingen gedaan van sterfgevallen die waarschijnlijk gewelddadig waren geweest. Er waren echter veel mooie voorbeelden van het soort gouden hoofdtooi dat vrouwen uit die tijd droegen, en ook veel kralenkettingen. Een van de meest spectaculaire vondsten was de gouden helm van Mes-kalam-dug (<https://en.wikipedia.org/wiki/Meskalamdug>), van wie hij zegt dat hij rond 3200 v. Chr. (= 500 jaar voor de zondvloed) leefde.

Professor Langdon van de Universiteit van Oxford begon in 1923 met onderzoek in Kish en Jemdat Nasr, dat zeer vruchtbaar is geweest in hun bijdrage aan onze kennis van de vroegste

perioden van beschaving. Ik was in Kish twee dagen na de ontdekking van een stenen tablet in een semipictografisch schrift, waarvan wordt aangenomen dat het een van de oudste geschriften is die de mens kent. Ook hier, op een afstand van honderdvijftig (240 km) mijl van Ur van de Chaldeeën, werden bewijzen van de Zondvloed gevonden.

In Nippur (Calneh) vond de expeditie van de Universiteit van Pennsylvania een groot aantal inscripties die dateren van voor de tijd van Abraham. Deze zijn gepubliceerd door de University Press. In het volume dat in 1914 werd uitgegeven door Dr. Arno Poebel (Historische Teksten) reproduceert hij een serie tabletten die betrekking hebben op de Schepping en de Zondvloed, en "tien heersers die regeerden voor de Zondvloed". Het is heel goed mogelijk dat deze laatste ' overeenkomen met de tien patriarchen die in Genesis v worden genoemd.

25

Deze tabletten zijn geschreven in een van de vroegste vormen van het bekende spijkerschrift.

Een paar jaar geleden verkreeg de heer H. Weld-Blundell een aantal prisma's van klei met inscripties die in Larsa waren gevonden. Deze heeft hij overhandigd aan het Ashmolean Museum in Oxford en professor Langdon heeft ze bestudeerd en ontcijferd. Een prisma dat bekend staat als W.B. 444 bevat een complete lijst van mensen die "regeerden voor de Zondvloed," de namen worden vervolgens gegeven van degenen die regeerden "na de Zondvloed" tot het jaar 2000 voor Christus. Een ander prisma (W.B. 62) geeft een lijst van tien personen die "regeerden voor de Zondvloed."

Monotheïsme vlak na de zondvloed

Verwezen moet ook worden naar Dr. Frankfort's Derde Voorlopige Rapport over de Opgravingen in Tell Asmar (Eshunna). Onder het hoofdstuk "De religie van Eshunna in het derde millennium B.C." schrijft hij: "Naast de meer tastbare resultaten hebben onze opgravingen een nieuw feit aan het licht gebracht, waarmee de student van Babylonische religies voortaan rekening moet houden. Voor zover wij weten hebben we voor het eerst religieus materiaal verkregen dat compleet is in zijn sociale context. We beschikken over een samenhangende massa bewijsmateriaal dat in bijna gelijke hoeveelheden afkomstig is van een tempel en van de huizen die bewoond werden door degenen die in die tempel aanbaden. We zijn dus in staat om conclusies te trekken die de bestudeerde vondsten op zichzelf niet mogelijk zouden hebben gemaakt. We ontdekken bijvoorbeeld dat de voorstellingen op cilinderzegels, die gewoonlijk met verschillende goden worden verbonden, allemaal kunnen worden ingepast om een consistent beeld te vormen waarin één enkele god die in deze tempel werd aanbeden de centrale figuur vormt. Het lijkt er daarom op dat in deze vroege periode zijn verschillende aspecten niet als afzonderlijke godheden in het Sumero-Akkadische pantheon werden beschouwd." Deze verhelderende verklaring werpt licht op de manier waarop het polytheïsme zich vanuit het monotheïsme ontwikkelde; vroeger werd gedacht dat het _ omgekeerde het geval was.

Warka, de Erech van Genesis 10. is gedeeltelijk opgegraven door Duitse archeologen die opmerkelijke bewijzen hebben gevonden van een geavanceerde beschaving in de pre-Abrahamitische tijd.

Gedurende de daaropvolgende jaren zijn opgravers bezig geweest om de verschillende lagen van beschavingen terug te traceren tot in de schemering van de geschiedenis. In veel gevallen zijn ze doorgedrongen tot in de maagdelijke grond, voordat er enige bewoning was. Helaas was er door meningsverschillen met de Irakese autoriteiten over de verdeling van “vondsten” een zekere stopzetting van de activiteiten. In de seizoenen 1934-1937 vonden slechts twee belangrijke expeditieplaatsen en de oorlog maakte een einde aan de opgravingen.

De meeste vindplaatsen die in de laatste tien jaar zijn opgegraven gaan terug tot de dagen van Genesis, want archeologen houden zich nu bezig met de vroegste beschavingen. Ze hebben de cultuur en het schrift aan het licht gebracht van mensen die 5000 jaar geleden leefden, hun onderzoeken reiken zelfs tot aan de tijd voor de zondvloed. Deze onderzoeken hebben een revolutie teweeggebracht in het denken, want over de beschavingen van deze vroege periode wisten we voorheen bijna niets. Het heeft meer gedaan, want het heeft de achtergrond geschilderd op een doek dat voorheen bijna blanco was. We begrijpen nu veel over de omgeving van de aartsvaders en de schrijfmethoden die gangbaar waren in de tijd van Genesis. Vóór de opgravingen van de laatste jaren werd deze vroege periode zelfs door archeologen als legendarisch beschouwd, maar bijna boven hun hoogste verwachtingen zijn ze in staat geweest om nederzettingen op te graven en te plannen die voorheen in het rijk van de prehistorie lagen, maar nu, naar de mening van deze bekwame mannen, had de Sumerische beschaving eeuwen vóór Abraham haar hoogtepunt bereikt; Het is belangrijk om te onthouden dat deze archeologen geenszins bezig zijn met een poging om bewijzen te vinden die het met de Bijbel eens zijn.

Ik weet uit persoonlijk contact en herhaalde discussies dat dit verre van hun doel is; ze ziften hun bewijsmateriaal in een zeer kritische geest en als er al sprake is van enige vooringenomenheid, dan is dat ten gunste van het kritische standpunt in plaats van dat van de Bijbel. Toch drukken ze, in de woorden van meer dan één van hen, de waarheid van de zaak uit wanneer ze beweren dat ze door het bewijs dat ze hebben opgegraven gedwongen zijn te geloven dat Genesis in dit of dat opzicht accuraat is. Ik heb het voorrecht gehad om bij deze opgravers aanwezig te zijn toen sommige van deze bewijzen werden opgegraven, en om ter plekke naar hun verklaringen te luisteren over de dingen die in de vroegste hoofdstukken van de Bijbel worden genoemd. Ik ben onder de indruk van de enorme verandering die de afgelopen jaren onder archeologen heeft plaatsgevonden in hun kijk op deze vroege Bijbelse verslagen. Niets is opvallender of opvallender in Irak dan de zekerheid waarmee archeologen spreken over gebeurtenissen die in Genesis zijn opgetekend.

III. SNELLE ONTWIKKELINGEN IN DE VROEGE GESCHIEDENIS

Geen verrassender feit is ontdekt door recente opgravingen, dan de plotselingheid waarmee beschaving in de wereld verscheen. Deze ontdekking is precies het tegenovergestelde van wat verwacht werd. Men verwachtte dat hoe ouder de periode was, hoe primitiever de opgravers deze zouden vinden, totdat de sporen van beschaving volledig verdwenen en de oorspronkelijke mens verscheen. Noch in Babylonië noch in Egypte, het land van de oudst bekende bewoning van de mens, is dit het geval geweest. In dit verband schrijft Dr. Hall in zijn Geschiedenis van het Nabije Oosten: “Wanneer beschaving verschijnt is ze al volgroeid,” en nog een keer: “De Soemerische cultuur komt kant en klaar in beeld,” en Dr. L.W. King in Sumerië en Akkad, p. 3, zegt: “Hoewel de vroegste Soemerische nederzettingen in Zuid-Babylonië in een relatief ver verleden liggen, lijkt het ras door wie ze werden gesticht op dat moment al een hoog niveau van cultuur te hebben bereikt.”

Al het echte bewijs dat we hebben, dat van Genesis, archeologie en de tradities van mensen, wijst naar de Mesopotamische vlakte als het oudste thuis van de mens. De beschaving van het Verre Oosten, of het nu Chinees of Indiaas is, kan niet wedijveren met dit land wat betreft de oudheid van zijn volkeren, want het kan gemakkelijk zijn aanspraak als de wieg van de beschaving waarmaken. Desondanks is het niet mogelijk om de bewoning van dit land millennia terug te schuiven in de tijd, om de eenvoudige en overtuigende reden dat het zuidelijker gelegen Mesopotamische land ongeveer in de laatste 10.000 jaar gevormd moet zijn. We weten dat door de bijzondere aard van de rivieren, die slib naar beneden brengen en dit afzetten bij de ingang van de Perzische Golf, het land geleidelijk is gevormd gedurende de afgelopen millennia. Ur van de Chaldeeën lag ooit aan de rand van de Perzische Golf, maar ligt er nu meer dan honderd mijl vandaan.

Op sommige van deze zuidelijke locaties, op plaatsen waarvan bekend is dat de vroegste mens er woonde, hebben archeologen, zoals we hebben gezien, tot op de maagdelijke bodem gegraven. Ze hebben te maken met deze vroegste sporen van beschaving, uit de periode 3500 - 2500 v. Chr. Sir Leonard Woolley zegt in *The Sumerians*, p. 37, “Het is verbazingwekkend om te ontdekken dat de Sumeriërs in deze vroege periode niet alleen bekend waren met de zuil, maar ook met de boog, het gewelf en (zoals kan worden afgeleid uit de apsidale uiteinden van de kamers) de koepel, architectonische vormen die pas duizenden jaren later hun weg naar de westerse wereld zouden vinden. Dat het algemene beschavingsniveau overeenkwam met de hoge ontwikkeling van de architectuur blijkt uit de rijkdom van de graven. Voorwerpen van goud en zilver zijn er in overvloed, niet alleen persoonlijke ornamenten maar ook vaten, wapens en zelfs gereedschappen zijn gemaakt van de edele metalen: koper is het metaal voor dagelijks gebruik.”

In zijn rapport over de 'Technische verworvenheden van het derde millennium v. Chr. zoals aangetoond in Tell Asmar', schrijft Dr. Frankfort, "De beheersing van de mens over materie ging verder in vroeg-dynastieke en Akkadische tijden dan vaak wordt aangenomen, en het zal nuttig zijn om hier kort enkele relevante ontdekkingen te bespreken." Vervolgens haalt hij het gebruik van glas aan in 2600-2700 v. Chr., en ook de analyse die Dr. Desch van het National Physical Laboratory in Londen maakte van enkele bronzen voorwerpen die in Ur werden gevonden en die "een hoeveelheid tin bevatten" die overeenkomt met een echt gietbrons." In Tell Asmar waren de meeste metalen voorwerpen van koper, maar Dr. Frankfort vervolgt, "bij ons blijft het brons van een mesheft een geïsoleerd geval. Een lemmet uit een van de privé-huizen bevat echter 2,8 procent tin." Hij schrijft ook over "een zeer onverwachte ontdekking die tijdens het afgelopen seizoen is gedaan, namelijk dat: ijzer al voor 2700 v. Chr. werd gebruikt voor gereedschap - meer dan vijftienhonderd jaar voor de dag waarop de eerste ijzeren dolk die bekend is, vermoedelijk door een Hettitische koning, als geschenk werd gestuurd naar de jonge Toetanchamon van Egypte." Het bot van de handvaten die in Tell Asmar werden gevonden, was verdwenen, maar de zilverfolie die ze had bedekt, was achtergebleven.

Sir Leonard Woolley, die zoveel had gedaan om de periode vóór Abraham te belichten, schrijft in zijn Soemeriers: "Ongeveer 2000 v. Chr., na de val van de Derde Dynastie in Ur, namen Soemerische schrijvers het op zich om de glorie van de grote dagen die voorbij waren te boek te stellen. Ze moeten een massa bewijsstukken tot hun beschikking hebben gehad en daaruit stelden ze enerzijds de politieke geschiedenis en anderzijds de religieuze tradities van het land samen. Hun geschiedenissen zijn vergaan, of overleven alleen in uittreksels uit Babylonische kronieken van een veel latere datum."

Er werd vol vertrouwen verwacht dat opgravingen de wijdverspreide opvatting van een geleidelijke ontwikkeling van de beschaving zouden ondersteunen. Maar het cumulatieve bewijs van het tegendeel is gegroeid tot zulke substantiële proporties in die twee landen - Irak en Egypte - waar we in contact komen met de oudste beschavingen, dat kort na de zondvloed de beschaving een hoogtepunt had bereikt vanwaar het zou terugkeren. In plaats van de oneindig langzame ontwikkeling die verwacht werd, is het duidelijk geworden dat kunst, en we kunnen ook zeggen wetenschap, plotseling over de wereld uitbarstte. In zijn Outline of History erkent H.G. Wells bijvoorbeeld dat het oudste stenen gebouw dat de wereld kent de piramide van Sakkara is. Maar, zoals Dr. Breasted opmerkt in zijn Conquest of Civilization, p. 61, "vanaf het vroegste stuk stenen metselwerk tot de bouw van de grote piramide, ging er minder dan anderhalve eeuw voorbij."

Sir Flinders Petrie schrijft over deze trappiramide het volgende: "De nauwkeurigheid van de constructie is het bewijs van een hoog doel en grote bekwaamheid en training. In de vroegste piramide is de precisie van de hele massa zodanig dat de fout zou worden overschreden door die van (de uitzetting) een metalen maat die op een zachte of koude dag wordt gebruikt; de fout bij het waterpas stellen is minder dan met het blote oog kan worden gezien." Opnieuw

“De conclusie lijkt onvermijdelijk dat 3000 v. Chr. de hoogtijdagen van de Egyptische kunst waren.”

Dit eerste stenen gebouw, dat bij Sakkara werd gebouwd als de begrafenisstempel van koning Zoser, werd onlangs opgegraven door de heer C.M. Firth voor de Egyptische regering. Dr. Hall van het British Museum schrijft hierover: “Dit gebouw is van buitengewoon belang als de eerste vruchten van het jonge Egyptische genie op het gebied van architectuur. We zien er kenmerken in zoals de zuilen en de decoratie, waarvan het moeilijk te geloven is dat ze zo oud kunnen zijn als de IIIe dynastie; maar andere kenmerken zijn duidelijk archaïsch.” Opnieuw: “Het is gemakkelijk om te zeggen dat deze opmerkelijke uitbarsting van architectonische capaciteit moet wijzen op een lange voorafgaande leertijd en periode van ontwikkeling; maar in dit geval hebben we deze lange periode niet. De Egyptenaren van de eerste dynastie, zo'n drie eeuwen eerder, hadden blijkbaar geen stenen gebouwen, en de heerschappij van Zoser was in latere legenden opmerkelijk omdat hij het eerste stenen huis had gebouwd.”

Zelfs deze snelle ontwikkeling zou worden overtroffen, want binnen een periode van honderdvijftig jaar na de oprichting van dit eerste stenen gebouw, was het machtigste gebouw in steen dat de wereld ooit heeft gekend al gerealiseerd. Khufu, of Cheops zoals de Grieken hem noemden, noemde de grote piramide “de Glorieuze”. Hij was ongeveer 480 meter hoog en beslaat 12 hectare. Ondanks het aantal stenen dat is verwijderd, bevat hij nog steeds 85.000.000 kubieke meter metselwerk. Herodotus zegt dat het tien jaar duurde om de stenen te delven en nog eens tien jaar om ze in de piramide te metselen. Volgens Diodorus waren er 300.000 mannen aan het werk. Al deze tijd en arbeid werden, in de woorden van de gids van het British Museum over Egypte, gebruikt om “de prachtigste graftombe ter wereld als zijn laatste rustplaats” te maken. We moeten niet vergeten dat deze snelle vooruitgang in de architectuur niet werd gehandhaafd. Sir Flinders Petrie zegt: “De materialen die bij het bouwen werden gebruikt vertellen veel over de bouwers. In de reeks piramides is het beste materiaal en werk aan het begin, en door de IV-de tot de VI-de dynastie is de degeneratie continu, totdat een piramide niet meer was dan een omhulsel van gebouwen gevuld met spaanders.” Deze plotselinge uitbarsting van prestatie, die zich in dezelfde periode in Babylonië voordeed, maakte een blijvende indruk op de architectuur van deze landen.

Het is niet alleen de massiviteit van de grote piramide die indruk maakt, in de constructie onthult het gebouw een grotere kennis van astronomie dan 3500 jaar later in het beschaafde Europa gangbaar was. De kunst en, laten we zeggen, de wetenschap hadden al gezegevierd. De Sfinx, een beeld van de tweede piramidebouwer, heeft de vorm van een koningshoofd met een leeuwenlichaam, het lichaam is honderdzevenentachtig voet (57 m) lang en het hoofd zesenzestig voet (18 m) hoog. De man die de piramide plande en de stenen zo fijn liet hakken dat ze met wonderbaarlijke perfectie pasten, die het transport van deze miljoenen tonnen steen naar de locatie organiseerde en ze tot zulke hoogten verhief, was niet in een primitieve staat met een dwergbrein, ook al was er slechts honderdvijftig jaar verstreken sinds het eerste stenen gebouw was opgericht.

In het licht van deze feiten is de langzame vooruitgang van de vroege mens een weerlegde 'veronderstelling en het idee dat er een oneindig lange periode verstreek voordat beschaving verscheen kan niet worden gehandhaafd. De heersende theorie in dit opzicht is het meest assertief waar deze het minste bewijs heeft.

Vierduizend jaar geleden waren de mensen in Babylonië hoogontwikkeld in bepaalde kunsten en technische beroepen. Zo bleken twee bronzen geitenkoppen die in deze periode gemaakt werden bij analyse gemaakt te zijn van 82,9 procent koper, 1,33 procent nikkel, 0,88 procent ijzer, 0,23 procent antimoon en 14,61 procent zuurstof. In Telloh is een zilveren vaas

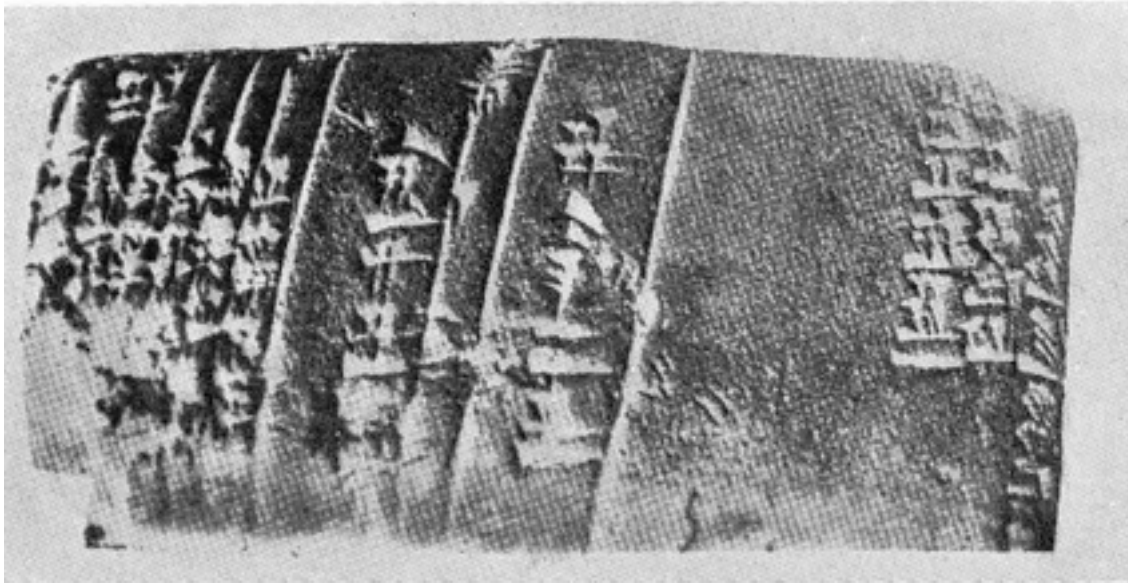
33

Aan de wateren van Babylon.

gevonden die volgens de opgravers bijna 4500 jaar oud is. Hierop staat het wapen van Lagash - vier adelaars met uitgestrekte vleugels - en ook afbeeldingen van herten en leeuwen; het is een opmerkelijk en kundig stukje werk. Hun lapidair werk werd in latere tijden nooit overtroffen en kan in sommige opzichten nauwelijks worden overtroffen in de huidige tijd, zelfs met al onze moderne hulpmiddelen en verbeteringen. Het aardewerk uit het Sumerische tijdperk, de vroege beschaving van Babylonië, is vakkundiger gemaakt dan in welke latere periode dan ook. Archeologen hebben ons meegenomen naar het verre verleden en nog steeds vinden ze beschaving in een hoge staat van cultuur. In de woorden van Sir Leonard Woolley (The Sumerians, p. 44), “voor zover we weten was de Soemerische kunst in het vierde millennium voor Christus op haar hoogtepunt”.

Deze Sumeriërs beweren de vroegste bewoners van 'het land' te zijn. In zijn History and Monuments of Ur schrijft Mr. C.J. Gadd: “De Sumeriërs bezaten het land zo ver terug in de tijd als er ook maar iets gezien of zelfs maar vaag waargenomen kan worden, en het is al opgemerkt dat hun eigen legenden, die beweren terug te gaan tot de schepping van de wereld en van de mensen, nergens anders vandaan komen dan uit hun historische thuis. Nogmaals: “Maar de vormen van de vuurstenen zijn niet die van een zuiver stenen tijdperk, noch is er

Tablet with Colophon, written in the time of Abraham.

enig zeker bewijs gevonden in Irak van een bevolking die zo primitief is dat ze geen kennis van metaal heeft.” Dit herinnert aan de woorden van Berosus die, schrijvend in de derde eeuw voor Christus, over deze Zuid-Mesopotamische mensen zegt dat zij de methode om metaal te gebruiken en de kunst van het schrijven in de wereld introduceerden "in één woord alle dingen die het leven verbeteren werden aan de mensen nagelaten door Oannes, en sinds die tijd zijn er geen verdere uitvindingen gedaan.” Schrijvend over het eerste historische tijdperk in Babylonië, voegt Mr: “ Kunstwerken die verbazen door hun schoonheid zijn gevonden, niet in het minst in Ur zelf, als overblijfselen van de eerste en niet van de laatste eeuwen. Niets anders dan het geluk dat ze werden teruggevonden door regelmatige opgravingen had een belachelijke misvatting over hun datum kunnen voorkomen.” “Goud is het materiaal van hun bezittingen en het symbool van hun overvloed. In hun bloeiende dagen en aan hun uitbundige hof, bereikte de kunst van het vervaardigen een perfectie en schoonheid in hun producten die nooit meer werd gezien. De artikelen die gemaakt werden, waren inderdaad van dezelfde soort als die van latere tijden, maar ze werden in deze zeer vroege periode gekenmerkt door een rijkdom en pracht die eerder aan Egyptische weelde deed denken dan aan de veronderstelde soberheid van de Rivierenlanden. Deze afzettingen verbazen door hun overvloed aan goud; zilver is er ook in grote overvloed, duidelijk “niet met de opvatting van een ouder = lagere beschaving rekening gehouden”.

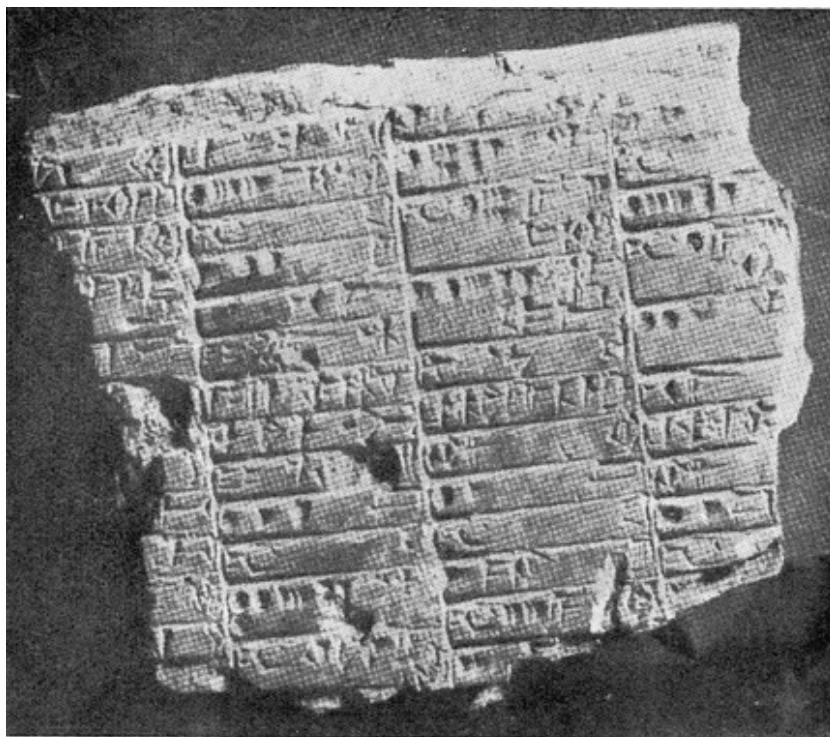
Noch de Bijbel noch Babylonische opgravingen zeggen iets over de onbeschaafde mens. Het leven in het begin was noodzakelijkerwijs eenvoudig, maar het lijkt erop dat het niet alleen verlicht, maar ook gecultiveerd was.

IV. SCHRIJFMETHODEN 5000 JAAR GELEDEN

Een van de opmerkelijkste feiten die uit archeologisch onderzoek naar voren is gekomen, is dat de schrijfkunst begon in de vroegste historische tijden die de mens kent.

Het wordt nu algemeen erkend dat de geschiedenis voor het eerst begon in het land dat bekend staat als Babylonië en dat de beschaving daar ouder is dan die van Egypte, maar toch, hoe ver de opgraver in Babylonië ook graaft in het verleden, hij vindt geschreven documenten om zijn ontdekkingen te verduidelijken. Er zijn niveaus bereikt zo vroeg als 3000 voor Christus. Tot voor kort was het de algemene tendens om aan te dringen op het late verschijnen van het schrift, maar nu is de slinger in de tegenovergestelde richting gedraaid en is de huidige tendens om de periode waarvoor geschreven gegevens worden geclaimd terug te brengen tot data vóór 3500 v.C. Egyptologen hebben op papyrus geschreven documenten ontdekt waarvan ze beweren dat ze al in 3000 v.C. gedateerd kunnen worden.

Toen ik een paar jaar geleden professor Langdon van de Universiteit van Oxford bezocht, die opgravingen deed in Kish, was ik getuige van de opgraving van wat waarschijnlijk het oudste geschrift is dat ooit is gevonden. Het stond op een stenen tablet en had de vorm van lijntekeningen. Dit “lijntekeningen schrift” wordt door velen beschouwd als een ontwikkeling van een nog oudere vorm van schrijven waarbij de Ouden gewone plaatjes maakten om hun gedachten op steen of klei over te brengen. Dit prille schrijfsysteem is beslist primitief, maar zeker niet ruw, want de Egyptenaren gebruikten het op het hoogtepunt van hun kunst en macht. Zo'n methode om ideeën over te brengen door middel van afbeeldingen is onlangs

Fragment of a Register of Lands written 600 years before Abraham.

weer nieuw leven ingeblazen; het wordt gebruikt voor wegwijzers, door fotokranten en geïllustreerde advertenties. Zo'n moderne dienstregeling als die van een toonaangevend bedrijf dat vliegtuigpassagiers vervoert, maakt gebruik van afbeeldingen - een afbeelding van een locomotief om de verschillende delen van de treinreis aan te geven, een boot om aan te geven waar een overstap in een schip plaatsvindt en een vliegtuig als de reis door de lucht wordt gemaakt. Sommige van de oude vormen van het beeldschrift zijn zo oud dat ze nu niet meer ontcijferd kunnen worden; wanneer echter zo'n beeldschrift als dat van de Egyptische hiërogliefen wordt gebruikt, brengt het de gedachten van de schrijvers begrijpelijk en nauwkeurig over.

Een voorzichtige schatting is dat de pictografische schrijfvormen die gevonden zijn, gedateerd kunnen worden van 3300 tot 2800 v. Chr., daarna kwam het spijkerschrift in beeld.

Al heel vroeg werd klei het gebruikelijke materiaal om op te schrijven, hoewel steen in sommige gevallen ook werd gebruikt. De klei van de Eufraatvallei is opmerkelijk fijn, zo fijn als goed gemalen meel. Toen het plastisch gemaakt was met water, werd het gevormd tot de gewenste grootte om op geschreven te worden 'en het schrijven gebeurde met een stylus van metaal of hout, waarvan één uiteinde driehoekig was. Deze stift werd in de palm van de hand gehouden en een hoek ervan werd in de plastische klei gedrukt, waardoor een teken werd achtergelaten dat op een wig leek (vandaar spijkerschrift, van *cuneus*, een wig). Alle tekens bestonden uit afzonderlijke wiggen die parallel, in verschillende hoeken of dwars op elkaar waren geplaatst. Op deze manier werden bijna zeshonderd volledig onafhankelijke en verschillende tekens gemaakt door het gebruik van twee tot dertig wiggen. Er waren veel schriftgeleerden en hoewel de afmetingen van de gebruikte stylus en dus ook die van de wiggen varieerden, bleef het algemene karakter van het schrift in elke periode van de geschiedenis grotendeels hetzelfde. De zorg en netheid die aan een tablet wordt besteed, geeft vaak aan hoe belangrijk het is.

Nadat dit wigschrift op de zachte klei was gedrukt, werd het tablet ofwel gedroogd in de grote hitte van de Babylonische zon, ofwel gebakken in een speciale oven. De schriftgeleerden mengden een beetje krijt of gips door de klei, omdat ze ontdekten dat het tablet daardoor, wanneer het droogde, nauwelijks kromp en niet barstte. Deze kleitabletten zijn, naast steen, het meest onvergankelijke schrijfmateriaal dat de mens kent. Zelfs als ze in de zon drogen worden ze zo hard dat ze al duizenden jaren intact en leesbaar blijven. Grote voorzichtigheid is echter geboden bij het opgraven van zongedroogde tabletten, als er vochtige aarde mee in contact is gekomen. Maar nadat ze gedroogd zijn, worden ze weer zo hard dat het moeilijk te zien is dat ze niet in een oven gebakken zijn.

Enveloppes voor kleitabletten

Al in 2750 v. Chr. werden enveloppen van klei gebruikt voor privébrieven en contracttabletten en werd het de gewoonte om de inhoud van het tablet op de envelop te herschrijven en deze vervolgens te sluiten met een privézegel. Als het zegel intact bleef, kon

de eigenaar er zeker van zijn dat er niet met de inhoud geknoeid was. Als er een geschil ontstond, werd het tablet binnenin onderzocht.

Het is waarschijnlijk dat in de vroegste tijden de gedachten van mensen op schrift werden gesteld door het gebruik van afbeeldingen of tekens. Zoals we gezien hebben ontwikkelden deze zich tot “lijntekeningen”, omdat rechte lijnen gemakkelijker te schrijven waren op substanties als steen en klei. Toen klei het gewone schrijfmateriaal werd, werd een reeks wiggen op de plastische klei gedrukt om de afbeeldingen te vormen. Na verloop van tijd werden afbeeldingen bijna helemaal weggelaten en vormden groepen wiggen woorden. Professor L.W. King schreef over enkele vroege Soemerische tabletten die in Telloh werden gevonden: “deze documenten behoren door de aard van hun klei en de schoonheid van hun schrift tot de mooiste exemplaren die tot nu toe in Babylonië zijn ontdekt” (Sumer and Akkad, p. 293).

De Post in Babylonië

Het gewone spijkerschrift werd al vroeg algemeen. Er zijn duizenden kleitabletten gevonden die geschreven zijn voor het patriarchale tijdperk en in totaal zijn er ongeveer een kwart miljoen spijkerschrift kleitabletten verspreid over de verschillende musea in de wereld. Schrift werd zo gewoon in Babylonië dat een groot criticus, Friedrich Delitzsch, schreef: “In werkelijkheid, als we tussen de brieven die in overvloed bewaard zijn gebleven uit die oude tijden, de brief vinden van een vrouw aan haar man op zijn reizen, waarin ze, nadat ze hem heeft verteld dat het goed gaat met de kleintjes, advies vraagt over een of andere triviale zaak; of de brief van een zoon aan zijn vader, waarin hij hem informeert dat die-en-die hem dodelijk heeft beledigd, dat hij de schurk zou willen afranselen, maar eerst zijn vaders advies zou willen vragen... of een andere brief waarin een zoon zijn vader aanspoort om eindelijk het lang beloofde geld te sturen, met de brutale aansporing dat hij dan weer voor zijn vader zal bidden;- dit alles wijst op een goed georganiseerd systeem van communicatie per brief en van postarrangementen. ”

Hier is een typische brief geschreven voor Hammurabi-waarschijnlijk de Amraphel die door Abraham werd achtervolgd zoals beschreven in Genesis 14. Het gaat over een tollenaar genaamd Shep-Sin die smoesjes had verzonnen voor het niet overmaken aan de schatkist van de vergoeding die hij was overeengekomen te betalen voor het recht om de belastingen te innen in een landelijk district van Babylonië. Over hoofdontvanger Sjep-Sin heb ik u geschreven: 'Stuur hem met de 1800 gur sesam en 19 minae zilver die hij schuldig is, evenals hoofdontvanger Sin-Mushtal met de 1800 gur sesam en 7 minae zilver die hij schuldig is, stuur ze naar Babylonië. Babylon.' Maar gij antwoordde laatst, dat de opperzamelaar had gezegd: 'Het is oogsttijd, na de oogst zullen wij gaan.' Aldus hebben zij gezegd en gij hebt mij ingelicht. Nu is de oogst voorbij. Zodra gij dit tablet ziet dat ik tot u richt, zend dan naar Babylon Shep-Sin, de hoofdophaler met de 1800 gur sesam en 19 minae zilver die hij schuldig is en Sin-Mushtal, de hoofdophaler met de 1800 gur sesam en 7 minae zilver die hij

schuldig is; met hen uw trouwe wacht. En laat hen komen om zich voor mij te presenteren met al hun bezittingen.” (De brieven en inscripties van Hammurabi, vertaald door L. W. King.)

39

Bijna duizend jaar voor de geboorte van Abraham en anderhalf millennium voor de geboorte van Mozes begon Lugalzaggisi, koning van Erech, zijn inscripties met woorden die niet veel verschillen van de woorden die de laatste koning van Babylon, 2200 jaar later, gebruikte. Om Delaporte te citeren: "Er bestonden scholen waar les werd gegeven in lezen en in het op klei overtrekken van de elementen van de schrifttekens. Die van Nippur was in het eerste millennium de beroemdste vanwege de oudheid van de teksten die in haar archieven bewaard werden. Een aantal tabletten uit de eeuw van Hammurabi, evenals modellen en kopieën, illustreren de methoden van instructie - eerst het lezen en schrijven van eenvoudige tekens met een studie van hun verschillende fonetische waarden; dan de leerlingen initiatie in het gebruik van opeenvolgende groepen van tekens en ideogrammen, en vervolgens van de huidige formule. Vervolgens kreeg hij instructies in grammatica in de vorm van paradigma's - declinaties en vervoegingen. Tenslotte sloot hij zijn opleiding af met wiskunde.” Eén ander citaat (uit het voorwoord van Luckenbill's Ancient Records of Assyria and Babylonia) moet volstaan. “Dit schrijfmateriaal was goedkoop, wat gedeeltelijk kan verklaren waarom de Sumeriërs, Babyloniërs en Assyriërs niet bereid leken om zelfs de kleinste zaken af te handelen zonder hun toevlucht te nemen tot een geschreven document.”

In Egypte, waar de papyrusplant floreerde, werd papyrus het gebruikelijke materiaal om op te schrijven. Het vroegste papyrusmanuscript dat nog bestaat, is naar verluidt geschreven rond 3000 v. Chr. De papyrusrollen, waarop met pen en inkt werd geschreven, waren meestal negen tot tien centimeter breed en één voorbeeld is honderdvierenveertig voet (44 m) lang. Papyrus lijkt als schrijfmateriaal niet veel gebruikt te zijn in Irak; het kleitablet met inscripties, hard gebakken, werd beschouwd als een geschiktere en duurzamere substantie voor dat land.

40

Het spijkerschrift werd algemeen in alle beschaafde landen ten oosten van de Middellandse Zee en werd ook overgenomen door de Hettieten die zo vaak in Genesis worden genoemd. Dat het in Egypte werd begrepen, blijkt uit de tabletten van Tell-el-Amarna, waarvan er in 1887 zo'n 300 in dat land werden gevonden. Daaronder vinden we brieven gedateerd rond 1400 v. Chr. van Palestijnse ambtenaren aan de Egyptische regering, allemaal geschreven in spijkerschrift.

We weten niet precies wanneer het Hebreeuws in Palestina werd geïntroduceerd. Tot voor kort waren de vroegste voorbeelden van het Fenicische schrift, waarop de Hebreeuwse karakters zijn gebaseerd, de steen van Moab (850 v. Chr.) en de inscriptie van Siloam (700 v. Chr.). Sinds 1930 zijn er echter ontdekkingen gedaan in Ras Shamra in Syrië, van een bibliotheek van tabletten, geschreven in spijkerschrift. In veel van deze tabletten worden een paar wigvormige tekens gebruikt als alfabet, waardoor dit type schrift teruggaat tot 1300 v.

Chr. Het zijn de opgravingen in Syrië en Palestina die ons licht moeten werpen op het probleem van de oorsprong van het Hebreeuws. Het Assyrisch staat zo dicht bij het Hebreeuws als enige andere taal en veel woorden komen in beide talen voor.

De vertaling van spijkerschrift

We moeten ons nu richten op het verhaal van de vroege pogingen om het spijkerschrift te ontcijferen; we kunnen hier slechts een korte schets geven, want het is een lang en ingewikkeld verhaal. Toen in het begin exemplaren van het spijkerschrift naar Europa werden gebracht, twijfelden geleerden er zelfs aan of het echt schrift was, of slechts een vorm van oosterse versiering! Grotendreef was de eerste die het gebruik van de mysterieuze wiggen verklaarde. In 1802 had hij met redelijke zekerheid de drie eigennamen van de koningen op een inscriptie uit Persepolis gelezen, maar afgezien van deze drie woorden waren zijn conclusies over het algemeen fout.

Major (later General, Sir) Henry Rawlinson, de Britse vertegenwoordiger in Bagdad, slaagde er in 1835 met groot gevaar in om de tweetalige teksten van Darius in Behistun bij Kermanshah te kopiëren. In 1839 had hij tweehonderd regels van deze inscriptie gelezen. In 1847 maakte Edward Hincks, een Ierse geestelijke, een grote stap in de richting van ontdekking toen hij ontdekte dat het spijkerschrift geen alfabetisch schrift was en in 1857 had hij de waarde van tweehonderdtweënvijftig combinaties van wiggen vastgesteld. Andere geleerden bevestigden de bevindingen van zowel Rawlinson als Hincks.

41

Er bestond echter een zekere scepsis over de vertalingen van deze geleerden, want in 1857 stelde Mr. Fox Talbot, die een vroege student spijkerschrift was, voor om een test uit te voeren door Rawlinson, Hincks, Oppert en hemzelf een historische tekst in Assyrisch spijkerschrift te geven die nog niet was gepubliceerd. Deze geleerden kwamen overeen om er onafhankelijk van elkaar een vertaling van te maken en hun resultaten voor te leggen aan de Royal Asiatic Society, die een commissie zou vormen om de vertalingen die de ontcijferaars zouden inleveren te vergelijken. Deze commissie stelde vast dat de resultaten op alle essentiële punten overeenkwamen, zodat daarna de twijfels grotendeels werden weggenomen en algemeen werd erkend dat de sleutel tot de ontcijfering van het Babylonische spijkerschrift was gevonden. Er waren echter ook geleerden die nog steeds twijfelden aan de gegeven oplossingen, zij waren verbaasd over het feit dat een enkel teken meer dan één syllabische waarde kon hebben. Dit was gedeeltelijk te wijten aan de omstandigheid dat het oude beeldschrift was gekopieerd door wiggen te schrijven, zodat een teken met vijf wiggen, geplaatst zoals vier vingers en een duim, een “hand” betekende, en een set van wiggen gekruist ster _ formatie, een “ster” aangaf. Uiteindelijk verdwenen alle twijfels en werd de vertaling van het spijkerschrift een relatief nauwkeurige wetenschap. Sinds die tijd heeft een reeks briljante en bekwame geleerden, zoals Langdon, Gadd en Poebel, geworsteld met de voortdurende problemen en moeilijkheden die de steeds meer archaische vormen van schrift die zijn opgegraven met zich meebrachten.

Enkele belangrijke elementen van het oude schrift moeten nog worden opgemerkt. Welke literaire methoden werden er vroeger gebruikt? Welke stijl en vorm namen ze aan voor hun verschillende documenten? Hoe en waar ondertekenden en dateerden ze hun brieven en andere tabletten? Aangezien kleitabletten niet gehecht kunnen worden, zoals stukken perkament of de bladzijden van een boek, welke middelen werden er dan gebruikt om tabletten aan elkaar te verbinden en hun juiste volgorde te bewaren als er meer dan één tablet nodig was om een stuk te schrijven? Deze problemen worden zelden genoemd in populaire boeken over opgravingen en de student moet zich wenden tot technische werken, waarvan de inhoud grotendeels in spijkerschrift is gedrukt, om er een adequaat antwoord op te krijgen.

Zegels

We merken eerst op dat wanneer er schriftgeleerden in dienst waren, zij niet alleen de hele brief, het verslag of het wetstablet schreven, maar ook het zegel van de eigenaar namen en het op de klei drukten; want de schriftgeleerden wisten het beste hoeveel druk het zegel op de klei moest hebben om het duidelijk te maken. Het zegel was meestal een cilinder van een halve tot anderhalve centimeter lang, maar soms werd een kostbare steen gebruikt die aan een ring werd gedragen. Elk zegel was speciaal gegraveerd voor de eigenaar en bevatte vaak zijn naam in spijkerschrift. Een verwijzing naar het gebruik van het zegel wordt gevonden in Job 38:14, R.V., “Het is veranderd als klei onder een zegel”.

Job 38:14 Zij verandert zich als leem, waarin een zegel wordt gedrukt,...

Juda droeg een zegel bij zich en Jozef kreeg de zegelring van Farao (Genesis xli. 42). In Ur van de Chaldeeën vond Sir Leonard Woolley zegels van mensen die voor de zondvloed leefden. Het gebruik van deze zegelafdruk was het equivalent van het moderne handteken. Als het zegel van de eigenaar op de klei was gedrukt, had het tablet, 'als het door een schriftgeleerde was geschreven, soms de naam van de eigenaar van het tablet erop geschreven. Ik heb tabletten in mijn bezit die meer dan 4000 jaar geleden verzegeld zijn.

De materie die op kleidocumenten moest worden geschreven varieerde sterk, er waren historische tabletten met verhalen over clans of naties, juridische tabletten met betrekking tot de verkoop van land, gebouwen of leningen; commerciële tabletten, die op een manier die lijkt op een moderne factuur, transacties in landbouwproducten, vee of gewone handelswaar in detail weergaven; brieven, zowel officiële als privé, en tabletten met genealogische lijsten.

Iedereen die bekend is met spijkerschrifttabletten kan bijna in één oogopslag de aard van de inhoud ervan zien, net zoals tegenwoordig het formaat en de stijl van het gebruikte papier, of het nu briefpapier, perkament of ansichtkaart is, over het algemeen de aard van de inhoud aangeeft, zoals een juridisch document, een privébrief of een officiële mededeling. De grootte en stijl van Babylonische tabletten zijn dus een indicatie van hun inhoud. Er waren prisma's, cilinders, tabletten in de vorm van een ton en tabletten in de vorm van een kussen, sommige laatste zo groot als kwartopapier en andere zo klein als een postzegel. .

Gewoonlijk werden kleitabletten van voldoende grootte gemaakt om al het te schrijven materiaal te bevatten, maar in sommige gevallen werd dit alleen bereikt door een kleine stylus te gebruiken, waardoor een groter aantal woorden op de beperkte beschikbare ruimte geschreven kon worden. Het werd niet bevredigend gevonden om een kleitablet te groot te maken om twee goede redenen, ten eerste de breukgevoeligheid en ten tweede het gewicht en de handzaamheid. Als algemene regel volstonden enkele tabletten voor gewone documenten, zoals brieven, contracten, facturen en genealogische lijsten.

Meerder kleitabletten samenvoegen

Als er echter meer dan één tablet nodig was omdat het schrift zo langdradig was, was het toen net zo noodzakelijk als tegenwoordig om voor de pagina's van brieven of boeken middelen te gebruiken om de juiste volgorde te bewaren, vooral als er een aanzienlijk aantal tabletten nodig was om de serie compleet te maken. Dit werd bereikt door het gebruik van 'titels', 'vangstregels' en 'nummering'. De titel werd ontleend aan de eerste woorden van het eerste tablet, deze werden herhaald aan het einde van elk volgend tablet, gevolgd door het volgnummer van dat tablet; net zoals een titel wordt herhaald aan het begin van elke pagina van een boek en elke pagina wordt genummerd. Op deze manier werd niet alleen aangegeven tot welke serie elk tablet behoorde, maar ook in welke volgorde ze gelezen moesten worden.

44

Dit systeem is niet helemaal verdwenen, maar wordt nog steeds veel gebruikt bij het schrijven of typen van belangrijke moderne documenten. Het huidige gebruik is om de eerste twee of drie woorden van een volgende pagina te herhalen aan het einde van de vorige pagina. In Babylonische tabletten werd dezelfde methode gebruikt, want de eerste paar woorden van het volgende tablet werden herhaald als “vangregels” aan het einde van het vorige tablet. Het zal de student die bekend is met de oude of oosterse gewoonten niet verbazen dat veel van de literaire gewoonten precies omgekeerd waren aan de onze. De Hebreeën begonnen te schrijven op wat voor ons de laatste pagina van het boek is, en schreven van rechts naar links, zodat we merken dat in het oude Irak het einde en niet het begin van een tablet de vitale informatie bevatte over de naam van de schrijver, de datum waarop het geschreven werd en de beschrijving van de compositie.

Er kan nu weinig twijfel meer over bestaan dat het Boek Genesis op tabletten werd geschreven. We weten dat ze in gebruik waren in de dagen van Mozes. De Tien Geboden werden geschreven op stenen tafelen (geen tafels), en op een manier die lijkt op Babylonische tafelen in de zin dat “de tafelen aan beide zijden beschreven waren” (Exodus 22. 15). Het Hebreeuwse werkwoord “schrijven” betekent “insnijden” of “graven”, een verwijzing naar de vroege manier van schrijven.

Ex 32:15 Toen keerde Mozes zich om en daalde van de berg af met de twee tafelen der getuigenis in zijn hand, tafelen, die aan beide zijden beschreven waren: aan de ene en aan de andere zijde waren zij beschreven.

In het volgende hoofdstuk ontdekken we bij het bestuderen van het Boek Genesis dat sommige van deze oude literaire gebruiken nog steeds in de huidige Engelse tekst zijn opgenomen en dat net zoals de schriftgeleerden van Nineve 2500 jaar geleden, toen ze tabletten kopieerden die duizend jaar eerder waren geschreven, het tablet eindigden met een korte verklaring die aangaf uit welke bibliotheek de oorspronkelijke tekst afkomstig was, zo heeft de samensteller van Genesis hetzelfde gedaan.

V. DE SLEUTEL DIE GENESIS ONTSLUIT

De sleutel tot de ontdekking van de samenstelling van het Boek Genesis is te vinden in het juiste gebruik van de zin “Dit zijn de generaties van ...”.

Als deze sleutel op de juiste manier wordt gebruikt, dan zal men zien dat deze elke literaire moeilijkheid, kritisch of anderszins, oplost.

Alle schriftgeleerden lijken het erover eens te zijn dat dit de meest significante en onderscheidende zin in het Boek is. Dr. Driver zegt bijvoorbeeld (Genesis, p. ii): “Het verhaal van Genesis is in een raamwerk of schema gegoten, gemarkeerd door de terugkerende formule 'dit zijn de geslachten (lit., verwekkingen) van ...'. Het hele verhaal zoals we dat nu kennen is daaraan aangepast. Professor Ryle vertelt ons dat het gebruik van de uitdrukking “als het ware opeenvolgende stadia in de voortgang van het verhaal voorstelt.” Commentatoren van alle denkrichtingen, zoals Spurrell, Lenormant, Skinner, Carpenter, Harford-Battersby, Bullinger, Lange, Keil en Wright verdelen het Boek in secties die met deze uitdrukking beginnen. De formule wordt elf keer gebruikt in Genesis. Er kan geen twijfel bestaan over het belang ervan, want de vertalers van de Septuaginta vonden het zo belangrijk dat ze het hele boek de titel “Genesis” gaven, het Griekse equivalent van het Hebreeuwse woord dat “generaties” betekent.

De formule wordt op de volgende plaatsen gebruikt:

Ge 2:4 Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde, ...

Ge 5:1 Dit is het geslachtsregister van Adam. ...

Ge 6:9 Dit is de geschiedenis van Noach. ...

Ge 10:1 Dit zijn de nakomelingen der zonen van Noach: ...

Ge 11:10 Dit zijn de nakomelingen van Sem. ...

Ge 25:12 Dit nu zijn de nakomelingen van Ismael, de zoon van Abraham, die Hagar, de ...

Ge 25:19 Dit is de geschiedenis van Isaak, de zoon van Abraham...

Ge 36:1 Dit zijn de nakomelingen van Esau, dat is Edom.

Ge 36:9 Dit zijn de nakomelingen van Esau, de vader van de Edomieten, Seir.

Ge 37:2 Dit is de geschiedenis van Jakob. ...

Chap.	Ver.	
ii.	4.	“These are the generations of the heaven and the earth.”
v.	1.	“This is the Book of the generations of Adam.”
vi.	9.	“These are the generations of Noah.”
x.	1.	“the sons of Noah.”
xi.	10.	Shem.”
xi.	27.	“These are the generation of Terah.”
xxv.	12.	Ishmael.”
xxv.	19.	Isaac.”
xxxvi.	1.	Esau.”
xxxvi.	9.	Esau.”
xxxvii.	2.	Jacob.”

Maar terwijl geleerden van alle denkrichtingen het eens zijn over het belang ervan, lijken ze zowel het gebruik als de betekenis ervan verkeerd te hebben begrepen. De reden hiervoor is heel eenvoudig. Veel van deze gedeelten beginnen, zoals vaak in oude documenten, met een genealogie of een register waarin de zuivere geboorte wordt bevestigd. Dit heeft ertoe geleid dat ze de zin “Dit zijn de generaties van ...” associëren met de genealogische lijst waar dit op volgt, vandaar dat ze hebben aangenomen dat de zin wordt gebruikt als een voorwoord of inleiding. Dr. Driver schrijft bijvoorbeeld. (Genesis, p. ii): “Deze uitdrukking hoort thuis in een genealogisch systeem; het impliceert dat de persoon aan wiens naam het voorafgaat van

voldoende belang is om een breuk in de genealogische reeks te markeren, en dat hij en zijn nakomelingen het onderwerp zullen vormen van het deel dat volgt, totdat een andere naam wordt bereikt die prominent genoeg is om het begin van een nieuw deel te vormen.” Deze bewering is duidelijk in tegenspraak met de feiten, want als we het bewijs met betrekking tot het laatste deel van de verklaring onderzoeken, vinden we dat de meest prominente persoon in Genesis Abraham is, hij zou, meer dan alle andere genoemden, het recht hebben om genoemd te worden als deze interpretatie zou kunnen beweren waar te zijn. Toch is het opmerkelijk dat, terwijl er mindere personen worden genoemd, er niet zo'n zin staat als: “Dit zijn de generaties van Abraham.” Het eerste deel van de verklaring is ook onjuist, want de zin hoort niet altijd bij een genealogische lijst, want in sommige gevallen volgt er geen genealogische lijst: in feite is de belangrijkste geschiedenis van de genoemde persoon geschreven vóór de zin en zeer zeker niet erna. Als we lezen: “Dit is het boek van de generaties van Adam,” leren we niets meer over Adam behalve zijn leeftijd bij overlijden. Het verslag dat volgt, “Dit zijn de generaties van Izaäk”, is niet zozeer een geschiedenis van Izaäk als wel van Jakob en Esau. Op dezelfde manier lezen we na “Dit zijn de generaties van Jakob” voornamelijk over Jozef; in feite heeft deze eigenaardigheid de meeste commentatoren in verwarring gebracht. Het is daarom duidelijk dat deze zin geen inleiding of voorwoord is tot de geschiedenis van een persoon, zoals zo vaak wordt gedacht.

Daarom is het van groot belang om de precieze betekenis van deze zin “Dit zijn de generaties van ...” vast te stellen. Het Hebreeuwse woord voor “generaties” in deze uitdrukking is “Toledoth” en niet het gewone Hebreeuwse woord “Dor” dat honderd drieëntwintig keer vertaald is als “generaties”. Gelukkig kan er geen redelijke twijfel bestaan over de betekenis van dit woord “Toledoth”. Gesenius, de baanbrekende Hebreeuwse kritische geleerde, legt in zijn lexicon de betekenis uit als “Geschiedenis, vooral familiegeschiedenis, omdat de vroegste geschiedenis onder de oosterse naties meestal afkomstig is uit genealogische registers van families. Dan ook voor de oorsprong van iets, d.w.z., het verhaal van hun oorsprong; - Genesis ii. 4, 'dit is de oorsprong van de hemelen en de aarde,' d.w.z., het verhaal van hun oorsprong.” Op een soortgelijke manier vertalen alle grote Hebreeuwse geleerden het woord; bijvoorbeeld Buhl (r7e Duitse Ed.) “genealogische geschiedenis”; Béettcher “geschiedenis.” Havernick zegt: “Toledoth betekent de geschiedenis van de oorsprong”. Fuerst definieert het als “generatie, schepping, gewoonlijk een verslag, een geschiedenis van een opkomst, ontwikkeling van een ding.” Roberts, ““Dit is de geschiedenis”; Kalisch, “begin” ; Ewald, “oorsprong”; Rashi, “voortbrengselen”; Dillman, “voortbrengselen” ; Ryle “de kronieken.” Tot op de dag van vandaag gebruiken de Rabbijnen in Mesopotamië, die ondergedompeld zijn in Bijbels Hebreeuws, het woord “Toledoth” als het equivalent van het gewone Engelse woord “history.”” De Hebreeuwse verzameling van Joodse tradities over het leven van Jezus wordt Toledoth Jeshu genoemd en dit vertalen de Joden altijd Geschiedenis van Jezus. Zelfs Dr. Driver ziet dat het woord “Toledoth” zo gebruikt wordt, want in zijn commentaar op hoofdstuk 25:19 schrijft hij: “De generaties van Izaäk (volgens

het principe dat de samensteller volgt), de geschiedenis van Izaäk en zijn nakomelingen.’ Bij hoofdstuk 36:1, verwijst hij naar de zin als “P’s inleiding tot de geschiedenis van Jacob, etc.”.

Het zal dus duidelijk zijn dat het woord gebruikt wordt om geschiedenis te beschrijven, meestal familiegeschiedenis in zijn oorsprong. De equivalente zin in het Engels is, “**Dit is de historische oorsprong van . . .**” of “**Dit is het begin van . . .**””. Het is daarom duidelijk dat het gebruik van de uitdrukking in Genesis terugverwijst naar de oorsprong van de familiegeschiedenis en niet vooruitverwijst naar een latere ontwikkeling via een lijn van afstammelingen. Dit wordt overduidelijk uit de enige keer dat de uitdrukking in het Nieuwe Testament wordt gebruikt, waar we in Matteüs i. 1 lezen: “**Het boek van het geslacht van Jezus Christus**”, waarna een lijst van voorouders volgt. Hier betekent het zeker precies het tegenovergestelde van afstammelingen, want het wordt gebruikt om het terugvoeren van de genealogie naar de oorsprong aan te geven ; en dit is precies de betekenis van het Griekse woord “geneseos” vertaald “generatie”. Dus als we lezen “**dit is het boek van de geschiedenis van Adam**” is dat de afsluitende zin van het verslag dat al geschreven is en niet een inleiding tot het volgende verslag.

Het eerste gebruik van de zin is in hoofdstuk 2:4, “**Dit zijn de generaties van de hemelen en de aarde**”. In dit ene geval zien we dat geleerden de formule over het algemeen op de juiste plaats hebben gezet, want zij hebben gezien dat het duidelijk terugverwijst naar het scheppingsverhaal in het vorige hoofdstuk, en dat het niet kan verwijzen naar het verhaal dat volgt, want dit hoofdstuk bevat geen verwijzing naar de schepping van de hemelen. De zin is alleen geschikt als afsluitende zin, zodat de meeste commentatoren, ondanks hun gebruikelijke tegenovergestelde interpretatie van de woorden, het scheppingsverhaal hiermee laten eindigen. Als zij hadden gezien dat alle delen van Genesis worden afgesloten met deze formulering, dan hadden zij de sleutel tot de samenstelling van het boek in handen gehad.

Het is omdat commentatoren zo duidelijk hebben gezien dat “**Dit zijn de geslachten (of oorsprong) van de hemelen en de aarde,**” in zijn eerste gebruik, dat verhaal afsluit, dat ze in zulke ernstige moeilijkheden zijn gekomen in hun veronderstelling dat het gebruik ervan in alle andere passages een beginnende zin is. Om hun interpretatie consistent te maken hebben ze geprobeerd de positie van de zin te veranderen. Zo schrijft Spurrell in zijn commentaar op de Hebreeuwse tekst van Genesis (p. 19), “in dit hoofdstuk volgt geen geschiedenis van de hemelen en de aarde, dus Schrader en anderen veronderstellen dat dit halve vers eigenlijk vooraf zou moeten gaan aan hoofdstuk i. I, waarbij zijn huidige positie misschien te danken is aan de samensteller van het boek die het hier heeft ingevoegd om een overgang te vormen naar hoofdstuk ii. 4b, e.v.”; en Carpenter en Harford-Battersby (The Hextateuch, Vol. II, p. 1) schrijven over de formule dat deze “niet past bij het verhaal dat erop volgt in hoofdstuk ii. 4b,” en zeggen dat het verplaatst moet worden naar het begin van het hoofdstuk. Deze opmerkelijke manier van redeneren voortzettend, heeft Dr. Moffat in zijn nieuwe vertaling van de Bijbel opzettelijk de tekst veranderd door deze zin uit hoofdstuk ii. 4, en deze te

plaatsen bij het beginvers van het eerste hoofdstuk van de Bijbel. Deze geleerden hebben geen enkele manuscript-autoriteit voor deze omzetting van de tekst; maar omdat ze een onjuiste interpretatie van het gebruik van de formule hebben geërfd of aangenomen, vinden ze het nodig om de tekst geweld aan te doen door het van het einde naar het begin van het hoofdstuk te verplaatsen, want het is voor hen duidelijk (maar waarom alleen in dit geval?) dat de woorden alleen kunnen verwijzen naar wat er aan voorafging, d.w.z. naar het scheppingsverhaal.

Een andere illustratie kan worden genomen uit Ellicott's Commentary, een boek dat tegen de kritische school ingaat. Over Numeri, hoofdstuk iii. 1 (“Dit zijn nu de generaties van Aäron en Mozes”), zegt het: “Het woord generaties wordt hier, net als in het Boek Genesis en elders, gebruikt om de geschiedenis aan te duiden,” waarna het vervalt in de gebruikelijke veronderstelling dat het alleen kan verwijzen naar de geschiedenis van afstammelingen, en op deze veronderstelling verder gaat met het geven van een lange en ingewikkelde uitleg in een poging te verklaren waarom “we op deze plaats geen vermelding vinden van de zonen van Mozes. Als de zin correct was geïnterpreteerd, zou het duidelijk zijn geweest dat de verwijzing terugging naar het verslag dat al over of door Aäron en Mozes is geschreven en niet vooruitging naar de geschiedenis van hun zonen.

Slechts in twee gevallen in Genesis volgt een genealogische lijst op de zin zonder tussenliggende woorden, en beide lijsten zijn vrij compleet zonder het gebruik ervan. De formule is niet noodzakelijkerwijs verbonden met een genealogische lijst, hoewel in bijna alle gevallen een lijst van directe afstammelingen zowel voor als na de zin wordt gegeven. Dit zijn de geslachten van hemel en aarde“ heeft duidelijk niets te maken met een lijst van afstammelingen, evenmin als de twee zinnen in hoofdstuk 37:2 (“Dit zijn de geslachten van Jakob. Jozef, zeventien jaar oud, voedde de kudde met zijn broeders”) enig direct verband met elkaar. “Dit zijn de generaties van Jakob” eindigt een deel van de geschiedenis; ‘Jozef was zeventien jaar oud,’ enz. begint een ander deel.

In de vroege dagen in Babylonië waren de meest gekoesterde tabletten die met het verslag van voorouders en de juiste plaats voor zo'n genealogische lijst is aan het begin van een tablet. Dat het heel gebruikelijk was om een genealogische lijst aan het begin te geven, blijkt uit het begin van boeken als Exodus en Kronieken. Als dit wordt begrepen, wordt de grote moeilijkheid opgelost waar commenators zich uit hebben proberen te redden door te proberen de afwezigheid van een genealogische lijst na de formule te verklaren. Een voorbeeld hiervan kan worden aangehaald uit William Paul's Analysis and Critical Interpretation of the Hebrew Text. Over Genesis vi. 9 zegt hij: “Dit is het verslag van de geschiedenis van Noach, want zo wordt ‘Toledoth’ weergegeven door Rosenmuller, Gesenius en Lee hier en in Genesis 2:4.”. Hij vervalt dan in de conventionele aanname dat er noodzakelijkerwijs een genealogische tabel moet volgen, maar stelt: “Er is hier geen genealogische uiteenzetting van Noachs

stamboom, met uitzondering van de vermelding van zijn drie zonen van wie eerder kennis werd genomen.” Het is daarom duidelijk dat de formule geen aanhef is van een genealogische lijst, maar een afsluiting van zo'n lijst of verhaal. Dit kan worden afgeleid uit talloze vroege tafelen.

De echtheid van deze Genesis-verslagen en hun ongekreukte staat wordt zeker aangetoond door het vasthouden aan de heersende literaire methode van het oude schrift, waar we weinig of niets vinden als inleiding, maar vaak een zeer formele conclusie. In tegenstelling tot de eenvoudige opening is de conclusie van Leviticus: “Dit zijn de geboden die de Heer aan Mozes op de berg Sināi voor de kinderen van Israël gebod”, en de laatste zin van Numeri luidt: “Dit zijn de geboden en oordelen die de Heer door de hand van Mozes aan de kinderen van Israël gebod in de vlakte van Moab bij de Jordaan in de buurt van Jericho.” Eén voorbeeld buiten de Schrift kan worden aangehaald, dat van de code van Hammurabi, de koning die tijdgenoot was van Terah en Abraham. Ook hier is de conclusie langer en formeler dan het voorwoord. Het is aan het einde van zijn grote inscriptie dat hij spreekt over het feit dat hij het geschreven heeft. Hij zegt: “De rechtvaardige wetten die Hammurabi, de wijze koning, heeft opgesteld . mijn gewichtige woorden heb ik op mijn monument geschreven.” Nu is deze Genesis-methode de literaire methode van de vroege tijden, maar commentatoren die aannamen dat de formule een gedeelte begint en zich niet realiseerden dat het hiermee eindigt, hebben deze sleutel tot de samenstelling ervan ondersteboven gebruikt, en als gevolg daarvan is het probleem van de samenstelling van het Boek Genesis door hen onopgelost gebleven. Professor Skinner schreef bijvoorbeeld (Genesis p. Ixvi) vlak voor zijn dood in 1929: “Het probleem van de koppen in Toledoth is in recente geschriften uitvoerig besproken en is nog steeds onopgelost.”

52

Kleitabelt of "geschreven verhaal"

Een ander belangrijk feit moet worden benadrukt in verband met het gebruik ervan; bij de tweede vermelding (Ge 5:1) lezen we: " Dit is het boek van de oorsprong van Adam." Hier betekent het woord " sepher " vertaald " boek " geschreven verhaal, " of zoals Delitzsch het vertaalt, " voltooid schrift." Bovendien geeft de Septuagint versie hoofdstuk ii. 4: “Dit is het boek van de oorsprong van de hemelen en de aarde. De “boeken” uit die tijd waren tabletten, het woord betekent eenvoudigweg “verslag”. De vroegste verslagen van Genesis beweren daarom te zijn opgeschreven en niet, zoals vaak wordt gedacht, mondeling aan Mozes te zijn doorgegeven. We weten natuurlijk niet zeker wie het originele tablet met Genesis 1 heeft geschreven, maar er kan niet de minste twijfel over bestaan dat alles wat geschreven werd tot de tijd dat Abraham Ur van de Chaldeeën verliet, op tabletten werd geschreven. Zoals we in een vorig hoofdstuk hebben gezien, werden de Tien Geboden op tafelen geschreven.

Ten slotte maakt een zorgvuldige bestudering van het gebruik van de naam van de persoon die aan het eind van “Dit is de oorsprong van ...” wordt genoemd duidelijk dat het verwijst naar de eigenaar of schrijver van het tablet, in plaats van naar de geschiedenis van de persoon

die wordt genoemd, bijv. “Dit is de oorsprong van Noach,” betekent niet noodzakelijkerwijs ‘Dit is de geschiedenis over Noach,’ maar de geschiedenis geschreven of in bezit van Noach. Wanneer we in hoofdstuk 6:27, lezen we: “Dit zijn de generaties van Terah,” lezen we niet veel over Terah, want er staat alleen dat hij de zoon van Nahor was. De zin is bedoeld om aan te geven dat Terah ofwel de lijst van zijn voorouders die we in verzen 10 tot 27 vinden, voor hem schreef of liet schrijven. Nergens staat “dit zijn de generaties van Abraham”, maar toch is zijn verhaal volledig opgeschreven, want er wordt ons verteld dat Isaak en Ismaël de tafelen die het bevatten schreven of in hun bezit hadden. In de begintijd van het schrift was het vaak de gewoonte om de naam van de schrijver aan het eind van het tablet in te drukken. De formule “dit zijn de generaties van .” werd waarschijnlijk door de samensteller Mozes ingevoegd. Het is daarom mogelijk dat de aartsvaders die in Genesis worden genoemd niet met hun eigen handen het spijkerschrift of een ander oud schrift op de steen of plastische klei hebben gedrukt.

We hebben drie dingen opgemerkt over deze zin :

- (1) Het is **de afsluitende zin** van elk hoofdstuk en wijst daarom terug naar een verhaal dat al is opgetekend.
- (2) Dat **de vroegste verslagen beweren geschreven** te zijn.
- (3) Het **verwijst normaal gesproken naar de schrijver** van de geschiedenis, of de eigenaar van het tablet dat het bevat.

Het Boek Genesis bevat daarom de volgende serie tabletten die in het bezit waren van de personen van wie de namen zijn vermeld, al deze tabletten zouden in het bezit komen van Mozes die het Boek samenstelde zoals we het nu hebben.

Tablet series	Contents	
	Chap.	Chap.
1.	i. 1 to	ii. 4: “This is the Book of the origins of the heavens and the earth.”
2.	ii. 5 to	v. 2. “This is the Book of the origins of Adam.”
3.	v. 3 to	vi. 9a. “These are the origins (or histories) of Noah.”
4.	vi. 9b to	x. 1.the sons of Noah.
5.	x. 2 to	xi. 10a.Shem.
6.	xi. 10b to	xi. 27a.Terah.
7. & 8.	xi. 27b to	xxv. 19a.Ishmael and Isaac.
9.-11.	xxv. 19b to xxxvii.	2a.Esau and Jacob.

Op deze manier geeft Mozes duidelijk de bron aan van de informatie waarover hij beschikt en noemt hij de personen die oorspronkelijk de tabletten bezaten waaruit hij zijn kennis haalde. Dit zijn geen willekeurig verzonden verdelingen, ze vormen inderdaad het raamwerk van het boek.

Twee opmerkelijke bevestigingen van deze verdelingen zijn:

54

(x) In geen enkel geval wordt een **gebeurtenis beschreven** die de genoemde persoon of personen niet **uit eigen intieme kennis** had kunnen schrijven, of absoluut betrouwbare informatie had kunnen verkrijgen.

(2) Het is veelzeggend dat **de geschiedenis die is opgetekend** in de gedeelten die hierboven zijn geschetst, in alle gevallen **ophoudt voor de dood van de persoon die wordt genoemd**, maar in de meeste gevallen wordt zij voortgezet tot bijna de sterfdatum of de datum waarop wordt vermeld dat de tafelen werden geschreven.

Ter bevestiging van het eerste punt zal in een later hoofdstuk worden gezien dat deze verhalen alle kenmerken dragen van geschreven te zijn door hen die persoonlijk bekend waren met de gebeurtenissen die werden opgetekend. Deze waardevolle persoonlijke geschiedenissen werden niet, zoals over het algemeen wordt verondersteld, alleen aan het geheugen van de mens toevertrouwd om eeuw na eeuw mondeling te worden overgeleverd. Er werd al heel vroeg geschreven en van alle dingen die op schrift werden gesteld, waren er maar weinig van groter belang dan de gebeurtenissen die in de eerste hoofdstukken van Genesis zijn opgetekend. Bovendien weten we dat in de oudste tijden de mensen zich bezighielden met het opschrijven van precies die dingen die in het eerste deel van dit boek voor ons bewaard zijn gebleven; de verhalen over de schepping en de zondvloed behoorden tot de oudste en meest geschreven historische tafelen. We hebben tabletten die 4000 jaar geleden werden geschreven met betrekking tot de Schepping en de Zondvloed, deze werden opgegraven in de Calneh van Genesis 10. Het is waar dat de verslagen grotesk zijn in vergelijking met Genesis, maar ze werden 600 jaar voordat Mozes werd geboren geschreven, en zelfs op deze datum waren het slechts kopieën van tabletten die eeuwen eerder waren geschreven.

De tweede bevestiging is dat in bijna alle gevallen waar het van toepassing is, de geschiedenis in het aangegeven gedeelte eindigt vlak voor de dood van de persoon wiens naam wordt gegeven aan het einde van het tablet. Negen personen worden genoemd, het eerste tablet draagt geen naam, er staat eenvoudigweg: “dit is de oorsprong van de hemelen en de aarde”.

Een onderzoek van de overige secties onthult dat in :

55

Tablet II (hfdst. 2:5 tot v. 2). De geschiedenis houdt abrupt op met Tubal-Kaïn, de “leermeester van alle koper- en ijzersmeden,” Jabal, “de vader van hen die in tenten wonen en vee hebben,” Jubal, “de vader van allen die harpen en orgels bespelen,” en Tubal-Kaïn “de smid van alle koper- en ijzersnijders. Deze mannen vormden de achtste generatie na Adam,

en een vergelijking met de chronologie die in Genesis 5. wordt gegeven laat zien dat deze generatie vlak voor Adams dood leefde.

Tablet III (v. 3 tot vi. ga), de genealogische lijst van Noach, eindigt met de geboorte van zijn drie zonen. Deze lijst wordt gevolgd door een verklaring over de corruptie van de mensheid, die onthult dat dit de oorzaak was van de Zondvloed, die plaatsvond toen Noach een oude man was. In dit geval had hij het verhaal van de zondvloed kunnen schrijven. Maar dit staat op de tafelen van de “geschiedenis van de zonen van Noach”.

Tabletreeks IV (vi. 9b tot x. x) bevat het verslag van de Zondvloed en de dood van Noach. Hoe lang Ham en Jafeth leefden na Noachs dood weten we niet, maar we weten dat Sem hem met honderdvijftig jaar overleefde, vandaar dat er niets in dit gedeelte staat dat de zonen van Noach niet geschreven zouden kunnen hebben.

Tabletreeks V (x. 2 tot xi. 10). Sem schrijft over de geboorte en de vorming in clans van de vijfde generatie na hem. We weten dat hij de laatste generatie overleefde die in dit tablet is opgenomen, namelijk de zonen van Joktan.

Tablet VI (xi. 10 tot 27). De genealogische lijst van Terah registreert de dood van zijn vader Nahor, terwijl hij zelf doorleefde tot zijn zoon Abraham vijfenzeventig jaar oud was. Als Terah nog elf jaar had geleefd, had hij de geboorte van Ismaël kunnen optekenen, en als hij nog vijftwintig jaar had geleefd, had hij kunnen toevoegen: “en Abraham verwekte Izaäk.” Maar de geschiedenis die op dit tablet staat eindigt vlak voor zijn eigen dood. Als de woorden aan het einde van het tablet, “en Terah leefde zeventig jaar”, verwijzen naar de datum waarop hij het schreef, dan werd het volgens de Samaritaanse versie slechts één jaar na de laatste gebeurtenis die erin wordt genoemd geschreven, namelijk de dood van Nahor.

De series tafelen VII en VIII (xi. 27 tot xxv. 19) werden geschreven door de twee broers Ismaël en Isaak. De laatste chronologische verklaring (hfdst. xxv. I tot 4) verwijst naar de geboorte van Abrahams achterkleinzonen en hun groei in clans. Ismaël stierf achtenveertig jaar en Izaäk honderdvijf jaar na Abraham. Omdat Abraham blijkbaar kort na de dood van Sarah met Ketura trouwde - wat achtendertig jaar voor Abrahams dood gebeurde - is deze periode van achtendertig jaar, opgeteld bij de resterende honderdvijf jaar van Izaäk's leven, een zeer redelijke periode om toe te wijzen aan de geboorte van Abrahams achterkleinzonen door Ketura. Dit geeft aan dat de geschiedenis die in deze tafelen is vastgelegd ophoudt vlak

voor de dood van Isaak, wiens naam wordt gegeven als de laatste schrijver, want Isaak overleefde Ismaël met zevenenvijftig jaar en noteert zijn dood.

De overige tafelen, serie IX, X en XI (xxv. 20 tot xxxvii. 2), bevatten de tafelen van Esau en Jakob. Jakob is de centrale figuur in het verslag, en de laatste chronologische verklaring erin is die van de dood van Izaäk. Vlak voor de slotformule, “Dit is de oorsprong van Jakob”, lezen we, “en Jakob woonde in het land waar zijn vader woonde, in het land Kanaän. Deze zin lijkt zo op zichzelf te staan, dat velen denken dat hij weinig verband houdt met de context, maar toch, zoals we in een later hoofdstuk zullen zien, is het een bewijs voor de datum, wanneer en waar de tafelen werden geschreven. Binnen een paar jaar was Jakob naar Egypte getrokken, maar deze zin geeft aan waar hij woonde toen hij zijn verslag afsloot, want hoewel hij ons vertelt over de dood van Izaäk, zegt hij niets over de slavernij van Jozef, die elf jaar voor Izaäks dood plaatsvond, noch vertelt hij over Jozefs uitlegging van de droom van de butler, of over enige andere gebeurtenis in Egypte. Totdat Jakob naar Egypte afdaalde (tien jaar nadat hij zijn vader had begraven), en zo het land van zijn vaderen verliet, kon hij niets over deze dingen weten. Zo sluit het verslag van Jakob precies op de periode die wordt aangegeven in de zin in hoofdstuk 37:1. Hij was teruggegaan naar het Zuiden, Hebron (waar zijn vader woonde), slechts tien jaar voordat Izaäk was gestorven en hij diens dood vastlegde, en binnen tien jaar na deze laatste gebeurtenis woonde Jakob zelf in Egypte. Dus dit tot nu toe obscure vers van hoofdstuk 37 geeft niet alleen duidelijk aan dat Jakob de tafelen schreef, maar ook wanneer en waar ze werden geschreven.

Het kan geen toeval zijn dat elk van deze secties, of reeksen tafelen, alleen datgene bevat wat de persoon die aan het eind ervan genoemd wordt, uit eigen kennis kan hebben geschreven. Iedereen die zelfs maar een eeuw na deze patriarchen zou schrijven, zou dit nooit hebben kunnen en willen doen. Het is daarom overduidelijk dat deze belangrijke formule, “Dit is de oorsprong van ...”, die door bijna elke schriftgeleerde wordt erkend als het raamwerk waarop de verslagen van Genesis zijn gebouwd, consequent wordt gebruikt. Het is vaak een regel in de Schrift dat het eerste gebruik van een woord of uitdrukking de toekomstige betekenis ervan vastlegt, en we hebben gezien dat de duidelijke en erkende betekenis die het heeft in het eerste gebruik in hoofdstuk 2:4, toepasselijk is in de overige gevallen van gebruik in Genesis. Zo worden we verlost uit het labirint van tegenstrijdige gissingen en krijgen we duidelijk aangegeven bronnen; de namen van de personen die de tafelen schreven of bezaten waaruit Mozes het boek samenstelde.

VI. BEWIJZEN VOOR DE OUDHEID VAN GENESIS

ELK deel van het boek Genesis levert bewijs dat het in de huidige vorm door Mozes werd samengesteld en dat de documenten waaruit hij het samenstelde veel eerder werden geschreven. De verschillende bewijzen kunnen als volgt worden samengevat:

- (1) De aanwezigheid van Babylonische woorden in de eerste elf hoofdstukken.
- (2) De aanwezigheid van Egyptische woorden in de laatste veertien hoofdstukken.
- (3) Verwijzingen naar steden die ofwel niet meer bestonden, of waarvan de oorspronkelijke namen al zo oud waren in de tijd van Mozes, dat hij als samensteller van het boek de nieuwe namen moest invoegen, zodat ze geïdentificeerd konden worden door de Hebreeën die in zijn tijd leefden.
- (4) De verhalen tonen een zodanige vertrouwdheid met de omstandigheden en details van de beschreven gebeurtenissen, dat ze erop wijzen dat ze zijn geschreven door personen die bij die gebeurtenissen betrokken waren.
- (5) Bewijzen dat de verhalen oorspronkelijk op tafelen en in een oud schrift werden geschreven.

De eerste hoofdstukken van Genesis bevatten Babylonische woorden; critici zeggen zelfs dat de hele omgeving van deze hoofdstukken Babylonisch is. Aangezien deze hoofdstukken beweren te zijn opgeschreven door personen die toen in dat land woonden, is dit precies wat we zouden moeten verwachten, en het is een sterk bewijs dat ze op een zeer vroege datum werden geschreven. Hoe verklaren de critici het feit dat de enige absoluut Babylonische woorden in de eerste hoofdstukken van Genesis te vinden zijn, en niet in het laatste deel van het boek of in de Pentateuch? Het is onmogelijk om te suggereren dat deze woorden in deze specifieke hoofdstukken terecht zijn gekomen na het tweede contact van de Hebreeën met Babylon in de tijd van Daniël of Ezra, want zelfs de critici geven toe dat deze verslagen al voor die tijd geschreven waren.

Wanneer het verhaal het punt bereikt waarop Jozef in Egypte aankomt, verandert de hele omgeving en vinden we beslist Egyptische namen zoals “Potifar, de kapitein van de wacht” (37: 36). “Zaphenath en Asenath” (41: 45). Dr. Yahuda's getuigenis hierover is zwaarwegend. We bevinden ons verwijderd van het eenvoudige plattelandsleven van de aartsvaders in Palestina en worden geïntroduceerd in de gewoonten van een farao en de grondwet van een koninkrijk. Er wordt ons verteld over de bijzondere manier waarop het land aan de Egyptische priesters werd toegekend (46: 22); dat Jozef een gouden ketting om zijn nek heeft, dat de lopers die voor zijn wagen uitreden, eerbetoon aan hem eisten als aan de hoogste ambtenaar van het hof (46: 42). Als Jozefs broeders naar Egypte komen eet hij niet met hen,

'omdat de Egyptenaren geen brood zouden eten met Hebreeërs, want dat is een gruwel voor de Egyptenaren' - een uitspraak die volgens mij nooit geschreven zou zijn op een later tijdstip dan Mozes. Tenslotte wordt ons verteld hoe de lichamen van Jakob en Jozef werden gebalsemd in overeenstemming met de normale Egyptische gewoonte, en over de veertig dagen die dit proces in beslag nam. Degene die deze hoofdstukken schreef was goed bekend met het Egyptische leven en denken.

Er is één zin - waarschijnlijk het belangrijkste bewijsstuk van allemaal - die moet worden toegevoegd aan de vijf bewijsregels die al zijn genoemd. In Genesis 10: 19 lezen we, "*en de grens van de Kanaänieten was van Zidon als je naar Gerar gaat tot Gaza als je naar Sodom en Gomorra gaat*". Deze zin trekt de aandacht, want hij moet geschreven zijn vóór de vernietiging van Sodom en Gomorra, die plaatsvond in Abrahams tijd. Deze steden waren zo volledig uitgewist dat elk spoor ervan verloren ging en de mensen geloofden dat ze begraven waren onder de Dode Zee.

In onze studie van de bronnen hebben we gezien dat deze zin voorkomt in het tablet van Sem, en in zijn tijd stonden Sodom en Gomorra nog overeind.

De derde bewijslijn is dat veel van de oorspronkelijke plaatsnamen die in Genesis worden gegeven zo oud waren, zelfs in de tijd van Mozes, dat het voor hem noodzakelijk werd om een verklarende noot toe te voegen om deze oude namen te identificeren ten behoeve van de kinderen van Israël die het land binnengingen na hun uittocht uit Egypte. Verschillende voorbeelden hiervan kunnen worden gezien in Genesis 14. Toen in de tijd van Abraham dit tablet werd geschreven, werden de bewegingen van bepaalde koningen opgetekend, en de namen van de plaatsen zoals ze toen bekend waren, werden opgeschreven. Maar in de vierhonderd jaar die verstreken zijn tussen Abraham en Mozes, waren sommige van deze namen veranderd, of waren de plaatsen onbekend bij de Israëlieten. Dus voegde Mozes, met dit oude tablet (Genesis 14) voor zich en het boek Genesis samenstellend, een noot toe om zijn lezers in staat te stellen hen te identificeren. Dus hebben we :

- Bela (dat is Zoar) verzen 2 en 8.
- Vale of Siddim (dat is de Zoutzee) vers 3.
- En-mishpat (dat is Kadesh) vers 7.
- Hobah (dat is aan de linkerhand van Damascus) vers 15,
- Dal van Shaveh (dat is de Koningsvallei) vers 17.

Dit is de enige keer dat deze oude namen in de Bijbel worden gebruikt.

Verdere voorbeelden van het gebruik van aantekeningen om oude namen of plaatsen uit te leggen zijn te vinden in hoofdstuk xvi. 14. Beerlahai-roi (zie het is tussen Kadesh en Bered); in hoofdstuk XXxXv. 19 lezen we over Ephrath (dat is Bethlehem). In hoofdstuk xxiii, 2

wordt ons verteld dat “Sarah stierf in Kirjath-arba (hetzelfde is Hebron in het land Kanaän); deze opmerking is van speciaal belang omdat het nodig was om niet alleen de moderne naam te geven, maar zelfs om te zeggen dat Hebron in het land Kanaän lag. Dit geeft zeker aan dat de notitie op een zeer vroege datum werd geschreven, en voordat de Kinderen van Israël het land waren binnengetrokken. Niemand in latere tijden hoefde verteld te worden waar Hebron lag, want de kinderen van Israël moeten het heel goed gekend hebben nadat het in de tijd van Jozua was veroverd, toen de stad aan Kaleb werd gegeven als erfenis. Het werd toen een van de “vluchtsteden” en moet als zodanig in het hele land bekend zijn geweest. Bovendien was David zeven jaar koning in Hebron. Aan de andere kant zou het voor een volk dat het land nog niet was binnengekomen, noodzakelijk zijn om niet alleen de naam van de plaats waar de stichters van het ras hadden gewoond te horen, maar ook waar deze plaats lag.

We krijgen een soortgelijke opmerking in het negentiende vers van hetzelfde hoofdstuk, "de grot van het veld van Machpelah vóór Mamre (hetzelfde is Hebron in het land Kanaän), Abraham, Izaäk en Jakob waren begraven in deze grot van Machpelah; bijgevolg zou het goed bekend zijn geweest bij hun tijdgenoten. Maar we moeten niet vergeten dat de hele natie, behalve Jozua en Kaleb, was gestorven in de tijd die was verstreken tussen het verlaten van de Sinaï en het binnengaan van het land Kanaän. Ik stel dat toen de kinderen van Israël zich eenmaal in het land hadden gevestigd, er geen behoefte was aan een notitie om uit te leggen waar de stichters van hun ras, Abraham, Isaak en Jakob, begraven waren. Het is duidelijk dat deze uitleg werd geschreven voor hen die op het punt stonden om het land Kanaän binnen te gaan. Dit getuigt ervan dat deze aantekeningen door Mozes werden geschreven, die stierf aan de rand van het land, vlak voordat de Israëlieten het land binnengingen.

Primitieve geografische uitdrukkingen zoals het “zuiderland” (xx. I en xxiv. 62), “het oostland” (xxxv. 6) worden in de tijd van Abraham gebruikt. Deze oude benamingen duiken nooit meer op als beschrijving van de landen die grenzen aan het zuiden en oosten van Palestina. Na de tijd van Genesis hebben zij bekende en welomschreven namen; Ik zou stellen dat ze in vroeger tijden zijn opgeschreven en dat geen schrijver na -Moses zulke archaïsche uitdrukkingen als deze kan hebben gebruikt. -

Een ander belangrijk teken van ouderdom in Genesis is het bestaan van kleine “stadstaten” en een groot aantal clans. Tegen de tijd van Salomo waren deze verdwenen en zelfs in de tijd waarin Abraham leefde, werden Babylon en Egypte gedomineerd door machtige monarchen die vanuit hun hoofdsteden over uitgestrekte gebieden regeerden.

In een later hoofdstuk gaan we in op verdere feiten die erop wijzen dat deze verslagen werden geschreven kort nadat de beschreven gebeurtenissen hadden plaatsgevonden, en ook dat ze werden geschreven met zo'n grote vertrouwdheid met de details van deze gebeurtenissen, dat de conclusie onvermijdelijk is dat de mannen die het meest betrokken waren bij deze gebeurtenissen, ze kort nadat ze hadden plaatsgevonden hadden opgeschreven.

Een voorbeeld hiervan is de handeling van Sara met haar dienstmeid Hagar in verband met de geboorte van Ismaël. De procedure die zowel door Abraham als Sara werd gevolgd, was precies die die was vastgelegd in de wet die toen bestond, zoals blijkt uit de wetten 144-146 van de Code van Hammurabi. In de Mozaïsche tijd werd een heel andere wet verordend in Deuteronomium. Het “kritische” idee dat deze voorvallen een selectie zijn die voor religieuze doeleinden is gemaakt, is niet in overeenstemming met de feiten, want net als in andere delen van de Schrift vertelt het verhaal zowel over de zwakheid als de kracht van de patriarchen; zowel over hun zonden als hun deugden. De verslagen zijn niet geïdealiseerd, maar in hun oude en waarheidsgetrouwe werkelijkheid gelaten.

De vijfde en laatste serie bewijzen voor de oudheid van Genesis wordt gevonden in de verschillende aanwijzingen dat deze geschriften oorspronkelijk op tabletten werden geschreven, en in overeenstemming met oude methoden. In Babylonië hing de grootte van het gebruikte tablet af van de hoeveelheid schrift die erop moest worden geschreven. Als deze voldoende klein was, werd het op een tablet geschreven van een formaat dat het voldoende kon bevatten, net zoals tegenwoordig papier van klein of groot formaat wordt gebruikt, afhankelijk van de hoeveelheid of de stijl van het te schrijven materiaal. Als de te beschrijven hoeveelheid echter zo lang was dat het nodig werd om meer dan één tablet te gebruiken, was het gebruikelijk om:

63

- (1) Elke serie tabletten een “titel” te geven.
- (2) “vanglijnen” te gebruiken, om er zeker van te zijn dat de tabletten in de juiste volgorde werden gelezen (zie Hoofdstuk IV).

Daarnaast eindigden veel tabletten met een colofon. Dit was het equivalent van de moderne titelpagina. Op oude tabletten werd het echter aan het einde van het geschrevene geplaatst, in plaats van aan het begin, zoals nu gebeurt. Dit colofon bevatte vaak onder andere: - De naam van de scribent.

- (3) De naam van de schrijver die het tablet schreef.
- (4) De datum waarop het werd geschreven.

Er zijn duidelijke aanwijzingen in Genesis voor het gebruik van enkele van deze methoden. Omdat deze literaire hulpmiddelen betrekking hebben op de tafelen zoals die in het bezit van Mozes kwamen, is het natuurlijk onwaarschijnlijk dat we ze allemaal terugvinden in het document zoals dat door hem is voltooid. Dat het Boek op een vroege datum werd samengesteld, zeker niet later dan de leeftijd van Mozes, blijkt uit de aanwezigheid van deze literaire hulpmiddelen. Het is een opmerkelijk bewijs voor de zuiverheid waarmee de tekst aan ons is overgeleverd, dat we ze nog steeds in dit oude document aantreffen.

Verbindingstermen - vanglijnen

Bewijs van deze literaire hulpmiddelen kan worden waargenomen in de volgende significante herhaling van woorden en zinnen die verbonden zijn met het begin of einde van elk van de series tafelen die nu zijn opgenomen in het Boek Genesis.

Verbindingstermen kleitabletten

Hfst	vers	
1	1	“God schiep de hemelen en de aarde”
2	4	“Here God schiep de hemelen en de aarde”
2	4	Toen zij geschapen werden.
5	2	Toen zij geschapen werden.
6	10	Sem, Ham en Jafeth.
10	1	Sem, Ham en Jafeth.
10	1	Na de zondvloed.”
11	10	Na de zondvloed.”
11	26	Abram, Nahor en Haran.
22	27	Abram, Nahor en Haran.
20	12	Abrahams zoon.
25	19	Abrahams zoon.
36	1	Wie is Edom?
36	8	Wie is Edom?
36	9	Vader van de Edomieten' (letterlijk: Vader Edom).
36	43	Vader van de Edomieten' (letterlijk: Vader Edom).

De veelzeggende herhalingen van deze zinnen precies op de plaatsen waar de tabletten beginnen en eindigen, kunnen het best worden gewaardeerd door geleerden die bekend zijn met de oude schrijfmethode in Babylonië, want soortgelijke regelingen werden toen gebruikt om tabletten aan elkaar te koppelen. Ik stel dat de herhaling van deze woorden en zinnen precies in die verzen die aan het colofon zijn toegevoegd, “Dit is de oorsprong van ...” onmogelijk louter toeval kan zijn, want in de meeste gevallen worden ze elders niet gebruikt, in andere zelden. Ze zijn begraven gebleven in de tekst van de Schrift, hun betekenis blijkbaar onopgemerkt.

Op spijkerschrifttabletten werd de “titel” ontleend aan de beginwoorden van het verslag. Op een vergelijkbare manier noemden de Hebreeën de eerste vijf boeken van de Bijbel met titels die ontleend waren aan hun beginwoorden. Zo noemden ze Genesis, " Bereshith," het Hebreeuwse voor “in het begin”; Exodus werd “Welleh shemoth” ('Dit zijn nu de woorden') genoemd, de woorden waarmee het boek begint; zo wordt Leviticus “Wayyiqra” ('en hij riep') genoemd; Numeri, " Bemidbar” ('in de woestijn'); Deuteronomium, “ Haddebarim” ('de woorden'). Tot op de dag van vandaag zijn dit de titels die gegeven worden aan de eerste vijf boeken van Mozes in de Hebreeuwse Bijbel.

Deze praktijk werd in het oude Oosten op de volgende manier uitgevoerd. Als twee of meer tabletten een serie vormden, werden ze samen geïdentificeerd, omdat de eerste paar woorden van het eerste tablet werden herhaald in het colofon van de volgende tabletten, een beetje vergelijkbaar met de manier waarop de naam van een hoofdstuk vaak wordt herhaald aan het

begin van elke pagina van een modern boek. Als pagina's niet samengebonden waren zoals nu, zou het voordeel hiervan duidelijk zijn. Door de herhaling van de woorden die we hebben opgesomd, werd heel Genesis met elkaar verbonden.

Datering

Bovendien vertonen sommige van deze tabletten bewijs van “datering”. Nadat een tablet was geschreven en de naam erop was gedrukt, was het gebruikelijk om de datum in te voegen waarop het was geschreven. In de vroegste tijden werd dit op een zeer primitieve manier gedaan, want pas later werden de tabletten gedateerd met het jaar van de regerende koning. Het was de gewoonte om dit op de volgende manier te doen: -"Het jaar waarin de troon van Nabu werd gemaakt", "Jaar waarin Sumulel de koning de muur van Sippar bouwde", "Jaar van het kanaal Tutu-hengal" (waarschijnlijk het jaar waarin het kanaal werd doorsneden), "Jaar waarin Samsu-iluna een troon van goud maakte", "Jaar waarin het kanaal van Hammurabi werd gegraven". De methode om de Genesis tabletten te dateren is te zien in de volgende gevallen.

Aan het einde van het eerste tablet (Gen 2:4) staat: "... op de dag dat de Here God de aarde en de hemelen maakte".

De betekenis waarin de uitdrukking “op de dag” wordt gebruikt, kan worden afgeleid uit een passage als vers 17 van hetzelfde hoofdstuk, waar we lezen: “... op de dag dat jij daarvan eet, zult jij zeker sterven”; en ook vers 2, “God rustte op de zevende dag van al Zijn werk dat Hij gemaakt had.”

Aan het einde van het tweede tablet (gen 5:1) lezen we: “Dit is het boek over de oorsprong van Adam op de dag dat God de mens schiep.

Latere tafelen worden gedateerd door de woonplaats van de schrijver aan te geven op het moment dat het colofon werd geschreven en deze dateringen worden onmiddellijk verbonden met de afsluitende zin: “Dit zijn de generaties van ...”. Voorbeelden hiervan zijn :

Verblijfplaats schrijver

Hfst	vers	
25	11	Isaak woonde bij de put Lachai-roi.
36	8	Derhalve woonde Ezau op het gebergte Seir. Ezau is Edom. (SVV)
37	1	Ge 37:1, STV En Jakob woonde in het land der vreemdelingschappen zijns vaders, in het land Kanaän.

Dateringsmethode

Deze primitieve dateringsmethode is in overeenstemming met het algemeen gangbare literaire gebruik van die vroege tijd en ook met de rest van de tekst, zoals we in een vorig hoofdstuk hebben opgemerkt. Het was bijvoorbeeld precies in de tijd dat hij in “het land van zijn vaders” woonde dat Jakob's tafelen werden geschreven.

Ik stel me voor dat, wanneer deze oude methode van het “dateren” van tabletten volledig wordt gerealiseerd, en het gebruik van “vanglijnen” (waarnaar in Hoofdstuk IV wordt verwezen) wordt gewaardeerd, men zal zien dat we de middelen hebben om problemen op te lossen zoals het probleem dat wordt gepresenteerd door de formulering van Genesis 11:26 “en Terah leefde zeventig jaar en verwekte Abram, Nahor en Haran. 27 “En deze zijn de geboorten van Terah: Terah gewon Abram, Nahor en Haran; en Haran gewon Lot..” De eerste verklaring in deze verzen is een groot struikelblok geweest voor chronologen en commentatoren, want zoals het er staat, impliceert het dat toen Terah zeventig jaar oud was, alle drie de genoemde zonen aan hem geboren waren. Maar de Schrift maakt duidelijk dat dit niet zo was, zoals iedereen kan zien door te verwijzen naar Handelingen 7:4 en Genesis 12:4, waar het duidelijk is dat Abram pas zestig jaar later werd geboren, dat wil zeggen toen Terah honderddertig jaar oud was. Het is dan louter speculatie om te proberen de geboortedata van de andere twee zonen te geven. Waar verwijst de uitspraak “en Terah leefde zeventig jaar” dan naar? Ik durf te suggereren dat Terah, in overeenstemming met de gangbare praktijk van die tijd, zijn tablet “dateerde”, d.w.z. aangaf dat het was geschreven toen hij zeventig jaar oud was.

Dit impliceert natuurlijk acceptatie van de [Samaritaanse datum](#) van de dood van Nahor, de vader van Terah, die een jaar voordat Terah zeventig werd plaatsvond. De herhaling van de namen van “Abram, Nahor en Haran,” voor en na de formule, of “Toledoth,” geeft aan dat het “vanglijnen” zijn, en voldoen aan de gebruikelijke gewoonte om de eerste woorden van het volgende tablet te herhalen na de laatste regel van het voorgaande tablet.

Bovendien is het niet ongebruikelijk dat wanneer een afstammeling in het bezit komt van tabletten met betrekking tot voorouders, hij zijn eigen tablet toevoegt met zijn eigen afstamming, waardoor hij verbonden wordt met de personen en gebeurtenissen die eerder zijn vastgelegd. Dit is precies wat Terah heeft gedaan. Hij heeft eenvoudig een lijst van zijn voorouders toegevoegd (Genesis xi. 10 tot 27) die hem met Sem verbindt. Dergelijke genealogische tabletten waren algemeen en belangrijk in zijn tijd. De literaire methoden die gebruikt worden om deze tafelen die Genesis vormen met elkaar te verbinden, zijn dus precies die methoden die in de oudste tijden gebruikt werden. Het zijn zeker niet de methoden die in Palestina gebruikelijk waren in de tijd dat Genesis volgens de critici werd samengesteld. Het schrift op de tabletten in het bezit van Abraham (Genesis i. I tot xi. 27) is ongeveer een vijfde van het aantal woorden dat in Abrahams tijd op de Stele van Hammurabi

werd gegraveerd. De beknoptheid van de vroegste verslagen is opmerkelijk, dat van de Schepping is het kortst, ondanks het belang ervan. Daarna breiden ze zich geleidelijk uit, maar alle verslagen van voor de Zondvloed zijn beknopt en kort. We weten dat het schrift vóór de Zondvloed waarschijnlijk minder uitgebreid was dan in de tijd van Abraham. In zijn tijd was schrijven al heel gewoon, dus het verhaal van zijn leven en dat van zijn zonen is veel gedetailleerder geschreven.

Het colofon

Het resterende literaire hulpmiddel was het gebruik van het colofon, dit was een laatste alinea, soms lang, in andere gevallen slechts een paar woorden. Deze bijlage vermeldde meestal de naam van de schrijver of eigenaar van het tablet. De overblijfselen van dit oude gebruik zijn nog steeds te zien in tijdschriften en kranten waar de naam van de drukker en uitgever in de laatste regels van de krant staan. Het colofon in Genesis luidt: “Dit is de oorsprong van ...”.

Dat deze oude literaire hulpmiddelen en spijkerschrift-gebruiken nog steeds waarneembaar zijn, onthult duidelijk de zuiverheid van de tekst en de zorg waarmee deze aan ons is overgeleverd. Het betekent ook dat deze geschriften in de vroegste tijden op kleitabletten werden geschreven en dat deze tabletten, die de reeks vormen, t.w. Genesis 1. tot 36:1, op dezelfde manier werden samengevoegd als wij ze vandaag de dag hebben. Dit vernietigt definitief de kritische theorie dat Genesis was samengesteld uit documenten die oorspronkelijk niets met elkaar te maken hadden.

VII. WIE SCHREEF DE ORIGINELE TAFELN??

Voordat we dieper ingaan op de inhoud van deze tabletten, is het noodzakelijk om de feiten die de afgelopen jaren aan het licht zijn gekomen met betrekking tot de literatuur van de periode die we hier bespreken nog eens in herinnering te brengen. Er wordt nu toegegeven dat er al vóór de dagen van Abraham geschreven werd. Voor degenen die bekend zijn met de resultaten van recente opgravingen, is het niet alleen geen probleem om te geloven dat de patriarchen verslagen lieten schrijven, maar gezien de uitzonderlijke aard van de openbaring van God aan hen, zou het opmerkelijk zijn als zij het verhaal niet op schrift lieten stellen

In januari 1902 vond M. de Morgan bij Persepolis drie gebroken stukken zwarte diorietsteen die, als ze in elkaar pasten, bijna acht voet (2,5m) hoog waren en twintig duim (50cm) in doorsnee. Er waren ongeveer 8.000 woorden in spijkerschrift op geschreven, gerangschikt in 4.000 smalle lijnen en in negenenveertig kolommen. Het aantal woorden op deze steen is ongeveer een kwart van het aantal in het Boek Genesis. Het schrift is met grote zorg in de steen gehakt en de wetten onthullen een zeer geavanceerde staat van beschaving. Dit wetboek was geschreven voor Hammurabi, een tijdgenoot van Abraham (naar alle waarschijnlijkheid de Amraphel die in Genesis 14 wordt genoemd - "Amrafel, de koning van Sinear"), die hij in de strijd ontmoette. Als de originele tafelen die Abraham liet schrijven, zoals Genesis xiv, nu beschikbaar zouden zijn, dan zouden schriftgeleerden zijn spijkerschrift kunnen lezen; want de originelen van andere tafelen die lang voor Abrahams tijd werden geschreven zijn door Assyriologen vertaald. Het feit dat er 5000 jaar geleden tabletten werden geschreven is geen probleem voor archeologen, want ik ben getuige geweest van de opgraving van verschillende tabletten die kort na de Zondvloed werden geschreven.

70

Van één tablet beweerde professor Langdon van de Universiteit van Oxford dat het zeker voor de Zondvloed was geschreven. Er is geen goede reden meer om eraan te twijfelen dat de aller vroegste verslagen in Genesis - die van de Schepping en de Zondvloed - in een zeer vroeg schrift werden opgeschreven, binnen de periode die Genesis aan Adams zonen toekent.

Het kleitablet van God

Niemand kan de eerste serie tafelen (Ge 1:1-2:4 I) hebben geschreven vanuit persoonlijke kennis van de manier waarop de wereld was geschapen. En het is veelzeggend genoeg het enige 'tablet dat niet de naam van de auteur of schrijver vermeldt, er staat eenvoudigweg "dit zijn de generaties van de hemel en van de aarde". De feiten in het verhaal dat op dit tablet bewaard is gebleven, gingen de speculaties van die tijd zeker te boven. Waar kwam het vandaan? Wie heeft het geschreven? De tweede vraag is niet zo belangrijk als de eerste. Het is duidelijk dat als het geen beknopt verslag van God is over de scheppingsorde, het slechts een stuk literair giswerk is. Dat laatste kan niet waar zijn, want het bevat feiten die eeuwen

van modern wetenschappelijk onderzoek, geholpen door het gebruik van recentelijk geperfectioneerde instrumenten met een verbazingwekkende precisie en kracht, pas recentelijk hebben ontdekt. Toch is dit verhaal zo nauwkeurig dat een criticus (Professor Wade in zijn Geschiedenis van het Oude Testament, p. 41) schrijft “over de inherente onwaarschijnlijkheid van een oud geschrift dat nauwkeurig anticipeert op de conclusies van de moderne wetenschap”. Hij probeert daarom te beargumenteren dat het een paar eeuwen later dan Mozes werd geschreven; maar de stand van de wetenschap, zelfs duizend jaar na Mozes, was zeker net zo onbekwaam om een verslag van de schepping te produceren “dat nauwkeurig anticipeert op de conclusies van de moderne wetenschap”.

71 Natuurlijk is de formulering eenvoudig, maar de waarheid die wordt overgebracht is diepzinnig. Hoe menselijk de taal ook is, het is nog steeds het beste medium dat God kon gebruiken. Het is God die Adam op een eenvoudige, maar natuurlijk foutloze manier leert hoe de aarde en de dingen die hij erop en eromheen kon zien, waren geschapen. De Here God sprak met Adam in de hof en dit tablet is een eenvoudig verslag van wat God zei en deed. Adam krijgt net zoveel te horen als zijn verstand kon begrijpen, de details en processen worden niet volledig onthuld; als dat wel zo was geweest, hoe had hij ze dan kunnen begrijpen? Dit eerste stuk van Genesis dan, dit oudste geschrift, is een verslag van wat God tegen Adam zei. Het is geen onpersoonlijk algemeen verslag, het is God die de eerste mens de elementaire dingen over het universum leert, helemaal aan het begin van de taal. Hier komen we terug bij het begin van de geschreven geschiedenis, want het werd opgeschreven voordat zelfs de zon en de maan namen hadden gekregen. We merken de eenvoud op waarmee de feiten worden gepresenteerd, een type herhaling en eenvoud dat zelden terugkeert in de Schrift: “Laat er lichten zijn aan het firmament . . . en God maakte twee grote lichten, het grote licht om over de dag te heersen en het kleine licht om over de nacht te heersen.” We weten dat lang voor de zondvloed de mensen de zon en de maan aanbaden en hen namen gaven. Als dit eerste hoofdstuk van Genesis zelfs nog in de tijd van Abraham was geschreven, dan hadden we in plaats van de eenvoudige uitdrukking “groter licht” het Babylonische woord voor de zon gehad, “shamesh”. Het wordt gebruikt in het juridische tablet (dat de namen van dertien getuigen bevat) dat in dit boek wordt geïllustreerd. Bovendien was “shamesh” de naam van de zonnegod die door de Babyloniërs werd aanbeden. In zijn Code beeldt Hammurabi zichzelf af in de houding waarin hij zijn wetten van deze “Shamesh” ontvangt. Toen Abraham Ur van de Chaldeeën verliet, was de maangod het belangrijkste voorwerp van aanbidding in die stad; en de grote toren die 250 jaar voor de tijd van Abraham in het centrum van de stad werd gebouwd, werd bekroond door een tempel die aan deze maangod was gewijd. Namen voor de zon en de maan behoren tot de oudste woorden die in welke taal dan ook bekend zijn, maar dit document werd geschreven voordat er namen waren gegeven aan de “grote en kleine lichten”.

72 Het eerste van alle documenten is geschreven op een zeer uitzonderlijke manier, alsof het de woorden vastlegt die God gebruikte toen hij Adam het scheppingsverhaal vertelde. Let op de

methode die gebruikt wordt bij het schrijven van dit verhaal. "En God zei . . . en God riep . . ."; en hoe God de onderdelen van het universum noemde, legt hij vast. En God noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht, en God noemde het uitspannel hemel, en God noemde het droge land aarde en het samenkomen van de wateren noemde Hij zeeën. Het is geschreven in de stijl van iemand die precies vastlegt wat Adam hoorde toen het verhaal aan hem werd verteld.

Verder is het geschreven op een zeer persoonlijke manier, en ver verwijderd van de stijl van een visioen. Er is geen "Ik zag", "Ik aanschouwde", "Ik hoorde". Het is directe taal, "en God zei: Zie, Ik heb u gegeven al het kruid dat zaad oplevert, dat op de ganse aarde is, en al het geboomte, dat zaad oplevert, en het zal u tot spijs zijn." Deze woorden werden gesproken tot de eerste mens, het is geen vaag en algemeen verslag. Het enige wat de student hoeft te doen is het te vergelijken met de Babylonische versies om de unieke kenmerken ervan te beseffen. ;

De Griekse versie van het Oude Testament geeft de laatste zin van dit verslag als volgt weer: " Dit is het Boek van de oorsprong van de hemelen en de aarde." Hoe het werd geschreven wordt ons niet verteld, maar we weten wel dat de taal ontstond in Eden. Het is denkbaar dat Adam, die de levende wezens namen gaf, dit korte verslag in zijn eenvoudige vorm kon schrijven. De reeds genoemde literaire methoden geven aan dat het tablet al bestond in de tijd van Noach. Het gebruik van het woord "boek" in de Septuagint geeft aan dat het oorspronkelijke verslag al vroeg werd opgeschreven, hoewel het in het begin misschien mondeling werd herhaald. Enige tijd geleden was ik aanwezig bij de opgraving van de oudste vorm van beeldschrift die de mens kent; men vermoedde dat het minstens 5500 jaar oud was. Dit eerste hoofdstuk is zo oud dat het geen mythische of legendarische zaken bevat; deze elementen zijn geheel afwezig. Het werd geschreven voordat mythe en legende de tijd hadden om te groeien, en niet zoals vaak wordt beweerd, op een later tijdstip toen het moest worden ontdaan van de mythische en legendarische elementen die inherent zijn aan elk ander scheppingsverslag dat bestaat. Dit verslag is zo origineel dat het geen spoor draagt van enig filosofisch systeem; toch is het zo diepgaand dat het in staat is om filosofische systemen te corrigeren. Het is zo oud dat het niets bevat dat louter nationalistisch is, noch Babylonische, Egyptische of Joodse denkwijzen vinden er een plaats in, want het werd geschreven voordat clans, of naties of filosofieën ontstonden. Het is dus het origineel, waarvan de andere overgeleverde verslagen slechts verbasterde kopieën zijn. Andere verslagen bevatten hun nationale filosofieën in ruwe polytheïstische en mythologische vorm, terwijl dit verslag puur is. Genesis hoofdstuk één is zo primitief als de mens zelf, de drempel van de geschreven geschiedenis.

Het tablet van Adam

Het tweede tablet of de serie tabletten strekt zich uit van het vijfde vers van het tweede hoofdstuk tot hoofdstuk v. 2 en bevat een verslag van het begin van de mens op aarde, de Hof

van Eden, de zondeval en de moord op Abel. Dit tablet draagt ook duidelijke tekenen van extreme oudheid en eenvoud, die nooit van een late hand afkomstig kunnen zijn. De test van gehoorzaamheid is bijvoorbeeld het eten of niet eten van de vrucht van een boom, de verleider wordt na de zondeval een slang in het stof genoemd, een vorm die daarna nooit meer in het Oude Testament is gebruikt en die geen enkele late schrijver ooit zou gebruiken. Dan zijn er uitdrukkingen als “*zonde hurkend voor de deur*” in verband met het verhaal van het offer dat Kaïn bracht, en de opmerking van Lamech, “Ik heb een jongeman gedood tot mijn verwonding en een jongeman tot mijn pijn,” die wijzen op contemporaine archaïsche gebeurtenissen waarvoor geen verklaring wordt gegeven. Ook hier laat het verslag zien dat het persoonlijk is: “*Ik hoorde Uw stem in de hof en ik was bang Ik verborg mij.*” Ik suggereer dat geen enkele late schrijver zulke intieme taal zou hebben gebruikt als “*de Here God die in de koelte van de dag in de tuin wandelde*”. De Jood had een zeer eerbiedige opvatting van God geleerd, als de oneindig Eeuwige en Allerhoogste, de Maker van de hemelen en de aarde. Zelfs aan Mozes verscheen God niet anders dan in majesteit en ontzag. De uitdrukking ‘*afkoeling van de dag*’ is heel natuurlijk in dit land, want het grootste deel van het jaar is het midden op de dag heet, terwijl er 's avonds een koele wind waait. Vaak heb ik in dit land de uitdrukking horen gebruiken om de tijd aan te duiden direct nadat de zon onder is gegaan en de avondwind begint te waaien. Van de enige persoon die alle feiten over de zondeval kende, wordt gezegd dat hij de bron was waar het verslag vandaan kwam. Dit tweede tablet vertelt het verhaal tot aan de geboorte van de zonen van Lamech. Kort daarna stierf Adam; de afsluitende woorden van het tablet zijn: “*Dit is het boek van de oorsprong van Adam.*”

Het tablet van Noach

Het tablet van Noach omvat hoofdstuk 5:3 tot hoofdstuk 6:9, en begint met een genealogisch register van de Patriarchen die hem met Adam verbinden; zulke genealogische lijsten komen voor in de oudste opgegraven tabletten en er zijn er veel te zien in de verschillende musea van de wereld. Deze lijst wordt gevolgd door een verklaring over de corruptie die in zijn tijd bestond, samen met een uitleg over de oorzaak ervan. Dit is de oorsprong van Noach. Het is een klein verhalend tablet, toegevoegd aan een genealogische lijst.

Het tablet van de zonen van Noach

De volgende serie tabletten vormt nu 6:9 tot 10:1. We bevinden ons nog steeds in een oud gedachteland, het begint in een Babylonische scène, maar eindigt buiten dat land. Hoewel we voor het eerst buiten de grenzen van de oude Mesopotamische vlakte zijn gekomen, brengt de schrijver ons niet naar Palestina, maar naar Ararat. We hebben ook het gebruik van dat uitzonderlijke woord “*gopher*” hout in verband met de bouw van de ark; dit is zeer archaïsch, en het woord wordt nooit meer gebruikt. De tafelen eindigen met de verklaring: “Dit is de oorsprong {of familiegeschiedenissen} van de zonen van Noach,” ze worden bijna volledig in beslag genomen door het verslag van de zondvloed. Dit verhaal heeft veel aandacht gekregen

van hogere critici, die beweren dat het ontleend is aan Babylonië; ze hebben veel gemaakt van de “twee verslagen” of “drie verslagen” die in het originele verhaal verweven zijn. Anstruc, toen hij bij dit verhaal kwam, stond erop dat het drie verslagen bevatte en noemde passages als:

Ge 7:18 Toen de wateren zeer toenamen en sterk wiesen boven de aarde, dreef de ark op de wateren.

Ge 7:19 En de wateren namen geweldig sterk toe over de aarde, en alle hoge bergen onder de ganse hemel werden overdekt.

Ge 7:21 En al wat leeft, dat zich op de aarde roert, het gevogelte, het vee en het wild gedierte en alle wemelend gedierte, dat op de aarde wemelt, benevens alle mensen, kwamen om.

Ge 7:23 Zo verdelgde Hij alles wat bestond, wat op de aardbodem was, mensen zowel als vee en kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, zodat zij verdelgd werden van de aarde; Noach alleen bleef over en wat met hem in de ark was.

Het is hier voldoende om twee veelbetekenende feiten op te merken, ten eerste, dat de conclusie van het tablet ons informeert dat meer dan één persoon verbonden is met het schrijven van het verhaal, want het is de geschiedenis van de drie zonen van Noach, en ten tweede, dat een onderzoek ervan alle aanwijzingen onthult dat het werd geschreven door ooggetuigen van de tragedie.

Het tablet van Sem over de toren van Babel

De vijfde serie tafelen is vervat in hoofdstuk 10:2 tot hoofdstuk 11:9, en omvat dus het beroemde tiende hoofdstuk. 9 en bevat daarom ook het beroemde tiende hoofdstuk - het overzicht van de clans die naties werden. In de eerste verzen van het elfde hoofdstuk hebben we een verslag van de bouw van de toren van Babel en de verstrooiing van de volkeren. Over deze verslagen staat geschreven: "Dit zijn de geschiedenissen van Sem.". We hebben de betekenis al gezien van het schijnbaar abrupte einde van zijn genealogische lijst met de “zonen van Joktan,” en de herhaling en voltooiing ervan in het tablet van Terah. Dit tablet van Sem is een schets van de ontwikkelingen gedurende 500 jaar na de Zondvloed. Het tablet met het register van landerijen dat op plaat I is afgebeeld, werd in de tijd van Sem geschreven.

In hoofdstuk 11:10 tot 27 hebben we het genealogische register van Terah. Het geeft een lijst van zijn voorouders die hem verbindt met Sem, de zoon van Noach. Er bestaan meerdere van zulke genealogische lijsten, geschreven lang voor die van Terah.

De volgende en langste afdeling (hfdst. 11:27 tot 25:12) wordt gevolgd door een naschrift van zeven verzen (verzen 13 tot 19). In overeenstemming met zijn gebruikelijke gewoonte heeft Mozes de naam van Abrahams oudste zoon Ismaël (vers 12) vóór die van Izaäk, de erfgenaam (vers 19) geplaatst. Een soortgelijke opstelling in het volgende gedeelte plaatst Esau vóór Jakob; in beide gevallen waren ze broers. In Numeri 3:10 wordt opgemerkt dat hij op een vergelijkbare manier Aäron, zijn oudere broer, vóór zichzelf plaatst. Het hele gedeelte bevat verslagen die zowel aan Izaäk als aan Ismaël toebehoren. Het begint met 'Terah verwekte Abraham' en eindigt met 'en zijn zonen Isaak en Ismaël begroeven hem in de grot van Machpela'. De tussenliggende hoofdstukken zijn een vertelling van alles wat we weten over het leven van Abraham, de centrale figuur van het Boek Genesis. Abraham alleen zou de meeste gebeurtenissen hebben kunnen navertellen, maar het lijkt erop dat zijn zonen ze hebben opgeschreven, of tenminste, de kopieën die Mozes voor zich had waren van hen. Het hele verhaal is geschreven met een grote vertrouwdheid met details. Bijvoorbeeld het bezoek van de drie mannen in het achttiende hoofdstuk: “Toen hij op het heetst van de dag in de tentdeur zat, sloeg hij zijn ogen op en keek, en zie, drie mannen stonden tegenover hem; en toen hij hen zag, rende hij hen tegemoet vanuit de tentdeur en boog zich ter aarde en zei ... en hij haastte zich naar Sara in de tent en zei: Maak snel drie maten fijn meel klaar. . . . En Abraham rende naar de kudde en haalde een mals en goed kalf, en gaf het aan zijn knecht en hij haastte zich het te kleden ... en zette het voor hen neer; en hij stond bij hen onder de boom, en zij aten. ” De rest van het hoofdstuk is een intiem persoonlijk verslag van Abrahams gebed voor Sodom. Na de omverwerping lezen we: “En Abraham stond 's morgens vroeg op naar de plaats waar hij voor de Heer had gestaan, en hij keek naar Sodom en Gomorra en naar het land van de vlakten, en hij zag en zie, de rook van het land ging op als de rook van een oven” (hoofdstuk xix. 27 en 28). De stijl is precies wat we zouden verwachten van Abraham die de gebeurtenissen aan Izaäk vertelt, van wie wordt gezegd dat hij de tafelen bezat waarop ze zijn vastgelegd.

Het volgende gedeelte (hoofdstuk 25: 19 tot 36: 1) wordt gevolgd door twee naschriften in hoofdstuk 36, over Esau in Kanaän en Seir. Dit gedeelte, inclusief de naschriften, zijn verslagen die zijn nagelaten door Jakob en Esau. Het grootste deel van het verhaal gaat over Jakob, en meer dan de helft heeft betrekking op zijn reis van en naar Padan-aram en zijn leven daar. Alleen hij kon de gebeurtenissen in deze periode van zijn leven hebben opgetekend.

Het is noodzakelijk om de plaats in gedachten te houden die de aartsvaders innamen in de zaken van die tijd; Abraham komt bijvoorbeeld in contact met Farao en de prinsen als hij naar Egypte gaat. In zijn tijd was Egypte een machtige mogendheid en hij moet een status hebben gehad die hem tot een vooraanstaand persoon in dat land maakte, want het was niet slechts een oosterse manier van spreken die de zonen van Heth deed zeggen: “Hoor ons, mijn heer, gij zijt een machtig vorst onder ons.” Er wordt ons verteld dat hij “dienstknechten en dienstmaagden” had, en dat “Abram zeer rijk was aan vee, zilver en goud,” dat “hun bezittingen groot waren”. Zo groot was hij, dat toen hij terugkeerde naar Kanaän, hij tegen Lot kon

zeggen, ondanks de aanwezigheid van de Kanaäniet in het land: “Laat er geen twist zijn, ik bid u, tussen mijn herders en uw herders, want wij zijn broeders. Is niet het gehele land voor u? Scheidt u af, bid ik u, van mij; als gij de linkerhand neemt, dan zal ik naar rechts gaan, of als gij de rechterhand neemt, dan zal ik naar links gaan ... en Lot koos hem de vlakte van de Jordaan, en Abraham woonde in Kanaän” (hfdst. xiii. 8-12). Op deze manier werd de keuze gemaakt waar hij zou gaan wonen, en zo is de scène gezet voor het volgende hoofdstuk, waar hij de vier koningen ontmoet, waaronder één zo machtig als Amraphel, koning van Shinar. Toen deze vier koningen uit het oosten met gemak de vijf kleine stadsstaatkoningen van Transjordanië hadden overwonnen, lezen we dat “Toen Abraham hoorde dat zijn broer Lot gevangen was genomen, leidde hij zijn getrainde mannen, geboren in zijn eigen huis, driehonderdachtien man. En Abraham zeide tot den koning van Sodom: Ik heb mijn hand opgeheven tot den Heere, den Allerhoogste God, de bezitter van hemel en aarde, dat ik geen draad, noch een schoenlepel, noch iets, dat van u is, nemen zal, opdat gij niet zoudt zeggen, dat ik Abraham rijk gemaakt heb.” Op dezelfde manier worden Isaak en Jakob afgeschilderd als mensen met een aanzienlijke status in hun tijd, die heel goed in staat waren om te schrijven of schriftgeleerden in dienst te nemen om de tafelen met verhalen te schrijven waaruit Mozes het verslag samenstelde.

De geschiedenis van Jozef

Maar wie schreef de laatste veertien hoofdstukken van Genesis? Het is voornamelijk een geschiedenis van Jozef in Egypte, althans de familiegeschiedenis draait om hem. Dit verslag begint met de woorden “en Jozef was zeventien jaar oud” en eindigt met “en hij (Jozef) werd in Egypte in een doods-kist gelegd”. Dit gedeelte bevat, zoals we hebben gezien, veel zuiver Egyptische woorden en zinnen, evenals intieme verwijzingen naar Egyptische levenswijzen. In dit gedeelte zijn we overgegaan van Babylonië naar Egypte, waar het naar alle waarschijnlijkheid op papyrus is geschreven. In tegenstelling tot de andere delen heeft het geen slotformule om aan te geven wie de auteur is, en deze vraag maakt deel uit van het behandelde onderwerp in het volgende hoofdstuk.

VIII. HOE MOSES GENESIS SAMENSTELDE

Nu de oplossing van de oorsprong van de verhalen en genealogieën waaruit Genesis 1-36 is opgebouwd is vastgesteld op de basis die in Genesis zelf wordt vermeld, rest ons nog het werk van Mozes in verband met het boek te bekijken. Bij nader onderzoek ontdekken we dat de naam van Mozes niet wordt genoemd en nergens in de Schrift staat dat Mozes de verhalen of genealogieën van Genesis heeft geschreven.

Nergens in Genesis vinden we uitspraken die naar Mozes verwijzen, dezelfde als, of vergelijkbaar met, de uitspraken die zo vaak herhaald worden in Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium, “De Heer zei tot Mozes ...” of “God sprak tot Mozes zeggende. Dit is zeker een zeer opmerkelijk en veelbetekenend feit, want de critici hebben ons keer op keer verteld dat we deze zinnen kunnen negeren als claims op het auteurschap. Ze zeggen dat ze oneigenlijk werden gebruikt en overvloedig werden ingevoegd door latere schrijvers of bewerkers, die wilden dat het volk geloofde dat wat zij zelf hadden geschreven rechtstreeks door God tot Mozes was gesproken. Dit werd gedaan, zo wordt ons verteld, om voor hun inhoud aanspraak te maken op de grote autoriteit van Mozes. Maar als dit zo is, hoe verklaren deze critici dan de volledige afwezigheid van enige verwijzing naar Mozes in Genesis? Vooral omdat zij beweren dat deze vermeende schrijvers en bewerkers Genesis zeer zeker hebben opgenomen in de geschriften die zij aan Mozes wilden toeschrijven en waarvoor zij de dekking van zijn grote naam wilden opeisen. Het feit dat de zin: “De Heer sprak tot Mozes, zeggende . . .” niet voorkomt in Genesis, is zeker een bewijs dat de zogenaamde bewerkers en redacteurs niet hebben bestaan, want zij hebben de oorspronkelijke tekst van Genesis niet aangeraakt. Bovendien is het feit dat deze zin hier niet voorkomt zeker een duidelijke aanwijzing dat wanneer hij in de overige boeken van Mozes wordt gebruikt, hij authentiek en nauwkeurig wordt gebruikt en dat de tekst ook daar in een zuivere staat bewaard is gebleven.

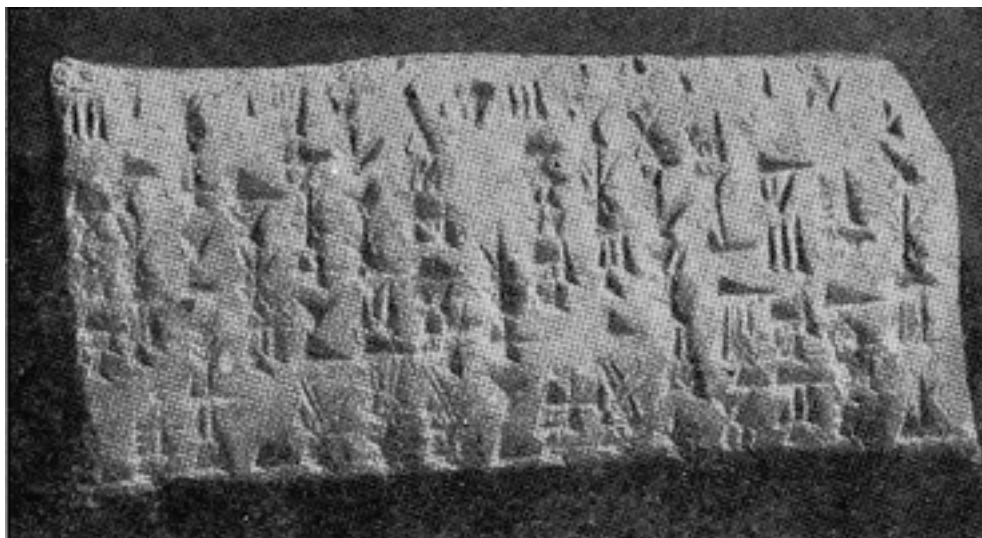
De manier waarop in het Nieuwe Testament naar de Boeken van Mozes wordt verwezen is het vermelden waard, omdat het een significant voorbeeld is van de nauwkeurigheid waarmee naar het auteurschap wordt verwezen. Hoewel Christus en de apostelen herhaaldelijk uit Genesis citeren, zeggen ze nooit dat Mozes de geciteerde uitspraak schreef of sprak. Wanneer we echter verwijzingen of citaten lezen vanaf het begin van Exodus tot aan Deuteronomium, dan beginnen we in het Nieuwe Testament te lezen: “Mozes zei . . .”.

Welk intern bewijs hebben we dan voor de connectie van Mozes met het Boek? In de eerste plaats is er de duidelijke eenheid van plan die het presenteert. Ten tweede is er het auteurschap van het verhaal over Jozef in Egypte. Mozes was geleerd in alle kunsten van de Egyptenaren, zijn kennis van literatuur en de vaardigheid om te schrijven was misschien wel het grootst. Hij werd vierenzestig jaar na de dood van Jozef geboren. Jozef kan een groot deel van zijn verhaal hebben geschreven, maar er wordt ons niet verteld dat hij dat deed, want er

staat geen zin als: “Dit is de oorsprong van Jozef” aan het einde van Genesis. Bovendien zijn in dit geval Jozefs dood en balseming vastgelegd, en dat zou hij niet hebben geschreven. Het hele verhaal bevat talrijke Egyptische uitdrukkingen en toont een nauwkeurige kennis van de Egyptische gewoonten. Alles wijst erop dat Mozes de schrijver van het verhaal is. Ten derde zijn er de “aantekeningen” en “verklaringen” die door een samensteller zijn gemaakt. Deze passen (zoals we in hoofdstuk VI hebben gezien) precies bij de omstandigheden van een volk aan de rand van het Beloofde Land, voor wie Mozes aan het schrijven was. Het vierde bewijs is dat het Boek Exodus precies begint waar Genesis ophoudt, en onbegrijpelijk is zonder de uitleg, gegeven in Genesis, van de omstandigheden die leidden tot de stand van zaken waarmee het opent.

Een kleidocument uit het 5e jaar van Bur-Sin, koning van Ur, 2200 v. Chr. Het was vastgemaakt aan een zak met een zending van twee goederen. Het gat waardoor het touwtje liep is te zien.

Een juridisch tablet met een testament en het adoptierecht. Op de achterkant staan de namen van dertien getuigen. Geschreven 1950 voor Christus.

Het is vreemd dat, hoewel er veel geleerde werken zijn geschreven om het Mozaïsche auteurschap van de Pentateuch te verdedigen, deze bijna niets zeggen over de directe connectie van Mozes met het grootste gedeelte van Genesis. Zo geeft bijvoorbeeld wijlen Dr. W.H. Green uit Princeton, een kundig en scherpzinnig schrijver, in zijn waardevolle boekdelen over dit onderwerp, vele uitstekende redenen waarom Mozes de wetten in Exodus tot Deuteronomium schreef, maar hij laat Genesis geïsoleerd. Dr. Adam Young schrijft over Mozes dat “zijn auteurschap van Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium wordt bevestigd door elk mogelijk teken van interne en externe aard”, maar Genesis wordt niet genoemd. Anderen spreken over “viervijfde van de Pentateuch die beweren van Mozes afkomstig te zijn.” Het eerste vijfde deel, Genesis, is verwaarloosd.

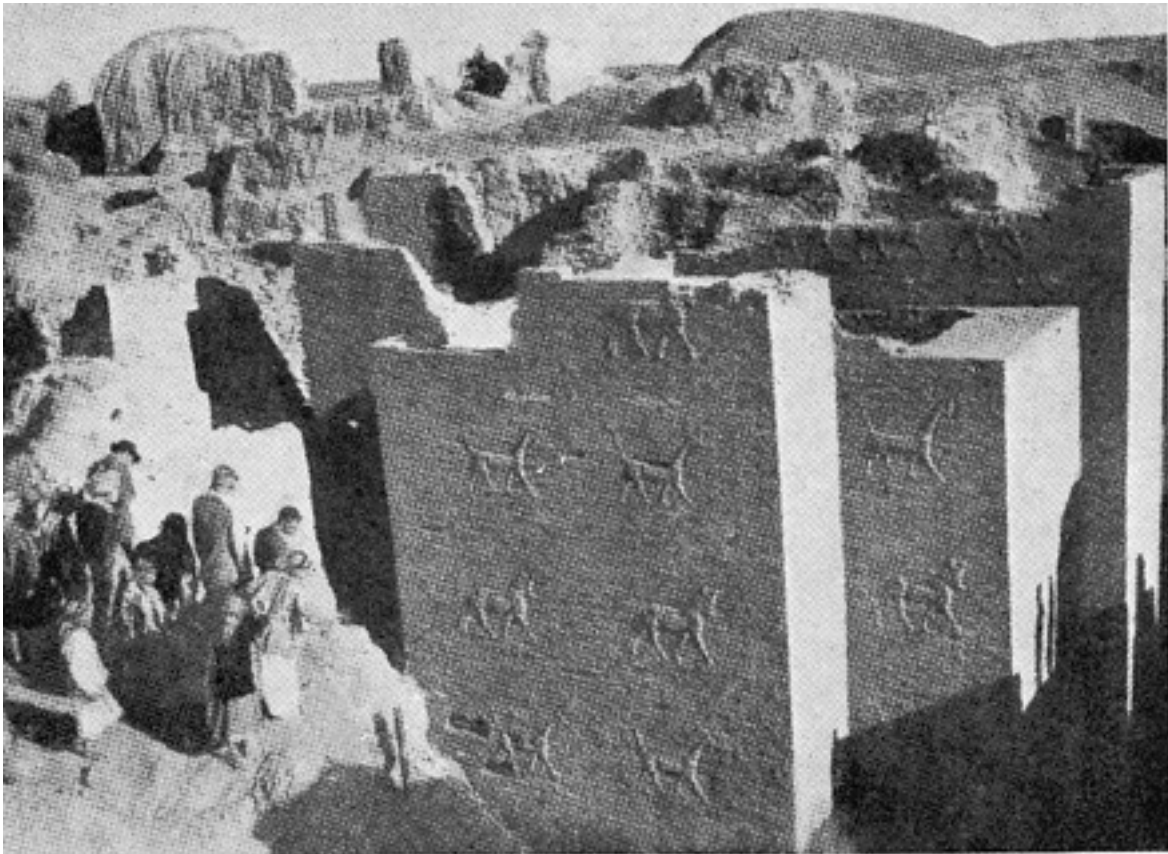
Het lijkt erop dat conservatieve geleerden, hoewel ze de Mozaïsche samenstelling van Genesis accepteren, het niet uitvoerbaar hebben gevonden om precies aan te geven op welke manier hij zijn informatie ontving. Ongetwijfeld is de reden waarom de meesten hebben geaarzeld om te zeggen dat hij het geheel zoals wij het hebben, als een directe openbaring van God op de berg Sinaï heeft ontvangen, de zeer afdoende reden dat hij zelf niet zegt dat hij dat deed, en als hij het zo had ontvangen, zou Mozes het feit zeker hebben vermeld, net zoals hij dat zo voortdurend doet in Exodus tot Deuteronomium. Er is een onderscheid tussen een directe openbaring van God van de oorspronkelijke verhalen en genealogieën en de volledige inspiratie die Mozes van God kreeg bij het samenstellen ervan, maar het doel dat God bereikte is hetzelfde. Lucas schreef zijn evangelierverslag door "de loop van alle dingen vanaf het begin nauwkeurig te hebben nagevolgd", maar de Goddelijke inspiratie van Lucas' evangelie is er niet minder om.

Er zijn veel eminente schriftgeleerden geweest die hebben gesuggereerd, en sommigen die hebben beweerd, dat Mozes eerder geschreven documenten heeft gebruikt waaruit hij Genesis heeft samengesteld, maar niemand, voor zover ik weet, heeft zelfs maar de precieze aard en inhoud gesuggereerd van de documenten die in zijn bezit kwamen, ondanks het feit dat deze informatie in Genesis wordt gegeven. Hier zijn drie redenen voor: ten eerste, zoals we in hoofdstuk V hebben gezien, is dit te wijten aan een verkeerd begrip van het gebruik van de zin “Dit zijn de generaties (of oorsprong) van ...” en ten tweede, aan een gebrek aan kennis van, of een gebrek aan inzicht in, de literaire methoden die in de tijd van Genesis werden gebruikt of aan het niet toepassen van deze methoden op het boek. Naar deze methoden, zoals dateringen, vanglijnen, titels en colofons, wordt zelden verwezen, behalve in technische archeologische werken. Het is dan ook te wijten aan de instemming met de nu achterhaalde, maar algemeen geaccepteerde opvatting van de conservatieve school dat de inhoud van Genesis aan Mozes werd overgeleverd door mondelinge overlevering, en de lange leeftijden waarin de patriarchen van voor de zondvloed leefden worden benadrukt om aan te tonen dat mondelinge overlevering tot aan Abraham ertoe zou hebben geleid dat de verhalen en genealogieën door slechts weinig geheugens zouden zijn gegaan. Er is niets in Genesis of

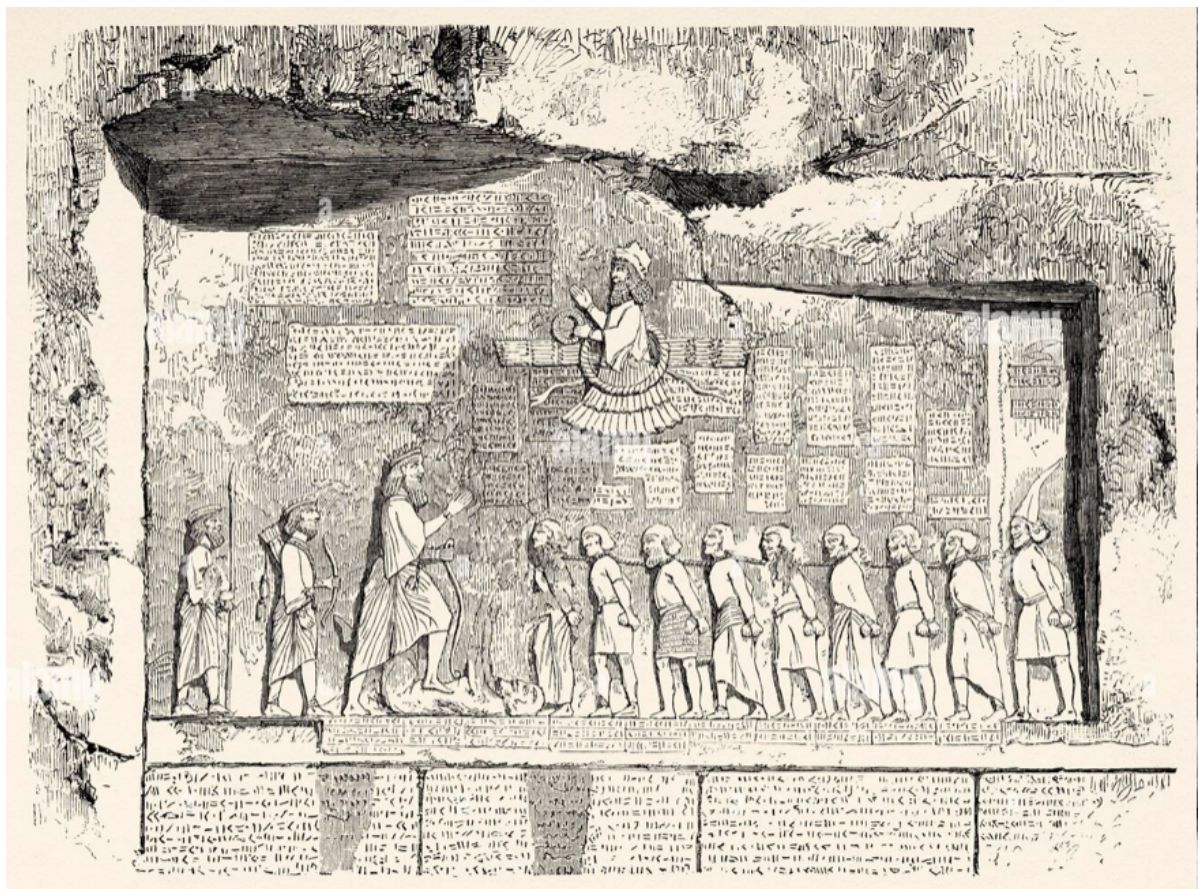
elders dat een mondelinge overdracht bevestigt. Het lijkt erop dat het pas mogelijk was toen de resultaten van de opgravingen van de afgelopen jaren bekend werden, om een vers als hoofdstuk v. 1, “Dit is het boek (de tafelen) van . . .” te lezen alsof het precies kon betekenen wat er staat. Deze mondelinge overdrachtstheorie ontstond in een tijd waarin men nog niet bekend was met de feiten over de vroege ontwikkeling van het schrift.

Het zou mogelijk zijn om de museumnummers van honderden tabletten te beschrijven en zelfs aan te halen, die zich nu in de verschillende musea van de wereld bevinden en die geschreven werden in perioden die zich uitstrekken tot duizend jaar en meer vóór Abraham. Ik ben zelf in het bezit van spijkerschrift dat duizend jaar voor Mozes werd geschreven. De museumtabletten bevatten verslagen van de Schepping en de Zondvloed, zodat we Genesis nu tenminste krediet kunnen geven omdat het de waarheid spreekt en precies aangeeft wat het bedoelt over te brengen wanneer het verwijst naar deze verslagen als zijnde geschreven. Mozes gebruikte geen verzameling verhalen die van mond tot mond tot hem waren gekomen, want hijzelf informeert ons aan het eind van de verschillende verhalen en genealogieën, wie ze geschreven had of wie ze bezat. Deze, beginnend bij het begin van de geschiedenis, stapelden zich op toen Noach, Noachs zonen, Terah, Izaäk en Jakob hun tafelen toevoegden.

Hoe kwamen deze tafelen in handen van Mozes? Ze bevatten verslagen vanaf de schepping van de mens tot zijn eigen tijd. We hebben gezien dat de tafelen van de schepping al in de tijd van Noach bestonden, en we zien dat het verslag van de tuin en de zondeval (waaraan Mozes een geografische beschrijving toevoegde) in zijn tijd geschreven was. Deze zouden afstammen van Noach, want we merken op dat hij in zijn eigen tablet (hfdst. v. 29) een verwijzing maakt, (Gen 3:17), naar het eerste tablet. Noach voegde de genealogische lijst in hoofdstuk v. toe. Er zijn al verschillende spijkerschrift tafelen gevonden die enige gelijkenis vertonen met dit hoofdstuk; zij verwijzen naar tien mannen die “heersten voor de zondvloed”. Het tablet van Noach is eenvoudig en ongecompliceerd vergeleken met deze tabletten, en de leeftijden die worden genoemd zijn niet een tiende van die in de Babylonische tabletten. Noach voegt ook een korte verklaring toe over de corruptie die in zijn tijd in de wereld bestond. Zijn zonen, zo wordt ons in Genesis verteld, schreven het verslag van de Zondvloed, terwijl Sem de genealogische lijst schreef die nu hoofdstuk 10 beslaat, en ook de korte beschrijving van de bouw van de Toren van Babel. Zo zien we hoe Noach, die de tafelen van de Schepping en de Zondeval bezat, deze aan Sem doorgaf, samen met zijn eigen tablet, en omdat Sem al de tafelen van de Zondvloed bezat, zouden deze, inclusief het zijne (Genesis x, en de Toren van Babel), op natuurlijke wijze aan Abraham worden doorgegeven, samen met het genealogische tablet dat door zijn vader Terah was geschreven. 27.

De ruïnes van Babylon

De beeldhouwde rots in Behistun

Dit betekent geenszins dat er geen kopieën werden gemaakt door andere leden van deze families. Er is alle reden om aan te nemen dat ze werden gemaakt, maar een nauwkeurig onderzoek van de latere kopieën van deze kopieën, die opgravers hebben opgegraven, onthult dat ze al heel vroeg hopeloos beschadigd raakten door de introductie van tientallen gemene goden in de Scheppingstabletten, en een soortgelijke vervuiling overkwam de zondvloedstabletten. Aan de andere kant geven zelfs vijandige critici toe dat de verslagen die in Genesis voor ons bewaard zijn gebleven puur zijn en vrij van alle corrupties die in de Babylonische kopieën zijn doorgedrongen.

Het archeologische bewijs dat de tweede serie tafelen over het verhaal van de zondeval verbonden was met de eerste serie die het scheppingsverhaal vastlegde, werd in hoofdstuk vi gepresenteerd. We hebben ook gezien hoe de zonen van Noach hun verslag van de Zondvloed verbonden met hun kopie van het tablet van Noach door een herhaling van bepaalde woorden, en de manier waarop Sem zijn tablet verbond met de vorige tabletten waarvan hij kopieën lijkt te hebben gehad.

Er kan niet de geringste twijfel over bestaan dat een tablet zoals dat van Terah was geschreven in het gewone spijkerschrift dat in Ur van de Chaldeeën werd gebruikt, maar de eerdere tabletten waren in een ouder schrift geschreven, en deze zouden mogelijk zijn overgeschreven in de modernere taal van die tijd. Abraham, die in het bezit kwam van deze kostbare documenten die vertelden over de God van zijn vaderen, de Ene God, de Schepper van de hemelen en de aarde, werd door God geroepen om Ur te verlaten voor Kanaän, en de meest heilige last die hij met zich mee zou dragen waren deze tafelen. Er bestaat nog steeds enige onzekerheid over de taal die in Palestina werd gesproken ten tijde van Abrahams aankomst, maar we weten dat zeshonderd jaar later de correspondentie met zowel Babylonië als Egypte nog steeds in spijkerschrift werd gevoerd. Dit was het schrift van de toenmalige geleerden en er kan weinig twijfel over bestaan dat Izaäk en Jakob dit schrift waarschijnlijk gebruikten bij het schrijven van hun tafelen. Toen Jakob met al zijn bezittingen naar Egypte vertrok, nam hij de verhalen en genealogieën van het boek Genesis tot en met hoofdstuk 37:1 met zich mee. 1, want Jakob vertelt ons dat hij zijn eigen verslag had geschreven toen hij in het land van zijn vaderen woonde, in het land Kanaän. Zoals we in hoofdstuk vi hebben opgemerkt, bezitten we oud bewijs dat het tablet van Isaak verbonden was met dat van Terah door het gebruik van een “vanglijn”, en dat de rest van de tabletten, die van Esau en Ismaël, ook verbonden zijn met die van Jakob op de manier die in die tijd gebruikelijk was, zodat in de tijd van Jakob deze tabletten, die Genesis 1-36 omvatten, met elkaar verbonden waren als één verslag.

In Egypte werden ze het erfgoed van Jozef en de familie die zich toen tot een natie ontwikkelde. Ze kwamen natuurlijk in handen van Mozes, niet noodzakelijkerwijs de echte originelen (hoewel steen en gebakken klei de meest onvergankelijke schrijfmaterialen zijn die we kennen), maar echte kopieën van deze originelen. Een goed opgeleide Egyptenaar uit zijn tijd zou het spijkerschrift met net zoveel gemak kunnen lezen als een klassieke geleerde

vandaag de dag Grieks of Latijn kan lezen. In de tijd van Mozes was dit spijkerschrift het gangbare diplomatieke schrift en de zendingen die het Egyptische ministerie van Buitenlandse Zaken ontving uit oosterse landen waren in dit schrift, de honderden Tell-el-Amarna tabletten zijn voorbeelden van dergelijke correspondentie. Mozes, geleerd in de kunst van de Egyptenaren, zou ze gemakkelijk kunnen lezen en, indien nodig, vertalen.

Tot Mozes tachtig jaar oud was, waren deze Genesis tabletten zijn enige Bijbel. Dit lijkt de enige manier te zijn waarop God hem instrueerde, want er is geen vermelding van God die rechtstreeks met hem sprak tot het einde van de veertig jaar in Midian, toen Hij hem riep om terug te keren naar Egypte om Zijn volk naar het Beloofde Land te brengen. Toen kondigde God Zichzelf aan door te zeggen: '*Ik ben de God van uw vader, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob, en Mozes verborg zijn gezicht*'. God sprak nu tot hem, net zoals de patriarchen hadden opgetekend dat Hij tot hen had gesproken, en zijn geest zou door de Genesisverslagen verzadigd zijn met de kennis van alles wat dit inhield.

Hoewel zijn Bijbel slechts bestond uit de tafelen die nu de eerste zesendertig hoofdstukken van Genesis bevatten, zou zijn geest geen blanco blad zijn wat betreft heilige instellingen, noch was hij afhankelijk van mondelinge tradities over wat God voor de aartsvaders had verordend. In het tweede tablet zou hij lezen over Abel die "*de eerstelingen van zijn kudde en Kaïn de vruchten van de grond bracht als offer voor de Heer*" en in het tablet van Izaäk over dat incident in zijn leven toen de ram voor hem in de plaats kwam op de berg Moria. De vierde serie tafelen zou hem vertellen over het "*altaar dat Noach bouwde,*" en latere tafelen hoe Abraham altaren oprichtte op de plaatsen waar hij woonde; over dat hij een tiende gaf aan Melchizedek en over Jakob die een tiende aan God beloofde. De eeuwen voor Mozes waren geen donkere eeuwen die niet door God verlicht waren. God had de mensheid niet zonder een geschreven openbaring gelaten; op verschillende tijden en op verschillende manieren had Hij gesproken tot Adam, Noach, Abraham, Isaak en Jakob, en hun verslagen waren op tafelen geschreven, op de manier die in die tijd gebruikelijk was. De openbaring van God in Genesis, zoals die aan Mozes was overgeleverd, was gedurende de eeuwen die waren verstreken niet afhankelijk geweest van het geheugen van de mens. Mozes werd de leider van de natie en er wordt ons verteld dat hij, zodra hij Egypte had verlaten, zijn carrière als schrijver voor God begon. Het is mogelijk dat hij tafelen gebruikte, want de Tien Geboden werden geschreven op twee stenen tafelen (geen tafels) en op de gebruikelijke manier, aan beide zijden. Zoals we hebben opgemerkt betekent het Hebreeuwse werkwoord "schrijven" "insnijden", een verwijzing naar de oorspronkelijke manier van schrijven op tafelen: Toen de Israëlieten waren overgestoken naar de Sinaï, en onmiddellijk na hun strijd met Amalek, lezen we: "En de Heer zeide tot Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek" (Exod. 7:14). Nadat God hem het verbond had gegeven op de berg Sinaï, lezen we: "*En de Here zeide tot Mozes: En hij schreef op de tafelen de woorden van het verbond*" (Exod. 34:27 en 28). Zodra

God Mozes het eerste deel van de wet had gegeven, lezen we dat :.”Mozes schreef alle woorden van de Heer” (Exod. 24: 4). Van de etappes van hun reizen wordt ons verteld: “En Mozes schreef hun uitgaan naar hun reizen op bevel van de Heer” (Num. 33:2). Het einde van de boeken Leviticus en Numeri, waar ons wordt verteld dat ze: werden geschreven door de hand van Mozes, zijn verdere illustraties hiervan. Ook in Deuteronomium 27:2 en 3 lezen we: “En het zal zijn op de dag, waarop gij over de Jordaan zult gaan in het land, dat de Here, uw God, u geeft, dat gij grote stenen zult oprichten en die met plakaten zult bekleden, en gij zult daarop al de woorden van deze wet schrijven,” en in vers 8 wordt hun gezegd dit ‘zeer duidelijk’ te schrijven, dan in 31:9: “En Mozes schreef deze wet en overhandigde haar aan de priesters.” In hetzelfde hoofdstuk staat een zeer interessant verslag van hoe Mozes “op dezelfde dag” de woorden van een lied schreef: “ Nu dan schrijft gij dit lied voor u, en leert het de kinderen Israëls,” ”Zo schreef Mozes het lied op dezelfde dag.” De reden om dit meteen te laten schrijven, staat in vers 21: “Want het zal niet vergeten worden uit de mond van hun zaad, want Ik ken hun verbeelding ... zelfs nu nog.” In ditzelfde hoofdstuk lezen we: “En het geschiedde, toen Mozes ophield de woorden dezer wet in een boek te schrijven, totdat zij voleindigd waren.” Dit schrijven op die dag eindigde de veertig jaar van Mozes' literaire carrière.

Het lijkt zeker uit de “aantekeningen” en “verklaringen” die Mozes ons in Genesis heeft gegeven, dat ze door hem werden geschreven toen hij aan de rand van het Beloofde Land was. Met deze geïnspireerde tafelen voor zich, tafelen die vanaf de vroegste tijden zijn geschreven, is hij zijn boek aan het samenstellen, wat het waarschijnlijk noodzakelijk maakt om deze oude verslagen in de huidige taal van het volk te transcriberen. Hij behandelt ze met de grootste eerbied, want zij zijn het verslag van Gods handelen met hun voorvaderen van vroeger. Het eerste dat indruk op ons maakt als we ze nu lezen, is dat hij de oude bewoordingen als zo heilig beschouwt dat hij gewoonlijk onnodige wijzigingen in de tekst vermijdt, zelfs om woorden te moderniseren. Hij laat de originele oude uitdrukkingen en plaatsnamen zoals hij ze aantreft, ook al worden ze niet meer gebruikt. Om ervoor te zorgen dat ze begrepen worden door dit volk - een nieuwe generatie die net het land betreedt - legt hij de oude verslagen uit door de hedendaagse plaatsnamen toe te voegen naast de oude namen, en soms verklaart hij dat de naam “tot op de dag van vandaag” behouden is gebleven. Deze “aantekeningen en verklaringen”, waarvan sommige zijn opgemerkt in hoofdstuk VI, zijn voldoende om oude gebruiken te interpreteren, om de locatie van Eden te verklaren of aan te geven, en om patriarchale plaatsnamen te identificeren. Een onderzoek van een vers als hoofdstuk 23:17, 'En het veld van Efron, dat in Machpela was, dat voor Mamre lag, het veld, en de grot die daarin was, en al de bomen op het veld, die in al de grenzen rondom waren, werden zeker gemaakt...’, enzovoort, laat de indruk achter op de geest van een woordelijk uittreksel van de precieze bewoordingen op een juridisch tablet zoals dat in de dagen van Abraham werd gebruikt. Bovendien zijn er in de zondvloedtabletten, die meer bekritiseerd zijn dan enig ander deel van Genesis vanwege de “zinsopbouw en stijl”, duidelijke aanwijzingen dat de bewoordingen letterlijk zijn herhaald van de tafelen van de “zonen van Noach”.

Het is duidelijk dat Mozes deze tafelen zo hoog achtte dat hij geen enkele poging deed om de herhalingen te vermijden of genealogieën te combineren. Zo komen bijvoorbeeld de genealogieën van Sem voor in zowel Gen 10:22~29, als 11:10-18, 'ook de verwijzing naar de verdorven staat van de aarde, en de verklaring over de vernietiging ervan, zoals te vinden in hoofdstuk 6:5-8 en 9-13, zijn dubbel gelaten. We hebben al gezien dat deze herhaalde feiten behoren tot tabletten die door verschillende patriarchen zijn geschreven. Deze herhalingen zijn inderdaad kenmerkend voor het hele boek en worden door bijna elke lezer becommentarieerd. Het is veelzeggend dat, met uitzondering van het gedeelte over het verhaal van het leven van Jozef in Egypte, elk tablet of serie tabletten begint met een herhaling van feiten die in het vorige tablet stonden. Dit is precies wat iedereen die bekend is met de oude schrijfmethoden zou verwachten en het is een bewijs van de getrouwheid waarmee de verslagen aan ons zijn overgeleverd.

Het zou een waagstuk zijn om de veilige grond van de feiten te verlaten en ons op het zand van de speculatie te begeven, om verder te gaan dan wat er geschreven staat en te proberen aan te geven wat ons niet verteld is. De precieze methode die Mozes gebruikte om deze tafelen aan te passen, met elkaar te verbinden en over te schrijven mag dan een fascinerend onderzoek zijn, maar speculatie heeft mensen in het verleden ver van de waarheid gebracht. De feiten met betrekking tot de oorsprong van de verhalen staan duidelijk vermeld in Genesis, en deze hoeven niet door verbeelding ondersteund te worden. Het is voldoende dat al het bewijs dat we voor ons hebben erop wijst dat deze verslagen in hun oorspronkelijke zuiverheid zijn bewaard en door Mozes zijn samengesteld. Hoe strenger de tests die op Genesis worden toegepast, hoe nauwkeuriger het onderzoek van de inhoud in het algemeen en de woorden in het bijzonder, hoe meer het wordt gelezen in het licht van de nieuwere feiten van de archeologie, hoe onweerstaanbaarder het ons tot de conclusie leidt dat Mozes - de ene opmerkelijke man, die door de consensus van het oude denken wordt genoemd en door alle implicaties van de Schrift wordt bevestigd - het boek heeft samengesteld, gebruikmakend van de reeds bestaande bronnen die hij aan het einde van elk hoofdstuk noemt.

Is Genesis samengesteld onder de leiding van Jozef?

Het is bijna merkwaardig hoe in dit verhaal Jozef over het hoofd is gezien. Jozef was langer aan het hof van Egypte dan Mozes.

Jozef was 17 jaar toen hij als slaaf verkocht werd en in Egypte terecht kwam. Ongeveer 10 jaar later werd hij onderkoning - de op 1 na sterkste man in het land! Na de 7 vette jaren had hij een graanvoorraad opgebouwd die in de wijde omgeving van

Egypte bekend was. Na ongeveer 2 of 3 jaar komen zijn vader en zijn ganse familie bij hem in Egypte wonen.

Ondertussen was Jozef zelfs bekend in de buurlanden. Immers ieder die wilde overleven in deze hongersnood, moest bij hem graan kopen.

Jacob kwam als een oude man in Egypte aan, hij had zijn geliefde zoon 20 jaar dood gewaand. Hoe logisch is het dat vader en zoon avonden lang hun belevenissen zullen hebben uitgewisseld en doorgegeven aan het nageslacht. Jozef had vast schrijvers in dienst. Naar de familietraditie werd het kleitablet van Jacob gevolgd door het levensverhaal van Jozef. Maar hij was waarschijnlijk niet de schrijver, dat zal een van zijn bedienden geweest zijn. Het zal dan niet meer dan normaal geweest zijn dat elk stamhoofd een kopie kreeg van de familiekoroniek, die wereldbekend zou worden onder de naam Genesis.

Hoe lang Jozef aan het hof heeft gewerkt is niet duidelijk. Wel blijkt uit Egyptische bronnen dat hij nog heel wat bijzondere zaken heeft bewerkt. De piramide van Djoser zou door hem ontworpen zijn en bij het bouwen zou hij de leiding genomen hebben. Het is dan ook niet zo erg verwonderlijk dat deze piramide erg op een zigurat uit Babel lijkt.

Jozef was 30 toen hij aan het hof als onderkenning zijn loopbaan begon (*Ge 41:46 Jozef was dertig jaar oud, toen hij voor Farao, de koning van Egypte, stond. En Jozef ging van Farao heen en trok door het gehele land Egypte.*). De faro die hij diende was volgens Robert de Telder: Zoser, de grootvizier van Zoser was Imhotep en dat was naar alle waarschijnlijkheid Jozef.

Het graf van Imhotep is nooit gevonden, toch is er naarstig naar gezocht want Imhotep was een persoon met een belangrijke carrière. Dat zijn graf niet gevonden is, mag onze niet verwonderen, het gebeente van Jozef werd meegenomen naar het beloofde land. (*Joz 24:32 Het gebeente van Jozef, dat de Israëlieten uit Egypte meegevoerd hadden, heeft men te Sichem begraven, in het stuk land, dat Jakob voor honderd stukken geld van de zonen van Hemor, de vader van Sichem, gekocht had, en dat de Jozefieten verkregen tot een erfelijke bezitting.*)

IX. EEN GESCHIEDENIS VAN DE HOGERE KRITIEK

“HIGHER Critics” geven toe dat hun meningen over de samenstelling van de eerste boeken van de Bijbel volledig in strijd zijn met de uitspraken van de Schrift zelf. Het is uiteraard onmogelijk om in dit hoofdstuk iets anders te geven dan een schets van de ontwikkeling van de theorieën van deze kritische voorstanders. Om geen verkeerde voorstelling van zaken te geven, zal Wellhausen, waarschijnlijk de meest vooraanstaande criticus die deze denkschool heeft voortgebracht, geciteerd worden om de geschiedenis ervan uit te leggen, en vooraanstaande moderne critici de conclusies. Deze citaten zijn niet onterecht uit hun context gehaald. Ze zijn gemaakt om het kritische standpunt eerlijk te kunnen weergeven.

De term “Hogere Kritiek” wordt hier gebruikt in zijn nu algemeen geaccepteerde betekenis. In zijn gewone toepassing houdt het “het vormen en uitspreken van oordelen over zaken als de manier van samenstelling, auteurschap en datum van een boek” in. Dit is op zichzelf een juist en gepast werk, maar de term heeft nu in de algemene geest een vaste verwijzing gekregen naar een school van schrijvers wiens opvattingen over de samenstelling van de boeken van de Bijbel in tegenspraak zijn met die van de Bijbel zelf. De term “Hogere Kritiek” werd gebruikt om dit onderzoek te beschrijven, om het te onderscheiden van de tekstuele of lagere kritiek die zich bezighoudt met tekst- en vertaalkwesties.

Eichhorn was de eerste die de uitdrukking “Hogere Kritiek” gebruikte om de literaire methode uit te leggen die gebruikt werd om de ouderdom, samenstelling en autoriteit van de boeken van de Bijbel te onderzoeken. In het voorwoord van zijn Inleiding tot het Oude Testament, gepubliceerd in 1787, zegt hij: “Ik ben verplicht om de meeste moeite te doen voor een tot nu toe volledig onbewerkt gebied, het onderzoek naar de interne toestand van de bijzondere geschriften van het Oude Testament met behulp van de hogere kritiek (een naam die voor geen enkele humanist nieuw was).” Tot 1670, toen de Tractatus Theologic-politicus door Spinoza werd uitgegeven, was men ervan uitgegaan, eerst door Joden en daarna door Christenen, dat Genesis door Mozes was geschreven. Laat Wellhausen nu in zijn eigen woorden de geschiedenis van de ontwikkeling van deze kritiek vertellen :

“Spinoza's stoutmoedige veronderstelling dat niet alleen de Pentateuch maar ook de andere historische boeken van het Oude Testament in de huidige vorm door Ezra werden gecomponeerd, liep ver vooruit op het moeizame onderzoek naar details dat nodig was om de eerdere vraag over de samenstelling van de Pentateuch op te lossen. Jean Astruc heeft de verdienste dat hij de ware weg van dit onderzoek heeft geopend. Hij herkende in Genesis twee hoofdbronnen, waartussen hij het hele materiaal van het boek verdeelde, met enkele uitzonderingen, en deze bronnen onderscheidde hij door het merkteken dat de ene voor God de naam Elohim gebruikte (Gen. i, comp. Exod. 6: 3), en de andere de naam Jehovah (Gen.

2-4). Astrucs hypothese, versterkt door de observatie van andere linguïstische verschillen die regelmatig corresponderen met de variaties in de namen van God, werd in Duitsland geïntroduceerd door Eichhorns Einleitung in d.A.T., en bleek daar het vruchtbare en juiste uitgangspunt voor alle verdere onderzoeken. In het begin was het inderdaad met onzekere stappen dat critici van de analyse van Genesis naar die van de andere boeken gingen, waar het eenvoudige criterium van de afwisseling van goddelijke namen niet langer beschikbaar was. In de handen van de Schot Geddes en de Duitser Vater loste de Pentateuch zichzelf op in een opeenhoping van langere en kortere fragmenten, waartussen geen draden van ononderbroken verband konden worden getraceerd (Fragmentarische Hypothese). Deze fragmentarische hypothese werd voornamelijk ondersteund door argumenten uit de middelste boeken van de Pentateuch, en omdat ze tot deze boeken beperkt bleef vond ze lange tijd brede steun. Zelfs De Wette ging er in zijn onderzoek van uit; maar dit was eigenlijk een inconsistentie, want zijn fundamentele idee was om in alle delen van de Pentateuch sporen van bepaalde gemeenschappelijke tendensen en van één weloverwogen plan te laten zien; ook was hij niet ver van het erkennen van de nauwe relatie tussen de Elohist van Genesis en de wetgeving van de middelste boeken.

“Maar ondertussen kwam er een reactie op die ernaar streefde om de kritiek te richten op positieve in plaats van negatieve resultaten. De belangrijkste vertegenwoordigers van deze positieve kritiek, die nu een duidelijke houding aannam van oppositie tegen de negatieve kritiek van De Wette, waren Bleek, Ewald en Movers. Door bepaalde delen van de Pentateuch, met name Deuteronomium, op te geven, meenden zij bepaalde andere delen te kunnen rechtvaardigen als zijnde zonder twijfel echt Mozaïsch, net zoals zij het Davidische auteurschap van bepaalde Psalmen terzijde schoven om de claim van andere Psalmen om zijn naam te dragen te versterken. De procedure waarmee bepaalde oude hymnen of wetten uit de Psalter of de Pentateuch werden gezeefd, had enige gelijkenis met het decretum absolutum¹ van de theologie; maar tot op zekere hoogte had de reactie gelijk. De jeugdige De Wette en zijn volgelingen waren echt te ver gegaan door dezelfde maatstaf toe te passen op alle delen van de Pentateuch, en hadden genoeg genomen met een zeer ontoereikend inzicht in de samenstelling en relatie van de delen. Historische kritiek moest het nu inhalen. De Witte zelf voelde de noodzaak hiervoor en vanaf het jaar 1817 - het jaar van de eerste editie van zijn Einleitung - nam hij actief en nuttig deel aan de oplossing van de problemen van de Pentateuchische analyse. De fragmentarische hypothese werd nu achterhaald; de verbinding van de Elohist van Genesis met de wetgeving van de middelste boeken werd duidelijk erkend; en het Boek Jozua werd opgenomen als de afsluiting van de Pentateuch. De nauwe samenhang en de regelmatige structuur van het verhaal van de Elohist maakten indruk op de

¹ Het **decretum absolutum** (Latijn voor "absolute besluit") is een theologisch concept dat met name wordt geassocieerd met de leerstellingen van het calvinisme en de gereformeerde traditie binnen het christendom. Het verwijst naar het idee dat God **van tevoren** en **onafhankelijk van enige menselijke invloed** bepaalde beslissingen heeft genomen over het lot van mensen en de wereld. Het speelt een rol in discussies over voorbeschikking (*predestinatie*).

critici; het leek het skelet aan te vullen dat door de Jehovist met vlees en bloed was bekleed, in wiens bijdragen er niet zo'n duidelijke overeenstemming met een plan was. Uit dit alles werd natuurlijk geconcludeerd dat de Elohist het Grundschrift, of primaire verhaal, had geschreven dat vóór de Jehovist lag en door hem werd aangevuld (Aanvullende Hypothese).

“Deze opvatting bleef dominant totdat Hupfeld in 1853 zijn onderzoek over “De Bronnen van Genesis en de Methode van hun Samenstelling” publiceerde. Hupfeld ontkende dat de Jehovist de context van het Elohistische verhaal volgde en het slechts aanvulde met eigen toevoegingen. Hij wees erop dat de Elohistische passages in Genesis die duidelijk een Jehovistische bewerking hebben ondergaan (bijv. hfdst. 20, 21, 22) aan een andere Elohist toebehoren dan de schrijver van Genesis 1. Hij onderscheidde dus drie onafhankelijke bronnen in Genesis en nam verder, enigszins inconsequent, aan dat geen van hen iets met de anderen te maken had totdat een vierde en latere schrijver ze allemaal tot één geheel samenvoegde. Deze veronderstelling werd gecorrigeerd door Noldeke, die aantoonde dat de tweede Elohist alleen bewaard is gebleven in uittreksels die zijn opgenomen in het Jehovistische boek, dat de Jehovist en de tweede Elohist één geheel vormen en het Grundschrift een ander, en dat dus - ondanks Hupfeld's ontdekking - de Pentateuch (Deuteronomium uitgezonderd) nog steeds moest worden beschouwd als bestaande uit twee grote lagen” (Julius Wellhausen, Encl. Britannica, 9th Ed., Vol. 18).

De verklaring van deze theorie in haar eindconclusies, voor zover deze van toepassing is op Genesis, wordt overgelaten aan Dr. Driver, die op pagina 20 van zijn “Literature of the Old Testament:” schrijft: "Het proces waardoor, waarschijnlijk, het Boek Genesis zijn huidige vorm aannam, kan ongeveer als volgt worden weergegeven. Eerst werden de twee onafhankelijke, maar parallelle verhalen van het patriarchale tijdperk, 'J' en 'E', samengevoegd tot een geheel door een samensteller wiens werkwijze, waarbij soms lange gedeelten van elk intact (of bijna intact) werden opgenomen en soms de parallelle verslagen werden samengevoegd tot een enkel verhaal, voldoende is geïllustreerd. Het aldus gevormde geheel ('JE') werd daarna samengevoegd met het verhaal 'P' door een tweede samensteller, die 'P' als zijn raamwerk nam en 'JE' daaraan aanpaste, in beide wegliet wat nodig was om onnodige herhalingen te voorkomen, en kleine redactionele aanpassingen maakte die de eenheid van zijn werk vereiste. Zo kende hij natuurlijk i. 1 de eerste plaats toe aan ii. 3, en verwijderde hij misschien tegelijkertijd ii. 4a van zijn oorspronkelijke positie als supranationale titel bij i. 1, en plaatste hij het waar het nu staat. Bij het toevoegen van de volgende uit 'J', het verhaal van het Paradijs, heeft hij waarschijnlijk de openingswoorden weggelaten (want het verhaal begint abrupt), en aan Jahweh het definiërende adjunct Elohim, 'God' toegevoegd met het doel om uitdrukkelijk de Auteur van het leven in ii. 4b e.v. te identificeren met God de Schepper in i. x e.v. Nog steeds 'J' volgend, nam hij daaruit de geschiedenis van Kaïn en zijn nakomelingen (4:10 tot 24), maar verwierp de lijst van Seth's nakomelingen (waarvan de overgebleven fragmenten laten zien dat 'J' die ooit moet hebben bevat) met uitzondering van de eerste twee namen (4:25 e.v.), en de etymologie van Noach

(v. 29); ten gunste van de genealogie en chronologische details van 'P' (v. 1-28, 30-32). In 6:1-9, 17 voegt hij het dubbele verhaal van de zondvloed samen tot één verhaal, waarbij hij echter meer uit beide verhalen overneemt dan gebruikelijk is, en waarbij hij de formuleringen enigszins wijzigt. In Gen 9:18-27 introduceert hij vanuit 'J' de profetische blik op het karakter en de mogelijkheden van de drie grote etnische groepen die van Noach afstammen, gevolgd door het verslag vanuit 'P' van het einde van Noachs leven (ix. 28 e.v.). Hoofdstuk x (de Volkerenlijst) bevat elementen uit beide bronnen; het wordt opgevolgd door het verslag uit 'J' van de verspreiding van de mensheid (xi. 1-9). Hoofdstuk xi, 10-25 vervolgt de lijn van Israëls voorouders van Sem tot Terah, uit 'P'; xi. 26-32 vermeldt bijzonderheden met betrekking tot Abram's directe overblijfselen, deels ontleend aan 'P', deels aan 'J', en noodzakelijk als inleiding op de geschiedenis van Abram in hoofdstuk xii. e.v.. Mutatis mutandis wordt een soortgelijke methode gevolgd in de rest van het boek.”

Sinds de tijd van Wellhausen is er niets origineels en vitaals ontwikkeld in de kritiek op Genesis. Er zijn vermoedens gemaakt over wie deze onbekende schrijvers waren en waar en wanneer ze schreven. Maar om het principe dat in dit hoofdstuk is aangenomen voort te zetten, zullen de woorden van een van hun belangrijkste autoriteiten over Genesis worden geciteerd in plaats van onze eigen uitleg ervan. Dr. Ryle schrijft (in Hastings Bible Dictionary, Vol. ii, p. 145): “De meerderheid van de critici neigt naar de opvatting dat 'J' werd samengesteld door een inwoner van het Zuidelijke Koninkrijk; ter ondersteuning van deze opvatting wordt erop gewezen dat de woonplaats van Abraham, en mogelijk ook van Jakob, volgens 'J' Hebron is, en dat de leider van de broeders van Jozef Juda is, en niet Ruben. Zulke argumenten zijn natuurlijk onzeker; maar de alternatieve mening, dat de schrijver tot het Noordelijke Koninkrijk behoorde, zoals Kuenen beweert, berust niet op overtuigender bewijzen.”

Over "E" zegt Dr. Ryle: “Dat 'E' een Efraïmitische traditie vertegenwoordigt, is de algemeen aanvaarde mening. Dit is gebaseerd op de prominente plaats die in het verhaal wordt gegeven aan plaatsen en personen waarmee de traditie in het Noordelijke Koninkrijk vermoedelijk meer sympathie zou hebben dan de traditie in het Zuidelijke.”

Met betrekking tot de vermeende combinatie van deze zogenaamde 'J' en 'E' verhalen, schrijft hij: “‘Of het werk van het combineren van de verhalen 'J' en 'E' werd uitgevoerd door één schrijver, of het resultaat was van een geleidelijk proces gestuurd en beïnvloed door een groep of opeenvolging van 'profetische' mannen, moet worden overgelaten aan gissing.”

Over deze verhalen schrijft hij (p. 146): “Wat betreft de relatieve prioriteit van deze twee documenten zijn geleerden het nog nauwelijks met elkaar eens,” voegt hij er vervolgens een beetje zielig aan toe :

“De moeilijkheid die de moderne student bezighoudt is hoe hij de onderlaag van de werkelijke geschiedenis kan onderscheiden van de opeenstapeling van latere legenden en van

het symbolisme van Oosterse beschrijvingen. Dit is een taak die waarschijnlijk alle pogingen van de huidige wetenschap zal trotseren. Toekomstige ontdekkingen kunnen nieuw licht werpen op de patriarchale verhalen.

Ondanks dit alles is het gebruikelijk om te lezen over “de verzekerde resultaten van de moderne kritiek.”” De passie voor het ontleden en uiteenrafelen van de boeken is inderdaad uit de hand gelopen, en niets is opvallender dan hun wanhoop bij het formuleren van hun conclusies. Bijvoorbeeld, in Lenormant's *Genesis*, p. vii, lezen we:

“Hoewel elk vers van de Pentateuch minutieus en woord voor woord is besproken om de oorsprong ervan vast te stellen, zijn de details van dit noodzakelijke werk zo ingewikkeld geworden, dat alleen een professioneel criticus een algemeen beeld kan krijgen van de resultaten ervan.”

Tot zover de eigen interpretatie van de critici van hun kritische processen en resultaten, in de mate waarin het mogelijk is deze binnen de grenzen van dit hoofdstuk te brengen.

X. DE NU ACHTERHAALDE KRITISCHE THEORIEËN

Het is veilig om te zeggen dat de hogere kritische theorieën nooit het daglicht hadden gezien als ze waren bedacht in een tijdperk dat was verlicht door archeologische ontdekkingen. De fundamentele fouten die ze maakten waren voornamelijk te wijten aan het gebrek aan kennis over de oudheid die een eeuw tevoren bestond wanneer de kritiek werden bedacht. Ze kunnen als volgt worden samengevat:

- (1) De theorieën ontstonden in een tijdperk van onwetendheid over vroege beschavingen.
- (2) De critici probeerden een literaire analyse te maken terwijl ze niets wisten over de vroege manier van schrijven.
- (3) De meerderheid nam aan dat het schrift niet in gebruik was in de dagen van de patriarchen.
- (4) Hun speculaties raakten verzadigd met de "mythe en legende theorie" die nu algemeen wordt verlaten.

De eerste en fundamentele reden waarom de kritische theorieën nu achterhaald zijn, is dat ze ontstonden in een tijd waarin critici volledig onwetend waren over de beschavingen in de tijd van Genesis. De opgravingen in de vallei van de Eufraat begonnen pas rond [1840](#). Maar ondanks al dit moderne onderzoek hebben veel critici de theorieën, die nu (1939!) volledig onhoudbaar zijn, niet losgelaten ondanks dat ze waren gebaseerd op de verouderde aannames die in die onverlichte tijden gangbaar waren.

98

Het Oude Testament was toen het enige historische licht dat in de duisternis scheen, want afgezien daarvan waren de mensen in die tijd niet in het bezit van geschiedenis die geschreven was vóór 1000 v. Chr. Het licht met betrekking tot vroege beschavingen begon te gloren toen Layard en Botta begonnen met het blootleggen van de vindplaatsen bij Nineve, maar de ontdekkingen daar brachten ons toen niet verder terug dan de dagen van de profeten van het Oude Testament. Tegen het einde van de negentiende eeuw gingen de opgravingen echter terug tot de tijd van Abraham en nu hebben ze de tijd van de zondvloed en verder bereikt. Maar ondanks al dit moderne onderzoek hebben veel critici de theorieën, die nu volledig onhoudbaar zijn, niet losgelaten, ondanks het feit dat deze die gebouwd waren op de verouderde aannames die in die onverlichte tijden gangbaar waren.

Hun fundamentele fout was dat zij een literaire analyse van het Boek Genesis probeerden, gebaseerd op verschillen in stijl en het gebruik van speciale woorden en zinnen, in een tijd waarin oude literaire methoden onbekend waren. Elke competente schatting van ouderdom, compositie of auteurschap van een boek impliceert een brede en adequate kennis van de

literaire methode die in gebruik was in de periode die door het boek wordt bestreken. Maar de hogere kritische theorieën werden bepaald voordat ze in het bezit waren van één enkel document uit het patriarchale tijdperk en waren dus volledig onwetend over de manier waarop verslagen uit dat tijdperk werden geschreven. Als dit wordt begrepen, is het niet verrassend om in Wellhausens verslag van het ontstaan en de groei van deze literaire analyse te lezen over “vermoedens” of over de manier waarop opeenvolgende critici niet alleen de conclusies schrapten, maar ook de principes waarop hun voorgangers hun theorieën hadden gebaseerd. Zo maakte de “twee documenten theorie” plaats voor de “fragmentarische hypothese” die werd tegengesproken door de “aanvullende hypothese” en deze werd op zijn beurt weer verdrongen door de “kristallisatie hypothese”. Als tastende mannen in het donker weefden ze hun vermenging van kortstondige theorieën aan elkaar. Dus in het citaat van Welthausen, in het laatste hoofdstuk, schrijft hij over “inconsistentie”, “reactie”, “was echt te ver gegaan”, “de fragmentarische hypothese was nu achterhaald”, deze fragmentarische theorie “bleef dominant tot Hupfeld ontkende” en “zijn (Hupfeld's) veronderstelling werd gecorrigeerd door Noldeke”. Dit is een geschiedenis van de kritiek geschreven door de grootste criticus. Met zo'n karig kritisch apparaat en zonder een enkel geschrift uit de tijd van Genesis om hen bij te staan, begonnen zij hun analyse, waarbij ze Genesis uiteindelijk ontleedden in een reeks onbekende schrijvers en redacteuren die volgens hen allemaal ontdekt konden worden door hun “stijl” of “redactioneel commentaar”. Hoewel er in die tijd, afgezien van Genesis, niets bekend was over vroege beschavingen, namen de critici aan dat de tijden buitensporig grof moesten zijn, en toch begingen ze de denkfout om Genesis te onderwerpen aan een soort literaire analyse, die verondersteld werd modern te zijn, net alsof het een modern geschrift was. Dit gebrek aan kennis over de vroege geschiedenis, dat heerste op het moment dat de kritische campagne begon, maakte het voor de critici mogelijk om aan te nemen dat de beschaving primitief was en het schrift bijna onbekend voor de aartsvaders. De mensen waren in die tijd zo onverlicht dat men dacht dat het wigvormige schrift dat gevonden was, slechts een vorm van aardewerkversiering was. Totdat de grafheuvels van Babylonië hun tienduizenden tafelen hadden prijsgegeven en deze, samen met de inscripties uit het land Egypte, ontcijferd waren, was het gebruikelijk voor commentatoren op Genesis om een speciale inleiding te schrijven die defensief suggereerde dat het schrift voldoende wijdverspreid was om Mozes in staat te stellen om te schrijven! Zo zegt het conservatieve Sprekerscommentaar, uitgegeven in 1871, op pagina twee: “De eerste vraag die dan natuurlijk opkomt is, was de kunst van het schrijven zo vroeg bekend als Mozes? en in het bijzonder was het bekend bij de Egyptenaren en de Joden.”” Toch heb ik recentelijk tabletten opgegraven zien worden, en ik heb er zelf een paar in mijn bezit, die 1000 jaar voor Mozes geschreven waren, en de grote musea bezitten nu duizenden tabletten met spijkerschrift erop, die al oud waren toen Mozes leefde. Het is nu bekend dat het schrift duizend jaar voor de geboorte van de grote Wetgever al zo gewoon was dat het gebruikt werd voor gewone handelstransacties, want de beschaving was al ver gevorderd.

Op dezelfde manier werd de 'mythische theorie' vijftig jaar voor het begin van het moderne archologische onderzoek aangenomen. Want aan het einde van de achttiende eeuw, zeer snel nadat de hogere critici waren begonnen met het formuleren van hun theorieën, overspoelde Europa een literaire mode die probeerde om alle vroege geschiedenis die tot ons was gekomen als mythe te bestempelen. In 1795 publiceerde Wolf zijn beroemde Prolegomena, waarin hij probeerde aan te tonen dat de personen en plaatsen waarnaar Homerus verwees volledig mythologisch waren; hij ontkende zelfs dat Homerus überhaupt bestond. Deze rage verspreidde zich als een epidemie en de geleerden hielden zich overal bezig met het verzinnen van mythologische verklaringen voor historische feiten. Deze interpretatiemethode werd onmiddellijk overgenomen door 'de kritische school', die probeerde om de historische feiten van Genesis te verklaren als "mytheverhalen uit de natuur". Maar in 1874 begon Schliemann met zijn opgravingen en op 16 november 1876 vond hij het graf van Agamemnon. Zijn vondst werd aanvankelijk bespot, want hadden geleerden niet besloten dat Agamemnon, koning van Mycene, slechts een mythische creatie was van een onbekende Griekse schrijver? Maar geleidelijk, maar volledig, ondermijnden de duidelijke feiten van de archeologie deze vierde pijler van de kritiek totdat deze volledig in elkaar stortte. De mummies van zogenaamde mythische en legendarische figuren en de paleizen waarin ze leefden zijn opgegraven. (n.v.d.r. anno 2025 ontkennt men deze vondst { [https://nl.wikipedia.org/wiki/Agamemnon_\(mythologie\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Agamemnon_(mythologie)))

Het is daarom even onwetenschappelijk als onnauwkeurig om te spreken van "de verzekerde resultaten van de moderne kritiek", want deze resultaten zijn noch verzekerd noch modern. In plaats van verzekerd zijn ze volledig ondermijnd, en verre van modern te zijn, zijn ze het product van een tijdperk van onwetendheid over de tijden van Genesis, en zijn ze nu volledig verouderd. De archeologie heeft ons de literaire achtergrond van het patriarchale tijdperk gegeven en een duidelijk inzicht in de verspreiding van de beschaving en het schrift in die vroege tijden. Opgravingen hebben aangetoond dat de kritische theorieën niet alleen ongegrond waren, maar ook onjuist, terwijl de Bijbelse beweringen overvloedig zijn bevestigd.

XI. GENESIS VERDEDIGT ZICH TEGEN AANVALLEN

Het is noodzakelijk dat we de beschuldigingen van de critici aan het adres van het Boek Genesis nader onderzoeken. Deze zijn:

1. Verschillen in zinsopbouw en stijl.
2. Herhalingen van dezelfde gebeurtenis.
3. Bewijzen van datum.
4. Verschillende namen voor God.

De critici beweren dat zij verschillen in zinsbouw en stijl in het Boek kunnen ontdekken, en zeggen dat zij in staat zijn om niet alleen verzen, maar ook zinsdelen los te koppelen en te isoleren, en om deze te verdelen onder schrijvers die “Priesterlijk”, “Jehovistisch”, “Elohist”, etc. genoemd worden. Ze beweren dat ze in staat zijn om te ontdekken waar en wanneer een bewerker of redacteur een enkel woord heeft gewijzigd of toegevoegd. Het is veelzeggend dat, hoewel zij beweren de literaire stijl van deze schrijvers te kennen, zij hun namen niet kennen en ook niet weten wanneer en waar zij leefden. In feite is de theorie die op dit moment over hen heerst, dat in plaats van slechts één “Priesterlijke” en één “Jehovistische” schrijver, het boek werd samengesteld door een school van schrijvers, en dat hun samenstelling over een aanzienlijke periode was verspreid. Zij voegen hieraan toe dat de geschriften van deze groep werden onderworpen aan het nauwkeurig onderzoek van redacteurs die probeerden de verhalen te harmoniseren, en dat de inspanningen van deze redacteurs de uiteindelijke aandacht kregen van een extra redacteur die hun werk nauwkeurig onderzocht en de boeken de vorm gaf die zij nu hebben. Critici werden gedwongen om deze laatste redacteur te introduceren, maar deze bekentenis is fataal voor hun theorie, want hij zou zeer zeker in staat zijn geweest om discrepanties of herhalingen te verwijderen als hij deze had zien bestaan. Het minste wat we kunnen aannemen is dat een Hebreeuwse literaire redacteur net zo goed in staat zou zijn geweest om discrepanties op te sporen als de gemiddelde criticus.

Stijl en herhalingen

Het zou even nutteloos als vermoeiend zijn om de critici te volgen door het verwarrende doolhof van hun voorbeelden van “verschillen in stijl en bewoording”. Als we één eenvoudig verhaal nemen - het zevenendertigste hoofdstuk van Genesis - als een voorbeeld van deze pretentieuze literaire ontleding, dan zien we dat zij het op de volgende manier hebben verdeeld :

Verses	1	to	2a	assigned to	“P”
„	2b	to	4	„	“J”
„	5	to	11	„	“E”
„	12	to	18	„	“J”
„	19	to	20	„	“E”
„	21	to		„	“J”
„	22	to	25a	„	“E”
„	25b	to	27	„	“J”
„	28a			„	“E”
„	28b			„	“J”
„	28c	to	30	„	“E”
„	31	to	35	„	“J”
„	36			„	“E”

Volgens deze analyse wordt het hoofdstuk een kluwen waarin de producten van “schrijversscholen” afwisselend zijn verwerkt, maar het resultaat toch een doorlopend verhaal is. Er is aangetoond (in de hoofdstukken V tot en met VIII) dat Mozes duidelijk de bronnen aangeeft waaruit Genesis werd samengesteld, en dit is een afdoende antwoord op deze kritische mengelmoes van onbekende schrijversscholen. Het rekent af met de ingewikkelde theorieën en veronderstellingen die het in fragmenten zouden toeschrijven aan onbekende personen, die in onbekende tijden en op onbekende plaatsen leefden, maar over wie de critici beweren met onfeilbare zekerheid hun “stijl”, “woordenschat” en religieuze opvattingen te kennen,

De tweede reeks beschuldigingen aan het adres van Genesis is dat er vele gevallen zijn van “dubbele verslagen”. Dr. Driver schrijft, “het verhaal van de Zondvloed, vi. 9-13 (de slechtheid van de aarde) is een duplicaat van Gen 6:5-8.” Dat zo'n herhaling bestaat is zeker veelbetekenend, vooral dat het ene op het andere volgt en de ware betekenis ervan is genoemd in hoofdstuk VII, waar werd opgemerkt dat het eerste verslag (Gen 6:5-8) het einde van Noachs tablet is en het tweede (Gen 6:9-13) de geschiedenis van de Zondvloed begon, geschreven door de "zonen van Noach". Bovendien was zo'n herhaling een gebruikelijke literaire methode in het vroege schrift, en omdat voor de verslagen in de eerste hoofdstukken van Genesis meerdere tafelen nodig waren, diende het om het verslag dat door de zonen van Noach was achtergelaten te verbinden met dat wat door Noach zelf was geschreven. Het volgende vermeende duplicaat zou vervat zijn in de twee beloften aan Sarah van een zoon in Gen 17: 16-19 en Gen 17: 9-15. Ook dit wordt heel natuurlijk verklaard als we ons realiseren dat we in dit gedeelte de tafelen van zowel Isaak als Ismaël hebben. Veel theologen lijken zich niet te realiseren dat deze beschuldiging van “herhaling” tegen bijna elk stuk geschrift uit de oudheid kan worden ingebracht. Het is kenmerkend voor de stijl van die tijd en getuigt van hun oude karakter. In dit verband schrijft professor Arno Poebel in zijn werk over spijkerschrift, uitgegeven door de Universiteit van Pennsylvania in 1914, in zijn commentaar op enkele oude Soemerische tabletten die in Nippur (Calneh) zijn gevonden: “lezers van de Bijbel zullen bovendien het eigenaardige principe van gedeeltelijke herhaling of parafrase herkennen”.

Het derde voorbeeld dat Dr. Driver aanhaalt is dat “Het gedeelte Gen 27: 46 tot Gen 28: 9 verschilt aanzienlijk in stijl van Gen 27: 1-45.’ Opnieuw zijn deze twee passages significant genoeg in het gedeelte waar we de verslagen hebben van twee personen, Isaak en Ismaël. Dr. Driver suggereert niet dat er enige discrepantie tussen hen is, dat de ene de kant van Isaak benadrukt en de andere die van Ismaël is precies wat we zouden moeten verwachten.

Het vierde en vijfde geval van Dr. Driver's kritiek is dat in Gen 28: 19 en Gen 35:15 “we twee verklaringen vinden van de naam Bethel, en twee verklaringen van de naam ‘Israël’ in Gen 32: 28 en Gen 35:10. Esau wordt beschreven als iemand die al in Edom woont, terwijl in Gen 36: 6 zijn migratie daarheen wordt toegeschreven aan oorzaken die pas na Jakob's terugkeer naar Kanaän in werking konden treden” (Genesis, p. 4). Deze kritiek is waarschijnlijk gebaseerd op de aanname dat Esau geen vee had tot na Jakob's terugkeer uit

Padan-Aram. Maar Jakob ging pas op zijn zevenenzeventigste weg naar Padan-Aram en er staat geen woord in deze passage dat ook maar enigszins onwaarschijnlijk is. Dr. Driver was zich er zeker van bewust dat de berg Seir slechts aan het zuidelijke einde van de Dode Zee ligt en dat Jakob in Beersheba woonde, slechts vijftig mijl verderop. De critici spreken voortdurend over deze patriarchen als nomadische sjeiks, en een terugkeer naar Kanaän en een daaropvolgend afscheid zou niet abnormaal zijn. Ik stel dat er geen probleem bestaat.

Nu ik alle vermeende dubbele passages en verschillen in uitleg heb behandeld die deze vooraanstaande gematigde criticus over Genesis maakt, laat ik het aan de lezer over om te oordelen tussen Genesis en de criticus.

Datering

De volgende aanvalslinie heeft betrekking op het bewijs van de datum, want er wordt beweerd dat bepaalde passages wijzen op een latere datum dan Mozes. In de woorden van Dr. Driver (Genesis, p. xv): 'Er zijn inderdaad passages in Genesis waarvan redelijkerwijs niet verondersteld kan worden dat ze geschreven zijn voordat Israël zich in Kanaän gevestigd had, zoals Gen 7:6, Gen 13:7, Gen 14:14 (Dan), Gen 21: 32, 34 en Gen 26: 1 (de Filistijnen waren, als wat op Gen 10: 14 staat juist is, niet in Palestina tot het tijdperk van Ramses III, aanzienlijk na de Exodus), Gen 36: 31 (een vers dat duidelijk het bestaan van de monarchie in Israël veronderstelt), Gen 40: 15 (Kanaän wordt het 'land van de Hebreëen' genoemd).'

Omdat de eerste twee passages naar dezelfde situatie verwijzen, kunnen ze samen worden genomen. In Gen 7:6 lezen we, "*en de Kanaäniet was toen in het land*"; in Gen 13:7, "*en de Kanaäniet en de Perizziet woonden toen in het land*". Alle moeilijkheden verdwijnen wanneer deze zinnen begrepen worden als verklaringen die Mozes gaf toen hij Genesis van tafelen samenstelde. Wanneer de context zorgvuldig wordt gelezen, zal blijken dat hij verwijst naar de twee plaatsen, Sichem en Bethel, waar Abraham tijdelijk had gewoond toen hij voor het eerst het land binnenkwam. Toen Abraham vanuit Mesopotamië in Palestina aankwam, sloeg hij zijn tent op in Sichem - toen woonden de Kanaänieten in dit district - en toen hij zijn reis vervolgde in zuidelijke richting naar Bethel, ontdekte hij dat "de Kanaänieten en de Perizzieten" het district bewoonden. Nu is het duidelijk door het gebruik van de twee namen "Kanaäniet" en "Perizziet", dat de "Kanaäniet" hier moet worden opgevat zoals het vaak elders wordt opgevat, als slechts één van de vele stammen die toen in Palestina woonden. Maar deze aantekeningen van Mozes werden pas geschreven toen het volk zich aan de rand van het land bevond en op het punt stond het binnen te gaan na de veertig jaar in de woestijn, dat wil zeggen een periode van meer dan vierhonderd jaar na Abrahams korte verblijf in Sichem en Bethel. Wat was dan het verschil in de bewoning van deze stammen tussen de tijd van Abraham en Mozes? Dit is wat Mozes aangeeft, en dit vinden we uit Numeri xiii. 29, waar we lezen dat in de dagen van Mozes "de Amoriet in de bergen woonde en de Kanaäniet bij de zee en langs de Jordaan". Dus in de vierhonderd jaar die waren verstreken, had de Kanaäniet zijn vaste voet verloren, of was verhuisd, van het bergachtige land rond Sichem en

Bethel, naar de lage landen langs de zeekust en de Jordaanvallei. De Kanaänitische clans die het volk zou ontmoeten bij het binnengaan van deze delen van het land waren dus veranderd, en Mozes heeft hier een aantekening gemaakt om aan te geven dat de inwoners uit Abrahams tijd niet meer op dezelfde plaatsen wonen. De toevoeging van deze aantekeningen is daarom een duidelijk bewijs dat het origineel werd geschreven in de tijd van Abraham of Izaäk, en dat de aantekening die de nieuwe situatie uitlegt door Mozes werd gemaakt.

Het volgende bezwaar betreft het woord Dan in Gen 14:14.

106

Ge 14:14 Toen Abram hoorde, dat zijn broeder als gevangene was weggevoerd, bracht hij zijn geoefenden, degenen die in zijn huis geboren waren, in de strijd, driehonderd achttien man, en achtervolgde hen tot Dan toe.

De critici nemen aan dat de stad Dan uit de tijd van de Rechters wordt bedoeld. Deze aanname kan niet worden bewezen of doorgezet, de geleerden uit de oudheid zouden net zo goed als de critici weten op welke datum Laish “Dan” werd genoemd. Dergelijke herhalingen van eenvoudige namen komen voortdurend voor in oude tabletten en geen Assyrische geleerde zou tot de conclusie komen dat er noodzakelijkerwijs sprake was van een tegenstrijdigheid. Naar alle waarschijnlijkheid was de verwijzing naar een oude stad met deze naam die al bestond lang voordat de persoon of de stad Laish werd ingenomen door de stam van Dan.

De volgende moeilijkheid die Dr. Driver opwerpt is er een die hij zelf toegeeft te hebben gemaakt door zijn vermoeden dat er in Gen 10:14 naar de Filistijnen wordt verwezen. Het is geen Bijbelse moeilijkheid, maar een die zijn eigen veronderstelling heeft gecreëerd.

Ge 10:14 de Patrusieten, de Kasluchieten, uit wie de Filistijnen zijn voortgekomen, en de Kaftorieten.

De laatste, en voor de critici de meest doorslaggevende passage in Genesis, die volgens hen een aanwijzing is voor de late datum waarop het werd geschreven, is in hoofdstuk Gen 36:31, (het kleitablet van Jacob) waar we lezen: “Dit zijn de koningen van Edom voordat er een koning over de kinderen van Israël regeerde.” Dr. Driver zegt over dit vers dat “het duidelijk een monarchie in Israël veronderstelt,” en daarom suggereert hij dat het werd geschreven nadat Saul begon te regeren. De passage veronderstelt dit niet noodzakelijkerwijs, want er staat eenvoudigweg “regeerde over de kinderen van Israël” en niet “regeerde in Israël”. Farao regeerde over de kinderen van Israël, terwijl in Egypte de hele natie onderdaan was geworden van de koning van Egypte. De openingsverzen van Exodus vertellen ons dat deze heerschappij willekeurig en despotisch was geworden, dat zij toen de slaven van Farao waren, die bang is dat zij “zullen vechten om hen uit het land te verdrijven” (Exod. 1:10). Om hun ontsnapping te voorkomen beval de koning dat alle mannelijke kinderen die geboren

werden gedood moesten worden. Ze zeiden van zichzelf dat ze Farao's dienaren waren. Deze zinsnede “voordat er een koning over Israël regeerde” is een toelichting, daar zijn ze het allemaal over eens, maar wie heeft dit waarschijnlijk geschreven dan Mozes? Hij wist dat Farao over Israël regeerde. Maar er is nog een andere verwijzing. In Deuteronomium vii. 8 wordt ons verteld dat “de Heer u met machtige hand heeft bevrijd uit het slavenhuis, uit de hand van Farao”. In het lied van Mozes worden de hertogen van Edom en het koningschap opnieuw samen genoemd. Na de omverwerping van Farao in de zee lezen we: “de hertogen van Edom zullen versteld staan,” “de Heer zal voor eeuwig en altijd heersen,” en in het laatste gedicht, geschreven vlak voor zijn dood (Deut. 33), spreekt Mozes over de God van Jeshurun die koning is in Jeshurun (d.w.z. Israël). We hebben al gezien dat Mozes juist in deze periode van zijn leven enkele van deze “aantekeningen van uitleg” schreef.

n.v.d.r.: Deze tekst staat op het kleitablet van Jacob dat hij schreef voor hij naar Egypte ging. Maar in Egypte was het eigenlijk Jozef die het voor het zeggen had, en hij heerste over zijn broers - de zonen van Israël - totdat ze hun intrek bij hem namen. Kan het zijn dat deze tekst veranderd is, met medeweten van Jacob, toen onder de opdracht van Jozef diens verhaal werd opgetekend? Verwijst het naar de droom van Jozef in Gen 37?

Ge 37:8 Daarop zeiden zijn broeders tot hem: Wilt gij soms koning over ons zijn? Wilt ge soms over ons heersen? Toen haatten zij hem nog meer om zijn droom en om zijn woorden.

Argumenten voor deze hypothese:

- **Enkele verzen later wordt de droom van Jozef verteld**, daarin heerst hij over zijn broers
- **Jacob had de kleitabletten bij zich**: Als Jacob werkelijk geschriften had die hij meenam naar Egypte, zou het kunnen dat deze werden bijgewerkt of aangevuld in de context van de Egyptische periode.
- **Jozef als heerser**: Jozef werd onderkoning van Egypte en heerste feitelijk over Israël (zijn broers). Het is mogelijk dat men de tekst in die tijd herinterpreteerde of zelfs aanpaste om een historische of profetische lijn te benadrukken.
- **Israël met een eigen koning in Egypte**: In Egypte had Israël aanvankelijk geen eigen koning, maar stond onder Jozefs leiding. Dit kan van invloed zijn geweest op de manier waarop de overlevering van de tekst werd geïnterpreteerd.

Verder bewijs dat deze lijst van Edomitische koningen eindigde op het moment dat Mozes schreef, is te vinden in het feit dat wanneer x Kronieken i. deze lijst uit Genesis xxxvi herhaalt, het één zin over de laatste koning, Hadar, toevoegt, namelijk dat "hij stierf". In Genesis is dit feit opgenomen van alle koningen die vóór Hadar werden genoemd, dus het lijkt erop dat hij nog leefde in de tijd van Mozes. Maar Dr. Driver maakt veel gebruik van deze “moeilijkheid” en verwijst naar de lijst van koningen die over Edom regeerden en

schrijft, “de laatst genoemde koning zal in werkelijkheid vlak voor de tijd van Saul geleefd hebben.” Maar er zijn bijna achthonderd jaar verstreken tussen de datum van Ezau's huwelijk en “de tijd van Saul”, en dit zou betekenen dat acht koningen achthonderd jaar lang regeerden. Een geleerde als Dr. Driver gaat zo ver om te ondersteunen wat volgens hem en de critici het meest doorslaggevende argument is dat wijst op een late datum. In die tijd kan tachtig jaar ruim voldoende zijn geweest voor acht koningen om te regeren, omdat geen van hun zonen het koningschap opvolgde. Er verstreken negentig jaar tussen het huwelijk van Esau en Jakob die naar Egypte afdaalde, en nog eens tweehonderdvijftig jaar voordat Mozes aan de rand van het land Kanaän aankwam, in totaal een periode van driehonderdveertig jaar; meer dan voldoende tijd voor acht koningen om de macht over een clan te hebben. Toch is er nauwelijks een kritische aanval op Genesis te vinden die niet beweert dat deze zogenaamde “moeilijkheid” overweldigend is. Op zulke triviale gronden wordt de authenticiteit van Genesis in twijfel getrokken.

We hebben deze belangrijkste en meest deskundige getuige onderzocht en we hebben eerlijk en oprecht geprobeerd om hem zijn beschuldigingen in zijn eigen woorden te laten uitspreken, waarbij niets relevants is weggelaten. Zijn beschuldigingen zijn overwogen en, zo wordt beweerd, volledig verworpen. De eenzijdige aard van het getuigenis van deze getuige wordt duidelijk wanneer men ziet dat hij slechts verklaringen naar voren heeft gebracht die er volgens hem tegen pleiten dat het boek waar is en een oude geschiedenis heeft. Aan de andere kant heeft hij in zijn samenvatting elke passage weggelaten die ter verdediging spreekt. In deze paragraaf van Dr. Driver over “bewijzen van datum” zegt hij niets over een vers als Genesis 10:19, dat verwijst naar Sodom en Gomorra als steden die toen bestonden, en verwijst naar hen als oriëntatiepunt, ondanks dat deze steden al in Abrahams tijd onherkenbaar waren vernietigd. Hij leidt niet op dezelfde manier uit dit vers af dat het geschreven moet zijn vóór de dagen van Abraham, toen ze werden vernietigd.

Wanneer de armoede van de kritische zaak tegen Genesis wordt vergeleken met het overweldigende bewijs dat het boek voor zijn eigen verdediging levert, dan moet het oordeel zeker vaststaan.

Het enige overgebleven kritische bezwaar, dat van het gebruik van de Goddelijke Namen, wordt in het volgende hoofdstuk behandeld.

XII. HET GEBRUIK VAN DE NAAM EN DE TITEL VOOR GOD IN GENESIS

De belangrijkste beschuldiging van critici aan het adres van Genesis is dat er in verschillende delen van het boek verschillende namen voor de Almachtige worden gebruikt. Zij beweren dat elke schrijver slechts één naam voor God had. Op basis van deze aanname proberen zij het gebruik van verschillende namen te verklaren door te beweren dat elk gedeelte of vers waar een bepaalde Goddelijke naam wordt genoemd, aangeeft dat het werd geschreven door de schrijver die deze naam uitsluitend of voornamelijk gebruikt. Het was op basis van dit gebruik van de Goddelijke naam in Genesis dat critici voor het eerst hun theorieën uitwerkten, totdat ze het Boek uiteindelijk voorstelden als een literair allegaartje en de toepassing ervan uitbreidden naar de overige Boeken van het Oude Testament. Omdat de kritische 'documentaire theorie' over de samenstelling van Genesis zijn oorsprong vindt in het veronderstelde exclusieve gebruik van de naam Jehovah door één schrijver, zullen deze documentaire theorie en het gebruik van de naam Jehovah in dit hoofdstuk samen worden behandeld.

Het was Jean Astruc, een Franse arts, die de theorie van afzonderlijke documenten gebaseerd op deze namen uitvond. Hij ontdekte dat in de eerste vijfendertig verzen van Genesis, d.w.z. Gen 1:1 tot 2:4a, het woord 'Elohim' (God) werd gebruikt en geen andere Goddelijke naam, terwijl in Gen 2:4b tot 3:24 de enige benaming 'Jehovah Elohim' (Here God) is, behalve waar Satan het woord God gebruikt. De passages moeten door verschillende schrijvers zijn geschreven, zei hij, want als Mozes het geheel zelf uit de eerste hand zou hebben geschreven, dan zouden we hem deze singuliere variatie, in patches, van de Goddelijke naam moeten toeschrijven. Vervolgens verdeelde hij het Boek in kleine secties volgens de gebruikte Goddelijke naam. Zo beweerde hij dat een schrijver die 'Elohim' gebruikte, de auteur van het Elohistendocument was, en dat de schrijver die 'Jehovah' gebruikte, de 'Jehovist' werd genoemd. Aangezien deze tweevoudige theorie als verklaring bleek te falen, omdat sommige verzen die duidelijk door dezelfde persoon waren geschreven beide namen voor God bevatten, werd een andere list bedacht om het vers in twee delen te scheiden. Dit werd gedaan door een redacteur te introduceren, die deze twee documenten tot één samenvoegde. Zelfs deze complicatie voldeed niet, want critici moesten toegeven dat het woord Elohim (God) verscheen in passages die zij toeschreven aan de schrijver die verondersteld werd om uitsluitend de naam 'Jehovah' te gebruiken. Een uitvlucht uit deze moeilijkheid werd al snel bedacht door te beweren dat een andere redacteur de Goddelijke namen had veranderd.

Na een eeuw van dergelijke vermoedens hebben de critici de volgende uitgebreide wirwar geproduceerd om het gebruik van 'Jehovah' en 'Elohim' in Genesis te verklaren. Twee

verschillende schrijvers, of beter gezegd schrijversscholen, produceerden enige tijd na de regering van Saul twee documenten die bekend staan als 'J' en 'E'. Een redacteur genaamd 'RJE' combineerde deze twee documenten tot één. In de loop van zijn bewerking zou hij stukken uit 'J' en vervolgens uit 'E' hebben genomen. Ze beweren dat deze redacteur zijn werk zo goed heeft gedaan dat het moeilijk is om de originele geschriften van elkaar te scheiden. Een andere redacteur heeft deze compositie herzien en opnieuw gewijzigd. Vervolgens beweren ze dat er bijna duizend jaar na Mozes nog een document is geschreven, genaamd 'P', en dat een redacteur genaamd 'EP' dit document aan 'JE' heeft toegevoegd, waarbij hij details van zijn eigen auteurschap heeft toegevoegd. Op deze manier is Genesis gereduceerd tot een reeks verwarrende fragmenten en auteurs, om de manier waarop de naam God in het boek wordt gebruikt te verklaren. Soms zeggen de critici dat de Bijbel net zo is geschreven als alle andere boeken, maar geen enkel ander boek is ooit op deze manier geschreven. Enkele jaren geleden werd er een kritische editie van Genesis uitgegeven waarin de delen die door deze vermeende auteurs en bewerkers waren geschreven, werden weergegeven met inkt van verschillende kleuren. Dr. Skinner's boek over 'The Divine Names in Genesis' is een illustratie van de kluwen waarin dit onderwerp verstrikt is geraakt. De critici moeten toegeven dat hun literaire middelen niet alleen de logische, maar ook de grammaticale opeenvolging van passages verbreken; het is verwarring zaaien. Wellhausen, een van de grootste critici, erkende dat het resultaat een 'opeenhoping van fragmenten' was.

Maar Astruc had één belangrijk vers uit de Schrift gevonden waarop hij zich beriep om zijn theorie te ondersteunen, en alle daaropvolgende critici hebben dit tot de grondtekst van hun argumenten gemaakt. In Exodus 6:3 lezen we: “**Ik verscheen aan Abraham, Izaäk en Jakob als God Almachtig (El-Shaddai), maar onder Mijn naam Jehovah was Ik hun niet bekend.**” De critici beweren dat dit een duidelijke en expliciete verklaring is, en een vooraanstaand criticus schrijft, “tenzij de schrijver van Exodus 6:3 zichzelf tegensprekt kan geen van deze passages (in Genesis) uit zijn handen zijn gekomen” (Carpenter, Oxford Hexateuch, Vol. I, p. 34).

Aan de andere kant hebben de verdedigers van Genesis een zeer onredelijke hekel aan de critici die hun standpunt baseren op deze tekst van de Schrift (“**bij mijn naam Jehovah was ik hun niet bekend,**” Exod. 6:3). Zij houden vol dat het vers niet precies kan betekenen wat het lijkt te betekenen, omdat de naam van Jehovah in feite bijna tweehonderd keer in Genesis wordt gebruikt. De gebruikelijke uitleg die anti-critici hieraan geven is, “hoewel de naam oud was en bekend bij de patriarchen, was de volledige betekenis ervan hen niet bekend, en dus werd God er niet door aan hen geopenbaard,” of “de naam Jehovah was bekend, maar niet bekend om begrepen te worden.” Deze interpretaties gaan ten eerste voorbij aan het feit dat God duidelijk de alternatieve manier vermeldt waarop Hij aan Abraham, Isaak en Jakob

verscheen, en ten tweede is er geen speciale verklaring van de volledige betekenis van de naam, anders dan de eenvoudige maar proto-verklaring 'IK BEN DIE IK BEN'.

Verder wordt, in een poging om aan te tonen dat Exodus 6:3 niet kan betekenen wat er staat, een beroep gedaan op passages als Gen5: 26, “**toen begonnen de mensen de naam van Jehovah aan te roepen**”. Maar het blijkt dat de naam zelfs hiervoor al voorkomt, zo zegt bijvoorbeeld de redacteur van de Compantion Bijbel, die een anti-kriticus was, over dit vers: “Als dit verwijst naar Goddelijke aanbidding is het niet waar, want Abel en Kaïn begonnen beiden, en hun nakomelingen volgden ongetwijfeld hun voorbeeld. Wat werkelijk begon, was het ontheiligen van de naam van Jehovah.” Dit is net zo'n gissing als die van de critici, want het vers bevat geen hint van zoiets, en als dit het geval was geweest, zou het dat gezegd hebben. Zulke ontwijkingen zijn pathetisch belachelijke pogingen om onder een moeilijkheid uit te komen. Er kunnen veel vergelijkbare onredelijke en ongerechtvaardigde wrongen worden aangehaald waar commentatoren, in een poging om zich te ontdoen van de verbijsterende passage, de duidelijke betekenis van woorden hebben losgelaten.

Een uitgebreidere, maar nog minder overtuigende uitleg wordt geboden door de bekwame Joodse geleerde H.M. Weiner, die schrijft:

“Het volstaat te zeggen dat naar de mening van de schrijver de lezing 'Ik maakte bekend' duidelijk juist is. De betekenis, die op het eerste gezicht hetzelfde lijkt, blijkt, in het licht van vergelijkend bewijs met betrekking tot primitieve ideeën, absoluut anders te zijn. Het blijkt dat mensen in een bepaalde staat van beschaving van mening zijn dat namen een objectief bestaan hebben, en het uitspreken van iemands naam door hemzelf beschouwen als het geven van een zekere macht over zijn gesprekspartner. Er is genoeg bewijs uit het Oude Testament om aan te tonen dat de vroege Hebreëen geloofden in het objectieve bestaan van namen. Het lijkt erop dat hier het uitspreken van de Naam van God, niet op een incidentele of ontwijkende manier (zoals bijvoorbeeld in het citaat 'Zo zegt de Heer', etc., in Exod. 3:15), maar als onderdeel van de directe formule 'Ik ben de Heer,' een esoterische betekenis zou hebben voor de oude Hebreëer. Het ware effect van de zin was niet om een nieuwe naam te onthullen of een nieuwe betekenis te geven aan een oude, maar om een band te scheppen tussen God en het volk, en om Mozes en de Israëlieten een directe belofte te geven dat de hele macht van God namens hen zou worden uitgeoefend” (Oorsprong van de Pentateuch, p. 38).”

Zowel critici als verdedigers hebben talloze tegenstrijdige verklaringen gegeven voor het feit dat ons in Exodus 6:3 wordt verteld dat God bij de patriarchen niet bekend was onder de naam Jehovah, terwijl aan de andere kant in Genesis Abraham, Izaäk en Jakob vaak worden voorgesteld als mensen die de naam gebruiken. Ik stel dat al deze tegenstrijdige verklaringen en ontwijkingen te wijten zijn aan de fundamentele fout die beide partijen hebben gemaakt

door aan te nemen dat geen enkel deel van Genesis was geschreven tot de tijd van Mozes. Deze fatale aanname heeft geleid tot het wanhopige literaire kluwen van de critici en de moeilijkheden van de verdedigers. De critici bevinden zich in de hopeloze positie dat ze een groot aantal bewerkers in dienst hebben genomen, die de expliciete verklaring van Exodus 6:3 voor zich hadden, wanneer ze Genesis zouden hebben bewerkt. Moeten we aannemen dat de eindredacteur zich er niet van bewust was dat hij zichzelf tegensprak? De kritische 'verklaringen' vergroten alleen maar hun moeilijkheden. Al deze uitvluchten worden gemaakt omdat geen van beide partijen in dit grote en langdurige debat zich heeft gerealiseerd dat het Boek Genesis een verslag is dat is geschreven door de personen van wie de namen erin worden genoemd, dat de eerdere schrijvers een primitief schrift gebruikten en dat de latere tafelen werden geschreven in het spijkerschrift en de taal van die tijd. Er kan niet de minste twijfel over bestaan dat de tafelen die Abraham uit Ur der Chaldeeën zou meenemen, geschreven zouden zijn in het spijkerschrift dat in die stad gangbaar was. Toen Mozes in het bezit kwam van deze tafelen vond hij op sommige het spijkerschrift voor 'God'. Een voorbeeld hiervan kan worden gezien in het scheppingstablet, waar 'God' vierendertig keer wordt gebruikt en geen andere Goddelijke titel of naam verschijnt. In andere tabletten vond hij bovendien het spijkerschrift equivalent van 'El Shaddai' (God Almachtig of Algenoegzaam), de naam waaronder Exodus 6:3 duidelijk vermeldt dat Hij aan Abraham, Isaak en Jakob verscheen.

Is 'El Shaddai' een Babylonische uitdrukking?

Er zijn enkele opmerkelijke feiten met betrekking tot dit woord 'Shaddai' waaraan niet voldoende aandacht is besteed. In de eerste plaats wordt de volledige samengestelde titel 'El Shaddai', zoals vermeld in Exodus 6:3, nergens anders gebruikt dan in Genesis, en deze gebruiken zijn bij belangrijke gelegenheden :

Ge 17:1 Toen Abram negenennegentig jaar oud was, verscheen de HERE aan Abram en zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wandel voor mijn aangezicht, en wees onberispelijk;

Ge 28:3 En God, de Almachtige, zegene u, Hij make u vruchtbaar en vermenigvuldige u, zodat gij tot een menigte van volken wordt.

Ge 35:11 En God zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wees vruchtbaar en word talrijk; een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen.

Ge 48:3 En Jakob zeide tot Jozef: God, de Almachtige, is mij verschenen te Luz in het land Kanaan en heeft mij gezegend

Het volgende indrukwekkende feit is dat het woord 'Shaddai' alleen al tweeënveertig keer wordt gebruikt, en in bijna alle gevallen door personen die buiten Palestina schrijven of wonen, en in contact komen met Babylonische spijkerschrift uitdrukkingen.

- Job gebruikt het eenendertig keer,
- Balaam die uit Mesopotamië kwam gebruikt het.

- Naomi, de Moabitische vrouw, en
- Ezechiël de profeet in Babylonië.

Dit is goed voor achtendertig van de tweeënveertig keer dat het woord wordt gebruikt en het is zeker veelzeggend.

Naam of titel

We hebben een verslag in Exodus 3 van Gods openbaring van Zichzelf aan Mozes bij Horeb, en van zijn opdracht om naar Egypte af te dalen om het volk uit de slavernij te halen, “en Mozes zei tot God: Zie, wanneer ik tot de kinderen Israëls kom en tot hen zal zeggen: De God uwer vaders heeft mij tot u gezonden, en zij zullen tot mij zeggen: Wat is zijn naam? Wat zal ik tot hen zeggen? En God zeide tot Mozes: IK BEN DIE IK BEN; en Hij zeide: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK BEN heb Mij tot u gezonden. En God zeide voorts tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: Jehovah, de God uwer vaders, de God van Abraham, de God van Izaäk, de God van Jakob, heeft Mij tot u gezonden; dit is Mijn Naam in eeuwigheid.”

Het is noodzakelijk om op dit punt het verschil tussen een naam en een titel op te merken. Het woord 'God' is geen naam, het is een titel. Jehovah was de naam van God. Dit onderscheid kan worden gezien in het tweede gebod: “Gij zult de naam van Jehovah, uw God, niet ijdel gebruiken.” De Jood vond het niet erg om over God (Elohim) te schrijven en te spreken, maar hij beschouwde dit gebod zo dat hij de naam Jehovah niet uitsprak wanneer hij de Schrift las, maar er het woord 'Adonai' voor in de plaats stelde. Bovendien spraken de Hebreeën over ‘de Elohim’, de ware God, in tegenstelling tot valse goden, maar zij spraken of schreven nooit over de Jehovah, want er was maar één Jehovah in hemel en op aarde. In Genesis lezen we over 'mijn God', maar nooit over 'mijn Jehovah'; zij spraken over 'de God van Israël', maar nooit over de 'Jehovah van Israël', want er was maar één Jehovah. Ik blijf niet stilstaan bij de exacte uitspraak van de naam. God zegt: “Ik ben Jehovah, dat is mijn naam, en mijn heerlijkheid zal ik niet aan een ander geven, noch mijn lof aan gesmede beelden.”

Toen de mensen 'vele goden en vele heren' begonnen te maken, noemden ze hen 'goden'; maar om ze van elkaar te onderscheiden, gaven ze elk een naam. Zodat het woord 'god' zelfs in de Schrift niet meer uitsluitend gebruikt wordt voor de Schepper van de hemelen en de aarde. Het wordt gebruikt voor afgoden, want Laban noemt zijn terafim die Rachael had gestolen 'goden' (elohim) en Jakob doet hetzelfde. In Exodus 7:12 lezen we over de 'goden' (elohim) van Egypte. “Chemosh en Dagon zijn de namen ervan, en worden 'elohim' genoemd. In vroegere tijden had Babylonië tientallen 'goden', maar elk van hen had een onderscheidende naam, evenals de titel 'god'. De namen van meer dan tachtig Babylonische 'goden' die in de tijd van Abraham werden aanbeden en waarvan de namen zijn gevonden op tabletten met het determinatief 'ilu' (god) kunnen worden bekeken in Dr. Herman Rankes'

Early Babylonian Personal Names of the Hammurabi Dynasty (p. 197 e.v.), gepubliceerd in serie D van Researches and Treatises van de Universiteit van Pennsylvanta.

116

In de tijd van Mozes was het in dit opzicht nog erger, want er waren meer dan veertig kleine staten in Egypte, elk met zijn eigen oppergod, die werd aanbeden in de tempel in de belangrijkste stad van zijn naam of staat. Al deze goden hadden andere goden bij zich, een vrouw-godin, of zonen, die 'goden' werden genoemd, en elk in zijn eigen gebied werd beschouwd als een 'almachtige god', als de schepper en bewaarder van de hele wereld en de mensheid. De Egyptenaar leek niets onlogisch te zien in deze tientallen goden, die elk schepper en heerser over de wereld waren. Ze kregen allemaal namen om ze van elkaar te onderscheiden. Bovendien bezat elke stad en elk dorp zijn eigen god. De Thebian Recension van het 'Book of the Dead' geeft de namen van meer dan 450 goden en de piramideteksten bevatten verwijzingen naar meer dan 200 goden. Hoewel de namen van veel van de Egyptische goden voor ons verloren zijn gegaan, zijn die van meer dan 2200 goden bekend. Te midden van al dit polytheïsme werd het noodzakelijk toen God Zichzelf openbaarde, zoals Hij deed in Exodus 6 op een speciale manier zowel aan de Hebreeën als aan de Egyptenaren, dat Hij een naam zou gebruiken om Zichzelf, de enige ware God, te onderscheiden van alle valse goden om Hem heen. Die naam was veelzeggend: 'IK BEN'.

Toen Mozes, op een latere datum dan de openbaring van Exodus vi, het Boek Genesis aan het samenstellen was, met zijn Patriarchale tafelen voor zich, zou hij het spijkerschrift equivalent van El Shaddai op veel van hen vinden. Nu God zichzelf een nieuwe naam heeft gegeven, Jehovah (een persoonlijk voornaamwoord, geen titel), welk woord voor God moet hij dan gebruiken bij het overschrijven van deze oude tafelen? Elke vertaler van de Bijbel is met hetzelfde probleem geconfronteerd. De titel 'God' kan worden herhaald, maar hoe moet de beschrijving of naam - het spijkerschrift equivalent van El Shaddai - waar nodig worden overgeschreven, tenzij de nieuwe geopenbaarde naam van God, namelijk Jehovah, wordt gebruikt? Het gebruik van een andere naam zou een misverstand creëren in de hoofden van degenen voor wie Genesis werd voorbereid. De vertalers van de Bijbel in het Chinees hadden hetzelfde probleem. Welke van de Chinese namen moest worden gebruikt? Tien-chu, wat 'de Heer van de hemel' betekent, of Shang-ti, de confucianistische naam voor de 'Allerhoogste Heerser', of Shin, wat 'geest' kan betekenen. Als er een zuivere naam of beschrijving voor 'God' in China was geweest, een naam die niet ontaard was door associatie met de religies van het land, dan zou er geen probleem zijn geweest. In Arabisch-sprekende landen wordt het woord 'Allah' gebruikt voor de ene God in de hemel, het enkelvoud van Elohim is 'Elah,' in het Arabisch is het 'ilah', en met het lidwoord 'al 'ilah,'/het moderne equivalent van 'Allah.' Dit is een goede Arabische titel voor God, maar als ik over Allah spreek met een Christen, of Jood, die in een Arabisch sprekend land woont, associeer ik mezelf meteen met het Mohammedanisme.

117

Welke naam moest Mozes dan schrijven? God had zich aan hem geopenbaard met de naam Jehovah, en die naam was in Egypte aan de kinderen van Israël verkondigd en werd door hen vereerd. Nu de oude verslagen van hun ras, in zuiverheid bewaard en overgeleverd door Abraham, Izaäk en Jakob, door Mozes werden bewerkt en mogelijk vertaald, welke naam zou hij moeten gebruiken, aangezien de oude titel 'El Shaddai', God Almachtig of Algenoegzaam, bedorven was door het gebruik ervan in verband met tientallen andere 'goden' die elk door hun toegewijden 'god almachtig' werden genoemd? De meest natuurlijke weg was om de naam Jehovah te gebruiken. Zo wordt de aanwezigheid van het woord Jehovah in Genesis op een heel natuurlijke manier verklaard. Niet door uit te gaan van een ingewikkelde wirwar van verwarde documenten, geschreven door onbekende schrijvers, zoals de critici doen, of door de letterlijke betekenis van Exodus 6:3 te omzeilen, maar door de inspiratie waardoor God Mozes in de meeste gevallen ertoe bracht om 'El Shaddai' te vertalen door het woord Jehovah, Zijn onderscheidende naam, die Hem scheidde van de heidense goden om Hem heen.

Het onderscheid op basis van omstandigheden

Wanneer men begrijpt dat Genesis is samengesteld uit een serie tafelen, zoals aangegeven door de formule: “Dit is de oorsprong van ...”; dan zal men zien dat dit op een zeer significante manier helpt bij het verklaren van het opmerkelijke gebruik van de naam en de titel die aan Jehovah God worden gegeven. In ons overzicht van het eerste tablet zagen we dat de enige Goddelijke naam erop 'God' was, en ook dat de inhoud van dit tablet een persoonlijke openbaring aan Adam was. Aan het begin van de geschiedenis was het voldoende om de naam 'God' te gebruiken, want in die tijd waren er geen andere 'goden', zodat een naam naast een titel duidelijk niet nodig was in het eerste tablet.

118

Het tweede tablet (Gen 2:4b-4:26) dat, zoals we al opmerkten, vóór het begin van de Zondvloed werd geschreven, bevat zowel de titel 'God' als de naam 'Jehovah'. In dit tablet worden de naam en de titel altijd samen gebruikt, behalve door de verleider en Eva, en dit exclusieve gecombineerde gebruik is eigen aan dit tablet. Is dit niet te wijten aan de openbaring in deze periode van het spijkerschrift equivalent van de titel El Shaddai, nu vertaald als Jehovah? Het was over de dagen van Adam's kleinzoon, Enos, dat we lezen: “**toen begonnen de mensen de naam van Jehovah aan te roepen.**” Vandaar dat we in dit tablet zowel een naam als een titel voor God hebben, om de meest waarschijnlijke reden dat de mensen in deze tijd andere goden begonnen te aanbidden, zodat een onderscheidende naam noodzakelijk werd.

De “Hogere Kritiek” ontstond op basis van de veranderingen in het gebruik van de Goddelijke naam en titel, maar nu valt de kritische zaak op de grond door het nieuwe bewijs

dat geproduceerd is. Dit bewijs verklaart niet alleen volledig deze variatie, maar verklaart ook de noodzaak ervan, zoals deze van toepassing is op Genesis. Wijlen Dr. W.H. Green zei in zijn *The Higher Criticism and the Pentateuch* (p. 89): “Het kan echter opgemerkt worden dat, voor zover er iets opmerkelijks is in de afwisseling van deze namen in de Pentateuch, dit bijna volledig beperkt is tot het Boek Genesis en voornamelijk tot het vroegere gedeelte van dat Boek.”

Conclusie

Het zal opvallen dat de tafelen waaruit Genesis is opgebouwd soms overeenkomen met de verdelingen die critici op andere gronden hebben gemaakt. De critici hebben geprobeerd om het boek in documenten te verdelen en om te beweren dat deze op een late datum zijn geschreven, wat overeen zou komen met hun theorie. Aan de andere kant kwam de schrijver van dit essay naar Genesis om eenvoudigweg de natuurlijke verdelingen ervan te vinden, en ontdekte, dat door zich te houden aan het juiste gebruik van de formule “**Dit zijn de oorsprong van ...**”; dat het boek zijn eigen oorspronkelijke verslagen onthulde, en daarna verdwenen de kritische en andere moeilijkheden, vooral die welke verbonden zijn met het gebruik van de naam en de titel voor God.

XIII. DE TREND VAN DE HOGERE KRITIEK

Er wordt soms beweerd dat het effect van de “Hogere Kritiek” is dat het geloof in Gods openbaring van Zichzelf in de Schrift is versterkt. Is dit in feite de oogst die het kritische zaad heeft voortgebracht?

Het is veelzeggend dat de eerste critici Hobbes, de Engelse Deïst, en Spinoza, de Nederlandse Joodse filosoof, waren. Deze mannen stonden niet alleen lijnrecht tegenover de beweringen van de Schrift als zijnde een openbaring van God, maar ook tegenover het Christendom, want zij geloofden niet of nauwelijks in de mogelijkheid van zo'n openbaring. Eichhorn zei dat hij de naam “hogere kritiek” van deze critici en humanisten had geleend.

Over Eichhorn, de vader van de kritiek, zegt Cheyne in *The Founders of Old Testament Criticism*, p. 16, het volgende: “Het was zijn hoop om bij te dragen aan het terugwinnen van de opgeleide klassen voor de religie.” Duitsland begon toen een anti-bovennatuurlijke kruistocht en de rationalisten zeiden dat wonderen niet konden gebeuren, dus Eichhorn dacht dat hij het geloof in God en de Schrift gemakkelijker kon maken door het wonderbaarlijke uit de Bijbel te verwijderen. Hij weigerde echter zover te gaan als Spinoza, want hij zei: “Een deel van de geschriften van Mozes toeschrijven aan Ezra is de spot drijven met de menselijke intelligentie.”” Maar toen hij de Schrift had verworpen als de geïnspireerde openbaring van God, had hij zijn eigen ogen verblind, want zelfs Ewald, die zoveel deed om deze kritiek uit te breiden, zei van hem: “we kunnen niet anders dan erkennen dat vanuit religieus oogpunt de Bijbel voor hem een gesloten boek was.”(hij begreep de bijbel niet echt.)

De volgende grote criticus, De Wette, veegde Eichhorns geloof in het Mozaïsche auteurschap van Genesis van tafel, ook al was het opgesplitst in 'Jehovistische' en 'Elohistische' fragmenten. Het lokaas van Eichhorn was er niet in geslaagd om de “geleerden” voor zich te winnen, dus ging De Wette verder en verliet de historische basis van het boek door te beweren dat het eeuwen na Mozes was geschreven, daarom, zei hij, was de inhoud geen feit, maar legenden die mondeling waren overgeleverd en geschreven lang na de gebeurtenissen die er kleur aan gaven.

Op dit punt werd het gezag van de Here Jezus Christus en Zijn duidelijke uitspraken over Genesis een obstakel voor deze vernietigende kritiek. Dus propageerde Semler, een andere criticus, wat de 'aanpassingstheorie' wordt genoemd, waarmee hij de Here Jezus Christus beroofde van Zijn recht om een getuige te zijn, of erger nog, Hem uitsloot als een onbetrouwbare getuige,

door voor te stellen dat, hoewel Hij sprak over Mozes die bepaalde dingen had geschreven, Hij Zichzelf alleen aanpaste aan de dwalingen die rondom Hem gangbaar waren. Deze theorie is duidelijk onjuist, want het is aantoonbaar onwaar om te zeggen dat Hij zich neerlegde bij de misverstanden van Zijn tijd. Integendeel, in al Zijn werken en woorden streefde Hij ernaar om die misverstanden te corrigeren.

121 Sir William Robertson Nicoll vertelt over een gesprek dat hij in Duitsland had met Wellhausen: “We spraken over Robertson Smith. Ik zei dat Smith de Bijbel als geïnspireerd en historisch waar beschouwde, net als Wellhausens opvattingen, en dat hij ook vasthield aan de waarheid van wonderen. Wellhausen schudde zijn hoofd en zei dat hij weliswaar niet ontkende dat wonderen mogelijk waren, maar dat er geen historisch bewijs voor was en dat Smiths standpunt ‘sehr sonderbar’ (bijzonder merkwaardig) was, maar dat hij geen reden had om zijn goede trouw te verdenken. Ik vroeg hem wat hij dacht van het getuigenis van Christus. Hij antwoordde dat Christus zich ongetwijfeld vergist had over het Oude Testament, maar dat zoals Hij niets begreep over de aarde en de zon, Hij dat ook niet deed over de Bijbel, en dat het er weinig toe deed. Ik zei dat het natuurlijke effect van zulke opvattingen was dat de plaats van de Bijbel in de gedachten van mensen werd aangetast, waarop hij antwoordde dat hij onder druk stond door deze moeilijkheid - dat hij geen uitweg zag - dat hij boos was op Stade, uit Giessen, omdat hij zijn (Wellhausen's) theorieën als evangelie predikte”. Maar in Engeland werden deze theorieën in hun geheel opgeslokt, vooral door Robertson Smith. C. W. Emmet, de gevorderde criticus schrijft aldus over het vervolg, “de beroemde rechtszaak en verbanning van W. Robertson Smith van het Free Church College van Aberdeen in 1881 op grond van zijn Bijbelse artikelen in de Encyclopedia Britannica; zijn geschriften zijn nu de tekstboeken van een vrij gematigde en orthodoxe kritiek.”” Deze zelfde schrijver zegt: “Ze hadden gelijk toen ze spraken over het dunne uiteinde van de wig. Zodra de kerk de traditionele kijk op inspiratie opgaf, zodra ze toestond dat er ook maar één historische verklaring of wonder van de Bijbel in twijfel werd getrokken, of de mogelijkheid van fouten en tegenstrijdigheden toegaf, werd het onmogelijk om a priori te zeggen waar het proces zou stoppen. Het verliet een harde en vaste theorie ten gunste van feiten en het moet nu volgen waar de feiten het leiden. Waar kan de lijn logisch getrokken worden? Bijna alle verantwoordelijke leraren van de Kerk zouden nu de historiciteit van het scheppings- of zondvloedverhaal ontkennen.” Het is zeker veelzeggend dat vlak nadat dit werd geschreven over deze critici, die de Zondvloedverhalen ontkenden, de grote archeologische geleerden hele hoofdstukken begonnen te schrijven over de historiciteit van de Zondvloed, waarvan de bewijzen zo recentelijk zijn ontdekt door Sir Leonard Woolley en Professor Stephen Langdon.

Wellhausen, de laatste van de grote theorie-producerende critici werd een pure rationalist. Net zoals zijn vernietigende kritiek zijn Bijbel deed afnemen, zo nam zijn geloof af en af totdat

het weggleeft. Hij gaf zielig toe dat hij zijn eigen geloof te gronde had gericht. Daarna kwam Kuenen, die, schrijvend over religies in het algemeen, zei: “Voor ons is de godsdienst van Israël een van deze godsdiensten, niets minder en niets meer” (Godsdienst van Israël, p. 37). Deze mannen gingen dus van geloof naar twijfel, en van twijfel naar radicaal ongeloof. De geestestoestand die door dit proces werd veroorzaakt, werd tot zijn logische conclusie gebracht door de uitgave van De Grote Misleiding van Friedrich Delitzsch. En vrij recentelijk gaf een criticus in dit land, W. F. Lofthouse, als directeur van Handsworth College, Birmingham, als zijn mening dat “afgezien van enkele geloofsovertuigingen van onzekere oorsprong, de oudere Hebreeën weinig beter waren dan wat we nu animisten zouden noemen.” Het is echter waar om te zeggen dat veel van de huidige generatie critici terugdeinsden voor de “geavanceerde positie” en aarzelden om de kritische theorieën tot hun logische conclusies door te drijven.

Het is de duidelijke vooringenomenheid van bepaalde critici die hen het recht ontnemt om rechters te zijn. Ze hebben de Bijbel doorzocht om stof voor kritiek te vinden. Zelfs "gematigde" critici zoals Dr. Driver halen, zoals we hebben opgemerkt, passages aan waarvan zij denken dat ze er tegen spreken dat Genesis is geschreven zoals het boek aangeeft, maar ze laten verwijzingen weg naar bewijsmateriaal dat in het voordeel van Genesis spreekt. Professor Sayce schreef in zijn Higher Criticism and the Monuments (p. 21): “De Bijbel is gemarteld in een poging om het bewijs tegen zichzelf te laten leveren, geen enkel punt is over het hoofd gezien dat tegen de Bijbel zou kunnen spreken, geen enkele interpretatie is verwaarloosd die zou kunnen helpen bij het werk van vernietiging”. Dit is kritiek met zo'n vooringenomenheid dat het de criticus tot een vijandige foutenzoeker maakt en hem ongeschikt maakt om rechter te zijn.

“De kritische conclusies kregen weinig bijval in Groot-Brittannië en Amerika, tot in de laatste jaren (vooral door de invloed van A.B. Davidson, W. Robertson Smith, S. R. Driver en C. A. Briggs)” (Hastings, Bible Dictionary, Vol. III, p. 604). Zo gebeurde er iets vreemds: kritiek, die weliswaar begon als een aanval op de Schrift door rationalisten buiten de kerk, wordt nu onderwezen aan theologische hogescholen, zodat het nu vanaf de kansel is dat het geloof van de gemiddelde persoon in de Bijbel wordt aangevallen. Hoewel de meerderheid van de domineeskandidaten wordt onderwezen in de dogma's van deze kritiek, zijn hun kerkelijke geloofsbelijdenissen gebaseerd op de absolute waarheid van de Schrift. Bovendien wordt hen al snel na hun opleiding in deze kritische principes gevraagd om zichzelf te beloven de Schriftteksten te verdedigen die ze hebben leren betwisten. Een kandidaat voor de wijding in de Church of England wordt bijvoorbeeld gevraagd: “Geloof u oprecht in alle canonieke Schriften van het Oude en Nieuwe Testament?” Is het antwoord op deze vraag de hele waarheid, de enige waarheid en niets dan de waarheid?

* * * * *

Het tij is gekeerd. Er is bewijs dat het vernietigingswerk zijn kracht heeft verbruikt, het heeft zijn vernielingen aangericht in het geloof van de mensen en zijn ravage aangericht in de Kerk van God. Maar het werk van de wederopbouw is begonnen. Echt historisch onderzoek -archeologie- geeft ons de oude verhalen terug als verslagen van de waarheid.

XIV. Opgegraven Kleitabletten over Schepping en Zondvloed

Opgravers in Irak hebben veel tabletten gevonden die verslagen bevatten over de Schepping en de Zondvloed. De versies op deze tabletten wijken aanzienlijk af van het Bijbelse verslag; in feite is er net zoveel verschil tussen beide als tussen een lemen hut en het paleis van een koning. Zowel de hut als het paleis zijn plaatsen om in te wonen, beide hebben ramen en deuren. Op precies zo'n manier zijn er overeenkomsten tussen de Bijbel en de Babylonische tafelen, en vanwege deze overeenkomsten zijn er twee tegengestelde standpunten ingenomen:

1. Dat de Babylonische verslagen een verdraaiing zijn van de Bijbel.
2. Dat de Bijbelse verslagen de ruwe Babylonische verslagen zijn, gezuiverd en ontdaan van hun corrupte elementen.

Zij die het ware historische karakter van Genesis aanhangen, accepteren het eerste, de hogere kritische school het tweede alternatief.

Over het allerbelangrijkste feit zijn beiden het eens, want niemand kan eraan twifelen dat de Bijbelse verslagen onmetelijk superieur zijn aan de Babylonische. Het Bijbelse verslag is eenvoudig in zijn ideeën en onberispelijk in zijn leer over God, terwijl de Babylonische tafelen complex en polytheïstisch zijn. Het verschil kan vergeleken worden met dat tussen het zuivere water van de bronnen aan de bron van de Theems en het verontreinigde water van de dokken van Londen. Er zijn overeenkomsten tussen een rivier aan de bron en aan het eind, beide zijn in zekere zin dezelfde rivier; zo vinden we in Genesis het verhaal aan de zuivere bron, terwijl we het in de Babylonische tafelen zien in zijn vervuilde ontwikkeling.

125

Waarom nemen de critici dan het standpunt in dat het Genesis-verslag over de schepping en de zondvloed gezuiverde kopieën zijn van de Babylon-kleitabletten? Het antwoord is eenvoudig. Nadat zij de kritische houding hebben aangenomen die beweert dat Genesis op een late datum moet zijn geschreven, worden zij door deze veronderstelling gedwongen om te zeggen dat de verhalen uit Babylonië werden geleend, ondanks het feit dat het Bijbelse verslag onbetwistbaar eenvoudiger, zuiverder en superieur is.

Er zijn wel overeenkomsten in deze verhalen, maar de Babylonische overeenkomsten zijn ingebed in de massa van corrupte en gracieuze mythologieën, met troepen goden die jaloers met elkaar wedijveren en groteske opvattingen over het universum. Laat één citaat volstaan - genomen uit het vierde tablet van het Babylonische scheppingsverhaal - de regels die de grootste gelijkenis met de schepping bevatten zijn:-

Marduk rustte kijkend naar haar lijk

Bij het scheiden van het karkas, bedacht hij een sluw plan

Hij splitste haar als een gepureerde vis in twee delen

Met haar helft richtte hij de hemelen op en bewaakte ze Hij trok de grendel, hij plaatste een wachter

Hij droeg hen op haar wateren niet te laten ontsnappen

Hij ging over de hemelen, hij omcirkelde de gebieden

Hij plaatste voor Apsu de woning van Nudimmud.

Het is in het verhaal van de Zondvloed dat de Babylonische tabletten het meest lijken op het Bijbelse verslag. Deze overeenkomsten zijn:

1. De zondvloed als straf voor de zonde.
2. Bevel om een schip te bouwen en het leven te behouden.
3. Gebruik van bitumen om het schip waterdicht te maken.
4. Aan de grond zetten van het schip op een berg.
5. Offeren van het offer.

126

Dus het raamwerk van het verhaal komt in grote lijnen overeen met dat in Genesis, maar daar houdt de overeenkomst op, want afgezien hiervan is het Babylonische verslag voornamelijk grof polytheïstisch geruzie, met verwijzingen naar een groot aantal intrigerende goden waarvan wordt gezegd dat ze “ineenkrimpen als honden” en “zich verdringen als vliegen”. De zuivere oorspronkelijke versie zoals we die in Genesis hebben is zo verbasterd, verward en vervormd geraakt dat hij, behalve in het raamwerk, bijna onherkenbaar misvormd is.

Critici zeggen soms dat de patriarchen hun religie leenden van de naties om hen heen. Het tegenovergestelde is zeker waar; in plaats van de religies van de naties om hen heen te accepteren, verwierpen zij deze cultussen opzettelijk. Abraham leefde de eerste vijfenzeventig jaar van zijn leven in de Eufraatvallei, Jakob de laatste, Jozef de grootste, en Mozes het eerste deel van zijn leven in Egypte. Maar wat is het effect van dit contact met Babylonische en Egyptische religieuze systemen? Toen Abraham in Ur van de Chaldeeën woonde is het mogelijk dat hij beïnvloed werd door de afgoderij in de omgeving, maar op de roep van God maakte hij zich los van het ruwe polytheïsme. Wat Egypte betreft, is een van de belangrijkste feiten dat de hele nadruk van de religie lag op

het lot bij de dood en het lot in de volgende wereld, zoals wordt uitgelegd in het “Dodenboek”. Maar deze Egyptische nadruk vond nooit een plaats in het religieuze leven van de patriarchen. Het is zeker opmerkelijk dat er nergens in Genesis ook maar het geringste spoor te vinden is dat deze 'doodsreligie' enige invloed op deze mannen had, zozeer zelfs dat er in Genesis geen verwijzingen worden gemaakt naar de toestand van de ziel bij de dood.

Zulke misstappen als het maken van het “gouden kalf” worden onmiddellijk tegengegaan. De Israëlieten worden gewaarschuwd tegen het kopiëren van de corrupte cultussen van de omringende volken: “Naar de daden van het land Egypte, waarin gij gewoond hebt, zult gij niet doen, en naar de daden van het land Kanaän, waarheen ik u breng, zult gij niet doen” (Lev 18:3).

Le 18:3 Gij zult niet doen, zoals men doet in het land Egypte, waar gij gewoond hebt; gij zult niet doen, zoals men doet in het land Kanaän, waarheen Ik u breng; naar hun inzettingen zult gij niet wandelen.

XV. HET NIEUWE TESTAMENT GEBRUIK VAN GENESIS

Er kan geen twijfel over bestaan dat de schrijvers van het Nieuwe Testament zo geloof hechtten aan de uitspraken in het boek Genesis, dat zij de verhalen tot de basis maakten 'waarop enkele van de belangrijkste doctrinaire uitspraken van het Christendom zijn gebaseerd. Opmerkelijke voorbeelden van dit gebruik van Genesis zijn die van de apostel Paulus in Romeinen 5 en I Korintiërs 15. In Romeinen schrijft hij: “Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld gekomen is, en door de zonde de dood niettemin heerste de dood van Adam tot Mozes, ook over hen, die niet gezondigd hadden naar de gelijkenis van Adams overtreding” Hij vervolgt het contrast tussen Adam en Christus, in het effect van Adams zondige daad in de hof en Christus' rechtvaardige daad aan het kruis. Als iemand aanneemt dat Adam en de zondeval slechts mythen zijn, dan wordt het uiteindelijke resultaat dat in deze passage aan de Heer Jezus Christus wordt toegeschreven in het afrekenen met de gevolgen van die zonde, volledig ontkracht.

In de tweede passage (ICor. 15) wordt naar Adam verwezen als het hoofd van het menselijk ras: “Want gelijk in Adam allen sterven, zo zullen in Christus allen levend gemaakt worden ... zo staat er ook geschreven dat de eerste mens Adam een levende ziel werd, de laatste Adam werd een levengevende Geest ... de eerste mens is van het menselijk geslacht. . de eerste mens is van de aarde, aards, de tweede mens is van de hemel.” In 1Ti 2:12 en Hebreeën iv. 4 wordt naar de Schepping verwezen. Er kan geen twijfel over bestaan dat deze passages gebaseerd zijn op de verhalen van Genesis.

128

Paulus schrijft in 2Ko11:3: “de slang heeft Eva misleid door zijn sluwheid”. In Heb11: 4 vertelt ons hoe “Abel door zijn geloof God een voortreffelijker offer bracht dan Kaïn,” en 1 Johannes 3:12 zegt: “Niet zoals Kaïn, die van de boze was en zijn broeder doodde. En waarom doodde hij hem? Omdat zijn werken slecht waren en die van zijn broer rechtvaardig”. Judas schrijft (14) dat 'Henoch, de zevende van Adam, profeteerde' en Heb 11:7, dat “door het geloof Noach gewaarschuwd werd door God aangaande dingen die nog niet gezien waren, en met godvruchtige vrees bewogen, een ark bereidde”, en Petrus verwijst in zijn eerste brief (1Pe 3:20) naar de tijd “toen de lankmoedigheid van God in de dagen van Noach wachtte terwijl de ark in gereedheid was, waarin weinigen, dat wil zeggen acht zielen, door het water werden gered”, en in zijn tweede brief (2Pe 2:5) voegt hij eraan toe dat God “de oude wereld niet spaarde, maar Noach bewaarde met zeven anderen, een prediker van gerechtigheid, toen Hij een vloed bracht over de wereld van de goddelozen.”

De belangrijkste passage in het Nieuwe Testament die het absolute geloof in God illustreert, schrijft dat geloof toe aan Abraham. Het zesde vers van het vijftiende hoofdstuk van Genesis (Ge 15:6) luidt: “En hij geloofde in de Heer, en Hij rekende het

hem tot gerechtigheid". Niet alleen Paulus, maar ook Jakobus gebruikte het; zij maken het de basis van hun discussie. Nogmaals, in Rom 4:3 beroept Paulus zich op dit voorval in het leven van Abraham door te vragen: "Want wat zegt de Schrift?" en vervolgens citeert hij dit vers uit Genesis.

Ro 4:3 Want wat zegt het schriftwoord? Abraham geloofde God en het werd hem tot gerechtigheid gerekend.

Bovendien maakt hij het ook de basis van zijn argument in zijn Galatenbrief. Daarnaast zegt Stefanus (Han 7: 2): "De God der heerlijkheid verscheen aan onze vader Abraham, toen hij in Mesopotamië was, voordat hij in Haran woonde, en zei tegen hem: Ga uit uw land en uit uw verwanten en kom in het land dat Ik u wijzen zal. Toen kwam hij uit het land van de Chaldeeën". Tenzij we kunnen vertrouwen op het feit dat Abraham werkelijk leefde en ook dat hij handelde met een uitmuntend geloof in God, zijn deze apostolische verwijzingen erger dan nutteloos voor het doel waarvoor ze worden geciteerd.

Andere voorvallen in het leven van Abraham worden als betrouwbaar aangehaald: "Abel offerde aan God een voortreffelijker offer dan Kaïn" en 1 Johannes iii. 12 zegt: "Niet zoals Kaïn, die van de boze was en zijn broeder doodde. En waarom doodde hij hem? Omdat zijn werken slecht waren en die van zijn broer rechtvaardig". Judas schrijft dat 'Henoch, de zevende van Adam, profeteerde' en Hebreeën xi. 7, dat "door het geloof Noach gewaarschuwd werd door God aangaande dingen die nog niet gezien waren, en met godvruchtige vrees bewogen, een ark bereidde", en Petrus verwijst in zijn eerste brief (iii. 20) naar de tijd "toen de lankmoedigheid Gods wachtte in de dagen van Noach, terwijl de ark in gereedheid was, waarin weinigen, dat wil zeggen acht zielen, door het water gered werden", en in zijn tweede brief (ii. 5) voegt hij eraan toe dat God "de oude wereld niet spaarde, maar Noach bewaarde met zeven anderen, een prediker van gerechtigheid, toen Hij een vloed bracht over de wereld van de goddelozen."

De belangrijkste passage in het Nieuwe Testament die het absolute geloof in God illustreert, schrijft dat geloof toe aan Abraham. Het zesde vers van het vijftiende hoofdstuk van Genesis luidt: "En hij geloofde in de Heer, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid". Niet alleen Paulus, maar ook Jakobus gebruikte het; zij maken het de basis van hun discussie. Nogmaals, in Romeinen iv. 3 beroept Paulus zich op dit voorval in het leven van Abraham door te vragen: "Want wat zegt de Schrift?" en vervolgens citeert hij dit vers uit Genesis. Bovendien maakt hij het ook de basis van zijn argument in zijn Galatenbrief. Daarnaast zegt Stefanus (Handelingen vii. 2): "De God der heerlijkheid verscheen aan onze vader Abraham, toen hij in Mesopotamië was, voordat hij in Haran woonde, en zei tegen hem: Ga uit uw land en uit uw verwanten en kom in het land dat Ik

u wijzen zal. Toen kwam hij uit het land van de Chaldeeën”. Tenzij we kunnen vertrouwen op het feit dat Abraham werkelijk leefde en ook dat hij handelde met een uitmuntend geloof in God, zijn deze apostolische verwijzingen erger dan nutteloos voor het doel waarvoor ze worden geciteerd.

Andere incidenten in het leven van Abraham worden aangehaald als betrouwbare geschiedenis. In 2Pe 2:6 lezen we dat God “de steden Sodom en Gomorra in as veranderde en hen met een omverwerping veroordeelde, omdat Hij hen tot een voorbeeld gemaakt had voor hen die goddeloos zouden leven”. Op een soortgelijke manier schrijft Judas ook over deze steden. Verder vertelt Heb 10:17) ons dat “door het geloof Abraham, beproefd zijnde, Izaäk offerde, ja, hij, die de beloften gaarne ontvangen had, offerde zijn eniggeboren zoon; ja, tot wie gezegd was: In Izaäk zal uw zaad genoemd worden; gelovende dat God kan opwekken, zelfs uit de doden,” en Jakobus schrijft: “En werd Abraham, onze vader, niet door werken gerechtvaardigd toen hij Izaäk op het altaar offerde? (Jak 2:21)

Andere personen en voorvallen die in Genesis worden beschreven, worden op dezelfde beslist historische manier geciteerd. Paulus verwijst (Gal 4:23-31) naar Abrahams twee zonen Ismaël en Izaäk, en naar de “zoon van de slavin en de zoon van de vrije vrouw”. We lezen in Heb 11:20 dat Izaäk “Jakob en Esau zegende” en dat “Jakob door het geloof, toen hij stervende was, elk van de zonen van Jozef zegende, leunend op de top van zijn staf”. En in het volgende hoofdstuk, over Ezau die zijn eerstgeboorterecht verkocht en er berouw over had. Stefanus spreekt in Han 7 over de manier waarop de zonen van Jakob “door jaloezie tegen Jozef bewogen, hem naar Egypte verkochten; en God was met hem en verlost hem uit al zijn verdrukkingen en gaf hem wijsheid en gunst ten overstaan van Farao, de koning van Egypte; en Hij maakte hem tot gouverneur over Egypte en heel zijn huis.” Dit hoofdstuk verwijst ook naar de hongersnood in Kanaän en Jakob's uittocht naar Egypte. 2Pe 2:7 verwijst naar God die “het rechtvaardige Lot heeft verlost, dat zeer benauwd was door het wulpsse leven van de goddelozen.” Heb 11:22 zegt: “dat Jozef, toen zijn einde naderde, melding maakte van het vertrek van de kinderen Israëls en een gebod uitvaardigde over zijn gebeente”.

Zo wordt er in het Nieuwe Testament naar elk prominent voorval en elke prominente persoon uit Genesis verwezen, en niet slechts op een vage en algemene manier. Ze worden geïntroduceerd in de meest doorslaggevende verklaringen die geschreven zijn. Een nauwkeurig onderzoek van deze passages geeft de lezer de stellige zekerheid dat de apostelen deze verhalen uit Genesis als echte en geïnspireerde geschiedenis beschouwden. In feite heeft het Nieuwe Testament zijn historische wortels in Genesis.

XVI. DE HOUDING VAN DE HEER JEZUS CHRISTUS TOT GENESIS

“Hogere critici ” zijn het er unaniem over eens dat er één Persoon is wiens getuigenis over Genesis altijd tegen hen spreekt. Ze beseffen dat hun theorieën hopeloos ineensinken als de waarde van Zijn getuigenis over Genesis niet in diskrediet wordt gebracht. Er wordt geen poging ondernomen om, het soort bewijs dat onze Heer Jezus Christus geeft, in twijfel te trekken; ze geven toe dat Zijn verklaringen tegengesteld zijn aan die van henzelf, dus zijn er twee theorieën bedacht die resulteren in een weigering om Hem als een betrouwbare getuige toe te laten. Dit zijn de “Accommodatie” en de “Kenosis” theorieën, die nooit het daglicht zouden hebben gezien als de critici niet hadden gezien dat hun theorieën tegengesteld waren aan Zijn duidelijke verklaringen.

Het effect van de eerste theorie is om Zijn waarachtigheid te ontkennen, en van de tweede, Zijn kennis.

Accommodatie

De eerste impliceert dat zelfs als Hij geloofde dat het Boek Genesis een literaire lappendeken was van onbekende auteurs die 'lang na de tijd van Mozes leefden, Hij toch op zo'n manier tot de mensen zou spreken dat ze zouden geloven dat Mozes het geschreven had. Met andere woorden, ze beweren dat Hij zich aanpaste. Zichzelf aanpaste aan de dwalingen die Hij om zich heen vond. Het is voldoende om te zeggen dat Hij Zijn openbare bediening besteedde aan het doorklieven van de heersende ideeën en dwalingen van Zijn tijd; er is geen enkel bewijs voor deze theorie: Het impliceert dat Christus wist dat Mozes weinig of niets te maken had met de eerste boeken van het Oude Testament, dat, bijvoorbeeld, een zondvloed zoals daarin beschreven nooit had plaatsgevonden, maar ze zeggen dat Hij Zijn toespraak aanpaste aan de ideeën van de mensen die in de verhalen van Genesis geloofden. Het verbazingwekkende is echter dat juist deze critici vaak zeggen dat ze zelf niet helemaal eerlijk kunnen zijn als ze over Genesis preken of schrijven, tenzij ze aangeven dat ze niet geloven in het letterlijke feit of de nauwkeurigheid van deze verslagen. Dit impliceert zeker dat zij vinden dat zij zelf een hogere graad van eerlijkheid moeten handhaven dan zij aan de Heer toeschrijven. Veel van deze mannen zouden huiveren om zichzelf zo voor te stellen, omdat ze hun eigen kritische principes niet tot hun logische conclusie willen brengen.

Kenosis

De tweede of “Kenosis theorie” beweert in feite dat onze Heer niet zoveel wist over het boek Genesis als de moderne criticus. Een kritisch bijbelwoordenboek van de gematigde school kan hier worden aangehaald: Zowel Christus als zijn apostelen of schrijvers van het Nieuwe Testament hielden er de huidige Joodse opvattingen op na met betrekking tot de Goddelijke autoriteit en openbaring van het Oude Testament” (Hastings, Vol. III., p. 601). Dit woordenboek beweert dat deze “huidige Joodse opvattingen” volledig onbetrouwbaar waren. Het gevolg hiervan is dat de betrouwbaarheid van Christus op een verraderlijke manier wordt

ondermijnd. Ze zeggen dat men op Hem kan vertrouwen voor religieuze feiten, maar dat men niet kan vertrouwen op Zijn verwijzingen naar het auteurschap of naar bepaalde verhalen uit het Oude Testament. Aan de andere kant zei Hij: “*Als Ik u aardse dingen heb verteld en gij gelooft niet, hoe zult gij geloven als Ik u hemelse dingen vertel?*”

We zien dat onze Heer Jezus Christus Zijn zegel op het boek Genesis heeft gezet; de eerste hoofdstukken ervan worden door Hem in het bijzonder, hoewel incidenteel, genoemd. Hij citeert uit het tweede hoofdstuk en verwijst ook naar het scheppingsverhaal, naar de zondeval, naar Satan, Abel, Noach, de zondvloed, naar Lot en de verwoesting van Sodom. We zien dat er algemene of specifieke getuigenissen worden afgelegd over Genesis: hoofdstukken 1 t.e.m. 9 en 11, evenals over voorvallen in het leven van Abraham, Izaäk en Jakob zoals opgetekend in de andere hoofdstukken.

Laten we dit getuigenis in meer detail onderzoeken. In Matt 19:4 en 5 R.v. (ook Markus x. 6-8) verwijst Hij naar de schepping van de mensheid: “*Hij antwoordde en zeide: Hebt gij niet gelezen, dat Hij, Die hen van den beginne gemaakt heeft, hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw verkeren, en zij zullen beiden tot één vlees worden.*” Een citaat uit Genesis 2:24.

Hij verwees naar Satan in Johannes 8: 44. “*Gij zijt van uw vader, de duivel, en de begeerten van uw vader wilt gij doen. Hij was een moordenaar vanaf het begin, en stond niet in de waarheid, want er is geen waarheid in hem. Wanneer hij een leugen spreekt, spreekt hij uit zichzelf; want hij is een leugenaar en de vader ervan.*” De verwijzing hier is duidelijk naar Satan in de hof van Eden.

Een expliciete verwijzing naar het begin werd gemaakt in Luc 11:50 en 51, toen Hij zei: “*opdat het bloed van alle profeten, dat vergoten is vanaf de grondlegging der wereld, van dit geslacht geëist zou worden vanaf het bloed van Abel.*”

Hij benadrukte de les van Noach, de ark en de zondvloed in Lukas 17:26 en 27: “*En zoals het geschiedde in de dagen van Noach, zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. Zij aten, zij dronken, zij huwden, zij werden ten huwelijk gegeven, tot op de dag dat Noach in de ark ging, en . de zondvloed kwam en verdelgde hen allen*”. Vervolgens spreekt hij over Lot en de verwoesting van Sodom (vers 28): “*Evenzo als het geschiedde in de dagen van Lot ; zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden; maar ten dage als Lot uit Sodom ging, regende het vuur en zwavel uit de hemel, en verdelgde hen allen.*”

Abraham wordt herhaaldelijk genoemd. Onze Heer zei: “Uw vader Abraham verheugde zich toen hij Mijn dag zag; hij zag het en was blij. De Joden dan zeiden tot Hem: Gij zijt nog geen vijftig jaar oud en hebt Gij Abraham gezien? Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar, eer Abraham was, ben Ik. En zij namen stenen op om naar Hem te werpen” (Joh 8:56-59). Door naar de patriarchen te verwijzen, maakte Hij duidelijk dat zij, hoewel dood, nog steeds een bestaan hadden, want Hij zei: “God is niet de God van de doden, maar van de levenden”. Na de opstanding “van Mozes en de profeten uitgaande, legde Hij hun in alle Schriften de dingen uit die over Hemzelf gingen” (Luc 24:27). 133 Een paar dagen later zei Hij tot hen: 'Dit zijn Mijn woorden, die Ik tot u gesproken heb, toen Ik nog bij u was, dat alles in vervulling moet gaan wat geschreven staat in de wet van Mozes en de profeten en de Psalmen over Mij. Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften zouden verstaan” (Luc 24:44, 45).

Bevestiging?

Een persoonlijk voorval met betrekking tot de toepassing van de “Accommodatie” en “Kenosis” theorieën mag hier worden toegestaan. Enkele jaren geleden kwam een jonge kapelaan bij me langs; we waren volslagen vreemden, maar toen hij op een plank in mijn kamer een boek zag staan met de titel Daniël de Profeet, merkte hij op: “Zoiets geloof je toch niet, dat Daniël een profeet was? Ik heb dat allemaal uit me laten slaan in de jaren dat ik op mijn theologische universiteit zat.” Maar,” zei ik, “onze Heer sprak over Daniël als een profeet.” Mijn bezoeker antwoordde, "Hij wist daar niet meer van dan Hij kon leren van de mensen om Hem heen, Professor -- zegt dat Daniël het nooit geschreven heeft, dat het geen profetie is, maar geschiedenis, het is na de gebeurtenissen geschreven en zo gemaakt dat het op profetie lijkt.” Ik vroeg hem of hij liever de Here Jezus Christus geloofde of professor -- (ik laat zijn naam weg, want hij leeft nog steeds en ik denk dat hij het erg zou vinden dat iemand hem zo letterlijk en logisch zou nemen) ; hij antwoordde: “Ik geloof liever professor --, want hij leeft in een modernere en kritischere tijd en is duidelijk nauwkeuriger geïnformeerd over deze dingen.” Op deze manier moet de kritiek zich ontdoen van het getuigenis van de “Getrouwe en Ware Getuige” om haar theorieën te ondersteunen. Het kan voor het christelijke en logische verstand niet moeilijk zijn om een keuze te maken tussen de critici en Christus.

XVII. CONCLUSIE

In het eerste hoofdstuk werd benadrukt dat adequate bevestiging nodig was om de bewering te staven dat het Boek Genesis :

1. Oorspronkelijk geschreven was op tabletten, in een oud schrift.
2. Door de aartsvaders die nauw bekend waren met de gebeurtenissen die erin worden beschreven.
3. Dat Mozes de samensteller was van het Boek zoals we het nu hebben.
4. Dat hij duidelijk de aandacht vestigt op de bronnen van zijn informatie.

Er wordt aangevoerd dat de gegeven bevestiging volledig adequaat is geweest en dat de belofte dat deze “getuigd zou worden door feiten zo talrijk en onbedoelde toevalligheden zo overweldigend” ruimschoots is vervuld. Bovendien is de gepresenteerde bevestiging niet van het ondergeschikte soort dat slechts een aantal afzonderlijke schakels in een bewijsketen vormt, waarbij de zwakte in één schakel een zwakte in het geheel veroorzaakt. Het is veeleer een serie afzonderlijke strengen die elk op zich sterk zijn, maar die, wanneer ze met elkaar verweven worden, een bevestiging opleveren die zo sterk en substantieel is dat het gewicht van het bewijs een beslissing ten gunste van het eigentijdse schrijven van Genesis vereist.

De verschillende bewijslijnen die in deze bladzijden naar voren zijn gebracht kunnen als volgt worden samengevat:

(1) **Archologisch onderzoek** (dat begon nadat de “Hogere Kritiek” haar theorieën had geproduceerd) heeft ons in de afgelopen jaren de oude en hedendaagse achtergrond van Genesis gegeven, die volledig overeenkomt met de inhoud ervan (Hoofdstuk II).

(2) **Snelle beschaving na de schepping**. De Genesis-verhalen impliceren dat er in de vroege geschiedenis snelle ontwikkelingen plaatsvonden. Archeologen hebben in onontgonnen grond gegraven en vinden dat er een hoge staat van cultuur bestond in tijden die voorheen “prehistorisch” werden genoemd. Zij beweren zelfs dat lang voor de tijd van Abraham de Sumerische beschaving haar hoogtepunt had bereikt (Hoofdstuk IIT).

(3) **Het schrift is aanwezig vanaf het begin**. Zo ver terug als de archeologie heeft kunnen gaan, en in de vroegste tijden, zijn er voorbeelden van schrift gevonden. Gedurende de periode die het grootste gedeelte van Genesis beslaat, is ontdekt dat schrift algemeen gebruikt werd, zelfs voor gewone handelstransacties (Hoofdstuk IV).

(4) **Geen mondeling overlevering maar schriftelijke.** De inhoud van de vroegere hoofdstukken van Genesis beweert geschreven te zijn (Hoofdstuk V).

(5) **Oorspronkelijk op kleitabletten geschreven.** Zowel de Schrift als de archeologie leveren het bewijs dat de verhalen en genealogieën van Genesis oorspronkelijk op stenen of kleitabletten en in het oude schrift van die tijd werden geschreven (Hoofdstuk IV en V).

(6) **De colofons of Toledots zijn een prominent bewijs.** We weten nu iets van de literaire methoden die de Ouden gebruikten. Prominent hierin was het colofon van het tablet. In ons onderzoek van Genesis vinden we een soortgelijke literaire methode, want de formule “Dit is de oorsprong van ...” is de oude conclusie die Mozes invoegde om de bron aan te geven waaruit hij de verhalen en genealogieën haalde (Hoofdstukken V en VI).

(7) **Titels en vanglijnen ondersteunen het bewijs.** Andere literaire methoden waren het gebruik van “titels” en “vanglijnen” om de tafelen in de juiste volgorde bij elkaar te brengen. Hoewel Genesis zoals we het nu hebben een boek is dat door Mozes is samengesteld, zijn er nog steeds sporen van het gebruik van deze literaire middelen om de volgorde te bewaren (Hoofdstuk VI).

(8) **Een datum ondersteunt de geschiedkundig situering.** In sommige gevallen worden aanwijzingen gegeven over de datum waarop het tablet werd geschreven. Dit wordt gegeven op een zeer archaïsche manier en lijkt erg op de methode die gangbaar was in zeer oude tijden (Hoofdstuk VI).

(9) **De analen zijn opgetekend oor getuigen.** Ter bevestiging van (4) tot (8) hierboven, hebben we aangetoond dat in geen enkel geval een gebeurtenis is opgetekend die de persoon (of personen) genoemd in Hoofdstuk V niet zou kunnen hebben geschreven uit intieme persoonlijke kennis, of absoluut onmiskenbare eigentijdse informatie zou hebben verkregen. In Hoofdstuk VII wordt het positieve bewijs besproken dat aantoont dat ze zo geschreven zijn. De vertrouwdheid waarmee alle omstandigheden en details worden beschreven, wordt opgemerkt.

(10) **De datum wordt bevestig door de inhoud.** Extra bevestiging wordt gevonden in het veelbetekenende feit dat de geschiedenis die is vastgelegd in de gedeelten die over de namen van de patriarchen zijn geschreven, in alle gevallen ophoudt op de datum waarop het tablet naar verluidt is geschreven, of, waar geen datum wordt gegeven, vóór de dood van die persoon. In de meeste gevallen wordt het bijna tot de sterfdatum van de patriarch voortgezet.

(11) **Babylonische invloeden ondersteunen het verhaal.** De aanwezigheid van “Babylonische” woorden in de eerste elf hoofdstukken is een verder bewijs dat de inhoud van de vroegste verhalen en genealogieën werden geschreven tijdens het leven van de vroege aartsvaders van Genesis, want zij gebruikten die taal (hoofdstuk VI).

(12) **Ook de Egyptische invloeden bieden ondersteuning.** De aanwezigheid van Egyptische woorden en Egyptische omgeving in de laatste veertien hoofdstukken van Genesis, voegt zijn onweerstaanbare getuigenis toe dat die hoofdstukken in Egypte werden geschreven (Hoofdstuk VI).

(13) **Het kleitablet van God.** Het eerste tablet - dat van de Schepping - lijkt aan het begin van de geschiedenis te zijn geschreven. Dit blijkt uit de archaïsche uitdrukkingen, want het werd geschreven voordat er namen waren gegeven aan de zon en de maan en voordat het polytheïsme was ontstaan of clans zich hadden ontwikkeld (hoofdstuk VII).

(14) **Geen mondelinge overdracht.** Er is geen verklaring in de Schrift die de veronderstelling ondersteunt dat alle verhalen en genealogieën mondeling werden overgeleverd - integendeel, ze beweren te zijn opgeschreven (Hoofdstukken V, VII, VIII).

(15) **Namen van steden worden soms verduidelijkt.** Er worden veel verwijzingen gemaakt naar steden die ofwel niet meer bestonden, of waarvan de oorspronkelijke namen zo oud zijn dat de samensteller de namen moest invoegen waaronder ze in zijn tijd bekend stonden. Deze nieuwe namen en verklaringen passen precies bij de omstandigheden van een volk dat zich toen aan de rand van het land Kanaän bevond en op het punt stond om het binnen te trekken; dit geeft aan dat Mozes eerdere verslagen heeft gebruikt en dat hij de samensteller van het boek was (hoofdstukken VI en VIII).

(16) **Overblijfselen van kleitablet-eigen-tekst zijn aanwezig.** Dat Genesis nog steeds archaïsche uitdrukkingen bevat en sporen vertoont van de literaire hulpmiddelen die samenhangen met het gebruik van kleitabletten, getuigt van de getrouwheid waarmee de tekst aan ons is overgeleverd (Hoofdstuk VI).

(17) **He Genesisverhaal is het originele.** Het is duidelijk dat de gewone Babylonische tabletten van de Schepping en de Zondvloed een verbasterde vorm zijn van het Genesisverhaal. De verhalen van Genesis zijn niet slechts een gezuiverde vorm van de Babylonische verslagen (Hoofdstuk IT).

(18) **Archeologische bewijzen leveren ondersteuning.** De archeologie heeft de “mythe en legende” theorie volledig ondermijnd. Bewijzen van personen die ooit door critici voor mythisch werden gehouden, zijn door archeologen ontdekt (Hoofdstuk X).

(19) **“Hoge kritiek” is waardeloos.** De moeilijkheden die door de “Hogere Critici” tegen Genesis worden aangevoerd verdwijnen op natuurlijke wijze wanneer men begrijpt dat de verhalen en genealogieën eerst op tafelen in een oud schrift werden geschreven, door de personen wiens namen zij dragen, en dat het Boek door Mozes werd samengesteld. Eventuele verschillen in zinsopbouw en stijl zijn precies wat we in deze omstandigheden kunnen verwachten (Hoofdstuk XII).

(20) **Tekstherhalingen zijn gevolg van kleitabletten.** Er wordt aangetoond dat de “herhaling van dezelfde gebeurtenis” waarover critici spreken, precies overeenkomt met de opstelling van de tafelen waaruit het Boek werd samengesteld en overeenkomt met het oude Soemerische gebruik (Hoofdstuk XII),

(21) **Kritiek brengt geen voordeel.** Van de opmerkelijke voorbeelden die door critici naar voren worden gebracht om een late datum voor Genesis te suggereren, wordt aangetoond dat ze het tegendeel bewijzen (Hoofdstuk XII).

(22) **De naam of titel van God beantwoord aan de periode waarin de gebeurtenis plaatsvond.** De documentaire theorie is ontstaan om het gebruik van de naam Jehovah in Genesis te verklaren, en het exclusieve gebruik in bepaalde gedeelten (waarvan nu is

aangetoond dat het tabletten zijn) van één bepaalde naam of titel voor God. Op basis van deze theorie is de logge structuur van de “Hogere Kritiek” opgebouwd, en deze stort volledig in wanneer men ziet dat dit eigentijdse en vertaalde verslagen zijn (Hoofdstuk XII). 139

(23) **Het NT bevestigt Genesis.** De schrijvers van het Nieuwe Testament baseren belangrijke argumenten en illustraties op de verhalen van Genesis. Deze argumenten en illustraties zouden erger dan nutteloos zijn, ze zouden misleidend zijn, tenzij deze verhalen berusten op: historische feiten (Hoofdstuk XIV).

(24) **Ook Jezus bevestigt de echtheid van de teksten.** Het getuigenis van onze Heer Jezus Christus, de Zoon van God, met betrekking tot de verhalen in Genesis is van grotere waarde dan al het voorgaande bewijs en vormt het hoogtepunt van deze bewijskrachtige verificaties van zijn geschiedenis. Voor de Christelijke geest moet het getuigenis van Christus oppermachtig zijn (Hoofdstuk XVI).

Deze vierentwintig elementen vormen samen een cumulatieve verzameling van bewijzen die zowel in karakter als in belang zo uitzonderlijk zijn, dat zij de historiciteit van Genesis als een eigentijds verslag van gebeurtenissen op een zeker fundament vestigen. Dit fundament is de innerlijke getuigenis van het Boek zelf, ondersteund door de uiterlijke bevestiging van de archeologie.

Het maakte geen deel uit van ons doel om vragen met betrekking tot de leer en doctrines van Genesis te bespreken. Deze pagina's zijn beperkt tot de fundamentele vraag van de echtheid van de bronnen van de verhalen. Het is het antwoord op deze vraag waarnaar zoveel serieuze en geïnteresseerde jonge mannen en vrouwen aan onze universiteiten onderzoek doen. Zij verklaren dat de strijd tussen geloof en ongeloof nergens anders kan worden uitgevochten dan over de betrouwbaarheid van de eerste hoofdstukken van Genesis. Zij staan erop dat de overige boeken van de Bijbel en het Christendom geen veilige fundering hebben, tenzij kan worden aangetoond dat God Zichzelf hier, met betrekking tot het begin, in waarheid heeft geopenbaard. Deze houding is ook die van schrijvers als H.G. Wells, die zegt: “Als de dieren en de mensen uiteindelijk op deze opgaande manier waren geëvolueerd, dan waren er geen eerste ouders, geen Eden en geen zondeval geweest. En als er geen zondeval was geweest, dan stort het hele historische weefsel van het Christendom, het verhaal van de eerste zonde en de reden voor de verzoening, waarop de huidige leer de Christelijke emotie en moraliteit baseert, als een kaartenhuis in elkaar.”” De moderne geest van vandaag de dag vindt het natuurlijk onmogelijk om Genesis overboord te gooien en tegelijkertijd het Nieuw

Testamentische Christendom, waarover Christus sprak en de Apostelen schreven, volledig te behouden. Voor de schrijver is Christus het fundament van het christendom en niet Genesis, maar het nieuwtestamentische christendom is onbetwistbaar gebaseerd op de Genesisopenbaring van de schepping, de zondeval, enzovoort. Er wordt beweerd dat het nieuwe licht op de bronnen waaruit Genesis werd samengesteld, die onthullen dat het contemporaine verslagen zijn, ons de zekerheid verschaft dat we te maken hebben met een vastgelegde openbaring die zo oud is als de mens. Een van de meest briljante moderne archeologen, die een van de grootste universiteiten ter wereld vertegenwoordigt, zei in Irak: "Ik ben opgevoed als een 'Hogere Criticus' en geloofde daarom niet in de feitelijke waarheid van de vroege verhalen van de Bijbel. Sindsdien heb ik duizenden tabletten ontcijferd, en hoe meer ik leer, hoe meer ik geloof dat de Bijbel waar is." God heeft, door middel van opgravingen, de uiterlijke bewijzen die getuigen van de waarheid van dit eerste Boek van de Schrift, opgewekt uit de graven waarin ze zo lang begraven hebben gelegen.

I. INDEX

Appendix

Belangrijke mijlpalen in Mesopotamische opgravingen

1. Eerste opgravingen (begin jaren 1840):

- De eerste moderne archeologische opgravingen in Mesopotamië werden uitgevoerd door onderzoekers zoals:
 - **Paul-Émile Botta** (1843): Hij groef in **Khorsabad**, de hoofdstad van de Assyrische koning Sargon II, en ontdekte een paleis.
 - **Austen Henry Layard** (1845): Hij begon opgravingen in **Nimrud** (het oude Kalhu) en later in **Nineve**, twee belangrijke Assyrische steden. Layard bracht indrukwekkende sculpturen, reliëfs en kleitabletten aan het licht.

2. Ontdekking van de Bibliotheek van Assurbanipal (1850):

- In Nineve werd de beroemde bibliotheek van koning **Assurbanipal** opgegraven, met duizenden kleitabletten in spijkerschrift. Deze tabletten bevatten teksten zoals de **Epos van Gilgamesj**.

3. Latere opgravingen (20e eeuw):

- In de jaren 1920 en 1930 voerden archeologen zoals **Leonard Woolley** opgravingen uit in **Ur**, een van de oudste steden van Sumer. Woolley ontdekte onder andere de koninklijke begraafplaats, met rijke grafgraven.
- Grote opgravingen in **Babylon**, **Lagash**, en andere oude steden volgden.

De Code van Hammurabi

De **Code van Hammurabi** is een van de oudste bekende wetboeken in de geschiedenis. Het werd opgesteld rond **1754 v.Chr.** tijdens de regeerperiode van de Babylonische koning **Hammurabi** (r. 1792–1750 v.Chr.) (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Hammurabi>). De code bestaat uit een verzameling wetten en richtlijnen die bedoeld waren om orde en rechtvaardigheid te handhaven in het Babylonische rijk. Het is vooral bekend omdat het één van de eerste geschreven juridische systemen is en een inzicht biedt in de sociale, economische en juridische structuren van het oude Mesopotamië.

Belangrijke kenmerken van de Code van Hammurabi

1. Inscriptie:

- De wetten zijn gegraveerd op een grote basaltsteen (stèle) van ongeveer 2,25 meter hoog.
- Bovenaan de stèle staat een reliëf van Hammurabi die instructies ontvangt van de zonnegod **Sjamasj**, de god van rechtvaardigheid.

2. Inhoud:

- De code bevat 282 wetten die verschillende aspecten van het leven regelen, zoals handel, eigendom, strafrecht, familie, arbeid en slavernij.

- De wetten zijn geschreven in het **spijkerschrift** in het **Akkadisch**, de taal van Babylonië.
- 3. **Rechtvaardigheidsprincipe:**
 - De Code werkt vaak volgens het principe van "**lex talionis**", ofwel "oog om oog, tand om tand".
 - Bijvoorbeeld: "Als een man het oog van een ander man beschadigt, zal zijn eigen oog beschadigd worden."
- 4. **Klassenjustitie:**
 - De straf was afhankelijk van de sociale status van het slachtoffer en de dader.
 - Vrije burgers, slaven en edelen hadden verschillende rechten en plichten.
- 5. **Theocratische basis:**
 - De wetten werden beschouwd als afkomstig van de goden, met Hammurabi als de uitvoerder van hun wil.

Voorbeelden van wetten uit de Code van Hammurabi

- **Eigendomsrechten:** "Als iemand een veld huurt en de huur niet betaalt, zal hij de veldopbrengst als betaling afstaan."
- **Gezinsleven:** "Als een zoon zijn vader slaat, zal zijn hand worden afgehakt."
- **Commerciële regels:** "Als een handelaar graan verkoopt tegen te hoge prijzen, zal hij ter dood worden gebracht."
- **Slavernij:** "Als een slaaf ontkent dat hij van zijn meester is en de meester niet kan bewijzen dat hij de eigenaar is, wordt de slaaf vrijgelaten."

Historische betekenis

De Code van Hammurabi biedt inzicht in:

- Het rechtssysteem en de juridische opvattingen van het oude Babylonië.
- Sociale verhoudingen, klassenstructuren en economische activiteiten.
- Hoe vroegere samenlevingen probeerden orde en rechtvaardigheid te waarborgen.

Vondst van de stèle

De stèle met de inscriptie werd in 1901–1902 ontdekt in **Susa**, in het huidige Iran, door Franse archeologen onder leiding van Jacques de Morgan. Het was daarheen gebracht als oorlogsbuit door de Elamieten, die Babylonië hadden veroverd.

De Code van Hammurabi wordt vaak beschouwd als een mijlpaal in de geschiedenis van de rechtspraak en wordt nu bewaard in het **Louvre Museum** in Parijs. Het inspireert nog steeds moderne wetenschappers en historici.

De Samaritaanse Pentateuch

De zin "This of course implies acceptance of the Samaritan date of the death of Nahor, the father of Terah, which occurred one year before Terah was seventy" verwijst naar een specifieke interpretatie van de Bijbelse chronologie, zoals die te vinden is in de Samaritaanse Pentateuch. Hier is de uitleg in delen:

1. De Samaritaanse Pentateuch

De Samaritaanse Pentateuch is een versie van de Thora (de eerste vijf boeken van de Bijbel), bewaard door de Samaritanen. Deze tekst wijkt in sommige chronologische details af van de Hebreeuwse Masoretische tekst en de Septuagint. Een van die verschillen betreft de leeftijden van patriarchen, zoals Terach en Nahor.

2. Wie zijn Nahor en Terach?

- **Nahor:** De vader van Terach, en dus de grootvader van Abraham.
- **Terach:** De vader van Abraham, Nahor (genoemd naar zijn grootvader), en Haran.

3. De context van de dood van Nahor

De zin stelt dat Nahor, de vader van Terach, stierf **één jaar voordat Terach 70 jaar oud werd**. Dit detail is gebaseerd op de Samaritaanse chronologie. Het benadrukt dat je de chronologie van de Samaritaanse Pentateuch moet accepteren om deze interpretatie logisch te vinden. In andere versies van de Bijbel kan de tijdlijn anders zijn.

4. Betekenis van de zin

De uitspraak betekent dat, als je dit specifieke chronologische detail accepteert, je de Samaritaanse datering voor de dood van Nahor als juist beschouwt. Het legt een verband tussen de leeftijden van Nahor en Terach en past dit in de bredere context van Bijbelse genealogieën en chronologieën.

Samenvattend

De zin geeft aan dat de Samaritaanse Pentateuch een specifieke datering biedt: Nahor stierf toen Terach 69 was. Om dit te accepteren, moet men de Samaritaanse chronologie volgen, die afwijkt van de meer gangbare Hebreeuwse en Griekse teksten.

De stamvaders volgens de Samaritaanse Pentateuch

Lijst met de leeftijden en geboortedata van de stamvaders van **Adam tot Abraham** volgens de **Samaritaanse Pentateuch**, gebaseerd op de chronologie zoals daarin vermeld. De

Samaritaanse Pentateuch wijkt af van de Hebreeuwse Masoretische tekst en de Septuagint, vooral in leeftijden en tijdsintervallen.

Geboortedata van de stamvaders (Samaritaanse Pentateuch)

1. Adam:

- Leeftijd bij geboorte van Set: 130 jaar.
- Totale levensduur: 930 jaar.
- Geboorte: Schepping (jaar 0).

2. Set:

- Leeftijd bij geboorte van Enos: 105 jaar.
- Totale levensduur: 912 jaar.
- Geboorte: Jaar 130.

3. Enos:

- Leeftijd bij geboorte van Kenan: 90 jaar.
- Totale levensduur: 905 jaar.
- Geboorte: Jaar 235.

4. Kenan:

- Leeftijd bij geboorte van Mahalalel: 70 jaar.
- Totale levensduur: 910 jaar.
- Geboorte: Jaar 325.

5. Mahalalel:

- Leeftijd bij geboorte van Jared: 65 jaar.
- Totale levensduur: 895 jaar.
- Geboorte: Jaar 395.

6. Jared:

- Leeftijd bij geboorte van Henoeh: 62 jaar.
- Totale levensduur: 847 jaar.
- Geboorte: Jaar 460.

7. Henoeh:

- Leeftijd bij geboorte van Methusalem: 65 jaar.
- Totale levensduur: 365 jaar (werd opgenomen in de hemel).
- Geboorte: Jaar 522.

8. Methusalem:

- Leeftijd bij geboorte van Lamech: 67 jaar.
- Totale levensduur: 720 jaar.
- Geboorte: Jaar 587.

9. Lamech:

- Leeftijd bij geboorte van Noach: 53 jaar.
- Totale levensduur: 653 jaar.

- Geboorte: Jaar 654.
10. **Noach:**
- Leeftijd bij geboorte van Sem: 500 jaar.
 - Totale levensduur: 600 jaar (tot de vloed).
 - Geboorte: Jaar 707.
11. **Sem:**
- Leeftijd bij geboorte van Arpachsad: 100 jaar (2 jaar na de vloed).
 - Totale levensduur: 600 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1207.
12. **Arpachsad:**
- Leeftijd bij geboorte van Selah: 135 jaar.
 - Totale levensduur: 438 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1307.
13. **Selah:**
- Leeftijd bij geboorte van Heber: 130 jaar.
 - Totale levensduur: 433 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1442.
14. **Heber:**
- Leeftijd bij geboorte van Peleg: 134 jaar.
 - Totale levensduur: 464 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1572.
15. **Peleg:**
- Leeftijd bij geboorte van Reu: 130 jaar.
 - Totale levensduur: 239 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1706.
16. **Reu:**
- Leeftijd bij geboorte van Serug: 132 jaar.
 - Totale levensduur: 239 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1836.
17. **Serug:**
- Leeftijd bij geboorte van Nahor: 130 jaar.
 - Totale levensduur: 230 jaar.
 - Geboorte: Jaar 1968.
18. **Nahor:**
- Leeftijd bij geboorte van Terach: 79 jaar.
 - Totale levensduur: 148 jaar.
 - Geboorte: Jaar 2098.
19. **Terach:**
- Leeftijd bij geboorte van Abraham: 70 jaar.
 - Totale levensduur: 205 jaar.
 - Geboorte: Jaar 2177.

20. Abraham:

- Geboorte: Jaar 2247.

Samenvatting

De Samaritaanse Pentateuch heeft kortere leeftijden en een strakkere tijdlijn dan andere versies, met name vóór en na de zondvloed. De geboortedata en leeftijden weerspiegelen een wereldbeeld waarin de tijdlijn compacter is dan in de Masoretische tekst.

Opwekking in Engeland tijdens de Babyloïnsche opgravingen

Rond 1900 kende Engeland verschillende invloedrijke christelijke predikanten die belangrijke bijdragen leverden aan het geloof, de prediking en maatschappelijke hervormingen. Hieronder een lijst van enkele prominente namen:

1. Charles Haddon Spurgeon (1834–1892)

- **Bijnaam:** "De Prins der Predikers"
- **Achtergrond:** Baptistisch predikant en een van de bekendste prekers in de 19e eeuw. Hij was de voorganger van de Metropolitan Tabernacle in Londen.
- **Bijdrage:** Zijn preken waren krachtig, Bijbelgetrouw en vol passie. Spurgeon richtte ook weeshuizen en scholen op en publiceerde honderden boeken en preken.

2. Joseph Parker (1830–1902)

- **Achtergrond:** Congregationalistisch predikant en voorganger van de City Temple in Londen.
- **Bijdrage:** Parker was een krachtige spreker en bekend om zijn diepgaande Bijbeluitleg. Zijn boek **The People's Bible** bevat preken over vrijwel elk Bijbelboek.

3. Dwight L. Moody (1837–1899)

- **Achtergrond:** Hoewel een Amerikaan, had Moody grote invloed in Engeland. Hij leidde opwekkingscampagnes in steden zoals Londen en Edinburgh samen met de muzikant Ira D. Sankey.
- **Bijdrage:** Moody's opwekkingscampagnes trokken duizenden toehoorders en waren gericht op persoonlijke bekering en evangelisatie.

4. F. B. Meyer (1847–1929)

- **Achtergrond:** Baptist en predikant in verschillende Engelse kerken, waaronder Christ Church in Londen.
- **Bijdrage:** Meyer was een invloedrijke evangelist en schrijver. Hij hield internationale opwekkingsbijeenkomsten en schreef boeken over christelijke spiritualiteit en discipelschap.

5. G. Campbell Morgan (1863–1945)

- **Achtergrond:** Bekend als een van de grote Bijbeluitleggers van zijn tijd. Hij diende als voorganger van Westminster Chapel in Londen.
- **Bijdrage:** Morgan was beroemd om zijn heldere en systematische uitleg van de Bijbel. Zijn preken en boeken inspireerden veel predikanten en christenen wereldwijd.

6. John Clifford (1836–1923)

- **Achtergrond:** Baptistisch predikant en theoloog, en leider van de Baptist Union.
- **Bijdrage:** Clifford combineerde zijn christelijke prediking met een sterke inzet voor sociale rechtvaardigheid, zoals de arbeidersrechten en onderwijservormingen.

7. R. W. Dale (1829–1895)

- **Achtergrond:** Congregationalist en predikant in Birmingham.
- **Bijdrage:** Dale was een groot pleitbezorger van kerkelijke onafhankelijkheid en schreef theologische werken over het verzoeningswerk van Christus.

8. Hudson Taylor (1832–1905)

- **Achtergrond:** Missionaris en oprichter van de China Inland Mission (tegenwoordig OMF International).
- **Bijdrage:** Hoewel hij vooral bekendstaat om zijn werk in China, predikte Taylor ook veel in Engeland, waar hij christenen inspireerde tot zendingswerk.

9. William Booth (1829–1912)

- **Achtergrond:** Oprichter van het Leger des Heils.
- **Bijdrage:** Booth combineerde evangelisatie met praktische hulp aan de armen. Zijn beweging groeide uit tot een wereldwijde organisatie.

Samenvatting

Deze predikanten stonden bekend om hun krachtige prediking, maatschappelijke betrokkenheid en toewijding aan evangelisatie en opwekking. Ze hadden een blijvende invloed op zowel de kerk als de samenleving in Engeland en daarbuiten.

Anstruc (Isaac ben Solomon of Lunel) (ca. 1160–1238)

Anstruc was een Joods geleerde uit Zuid-Frankrijk, vaak geassocieerd met de stad Lunel. Hij wordt beschouwd als een prominente rabbijn en halachist (wetgeleerde) die een belangrijke rol speelde in de ontwikkeling van de Joodse traditie en studie tijdens de middeleeuwen.

Zijn Bijdragen

1. Scholastiek en Studie

Anstruc maakte deel uit van de welvarende en intellectueel actieve Joodse gemeenschap in Zuid-Frankrijk, die bekend stond om haar centra van studie en debat. Hij bestudeerde de Talmoed en andere belangrijke teksten met de toonaangevende geleerden van zijn tijd.

2. Correspondentie en Responsa

Hij correspondeerde met andere prominente rabbijnen van zijn tijd, zoals Maimonides (Moshe ben Maimon). Deze correspondentie benadrukte de uitwisseling van ideeën en wetenschappelijke inzichten tussen de Joodse gemeenschappen in Frankrijk en Spanje.

3. Onderwijs

Hij was betrokken bij het onderwijzen van nieuwe generaties Joodse geleerden. Zijn werk was gericht op het systematiseren en verduidelijken van de Joodse wet.

4. Invloed

Zijn invloed reikte verder dan Lunel. Hij speelde een rol in het behoud van Joodse tradities en het doorgeven van kennis tijdens een periode waarin de Joodse gemeenschap in Europa vaak onder druk stond van vervolging en religieuze spanningen.

Historische Context

- **Lunel:** Lunel was in de 12e en 13e eeuw een centrum van Joodse geleerdheid. Het trok rabbijnen, dichters en filosofen aan, die samen een bloeiende intellectuele gemeenschap vormden.
- **Debatten en Discussies:** De middeleeuwen waren een tijd waarin Joodse geleerden actief debatteerden over filosofische en religieuze kwesties. Anstruc was onderdeel van deze traditie en droeg bij aan het behoud van het Joodse erfgoed.

Anstruc en Maimonides

Anstruc was mogelijk een vroege correspondent van Maimonides. Hun brieven toonden wederzijds respect en een gedeelde passie voor de studie van Joodse wetten en filosofie.

Conclusie

Anstruc wordt herinnerd als een belangrijke figuur in de Joodse geleerdenwereld van de middeleeuwen. Hij stond bekend om zijn intellectuele bijdragen en was een symbool van de bloeiende Joodse cultuur in Zuid-Frankrijk. Hoewel hij niet zo bekend is als andere tijdgenoten, blijft zijn werk van historisch belang voor de studie van middeleeuwse Joodse geschiedenis.

Imhotep - Jozef???

Imhotep was een buitengewoon figuur uit het oude Egypte, een man die zijn tijd ver vooruit was en bekend staat als een van de eerste genieën in de geschiedenis. Hij leefde tijdens de **27e eeuw v.Chr.** (ca. 2650–2600 v.Chr.) in de periode van de **Derde Dynastie**, tijdens de regering van farao **Djoser**. Imhotep wordt vaak gezien als de "eerste architect", "eerste arts", en een van de grondleggers van wetenschap en filosofie.

Belangrijkste Feiten over Imhotep

1. Architect en Bouwer van de Trappiramide

- Imhotep was de architect van de **Trappiramide van Djoser** in Saqqara, het eerste grote stenen bouwwerk in de geschiedenis.
- Dit meesterwerk markeerde het begin van de overgang van eenvoudige mastaba's (rechthoekige grafstructuren) naar de piramidevorm, die later werd geperfectioneerd.

2. Arts en Geneesheer

- Imhotep wordt beschouwd als een pionier in de geneeskunde en stond bekend om zijn kennis van medische behandelingen, kruiden, en chirurgische technieken.
- Hij wordt vaak vergeleken met Hippocrates, maar hij leefde ongeveer 2000 jaar eerder. Veel van zijn medische kennis is vastgelegd in oude Egyptische papyri.

3. Priester en Hogeambtenaar

- Hij was een hogepriester van de zonnegod **Ra** en diende in de faraonische administratie als een vizier (hoofdadviseur).
- Zijn rol omvatte zowel religieuze als bestuurlijke verantwoordelijkheden.

4. Wetenschapper en Polymath

- Imhotep had een brede kennis op het gebied van astronomie, architectuur, wiskunde en literatuur.
- Hij wordt vaak omschreven als een "renaissanceman" van de oudheid.

5. Vergoddelijking

- Eeuwen na zijn dood werd Imhotep vergoddelijkt en aanbeden als een god van genezing en wijsheid.
- In het Grieks-Romeinse tijdperk werd hij geïdentificeerd met **Asclepius**, de Griekse god van de geneeskunde.
- Tempels en culten ter ere van Imhotep ontstonden, en zijn naam werd vereeuwigd in mythen en legendes.

Zijn Historische Invloed

Imhotep wordt herinnerd als een pionier die fundamentele bijdragen leverde aan architectuur, geneeskunde en wetenschap. Zijn werk had een blijvende impact op de Egyptische cultuur en

inspireerde generaties wetenschappers en bouwers. Zijn rol in de geschiedenis symboliseert het hoogtepunt van menselijke vindingrijkheid in het oude Egypte.

Waarom is Imhotep Belangrijk?

- **Architectonische Revolutie:** Hij was de eerste die grote monumenten volledig uit steen ontwierp en bouwde.
- **Medische Innovatie:** Zijn naam wordt geassocieerd met vroege medische vooruitgang, hoewel directe geschriften van hem verloren zijn gegaan.
- **Culturele Status:** Zijn verheffing tot goddelijkheid toont zijn immense invloed en populariteit onder de Egyptische bevolking.

Samenvatting

Imhotep is een van de weinige niet-koninklijke figuren uit het oude Egypte die naam heeft gemaakt in de geschiedenis. Hij blijft een symbool van menselijke creativiteit, kennis en inspiratie, met een erfenis die duizenden jaren heeft overleefd.

Het exacte aantal jaren dat **Imhotep** leefde, evenals de locatie van zijn graf, is onbekend en blijft een mysterie. Hier is wat we weten en aannemen op basis van archeologisch onderzoek en historische teksten:

Hoe oud werd Imhotep?

- **Levensduur:** Er zijn geen directe bronnen die Imhoteps leeftijd vermelden. Hij leefde tijdens de regering van farao **Djoser** (ca. 2650–2600 v.Chr.), wat betekent dat hij waarschijnlijk een aanzienlijk deel van zijn volwassen leven in die periode heeft gewerkt.
- Aangezien Imhotep een man was met buitengewone prestaties in architectuur, geneeskunde en administratie, wordt aangenomen dat hij een lang en productief leven had, mogelijk in de orde van 60-80 jaar – een opmerkelijke leeftijd in die tijd.

Waar werd Imhotep begraven?

- **De locatie van zijn graf is onbekend.** Ondanks vele inspanningen door archeologen is het graf van Imhotep nooit gevonden.
- **Veronderstellingen:**
 1. Het graf van Imhotep wordt vermoed ergens in of nabij **Saqqara**, dicht bij de Trappiramide van Djoser, waaraan hij heeft gewerkt.
 2. Sommige Egyptologen suggereren dat zijn graf een buitengewoon en verborgen bouwwerk zou kunnen zijn, mogelijk gevuld met kennis en schatten. Zijn status als geniaal architect en priester maakt dit aannemelijk.

Waarom is zijn graf belangrijk?

Het vinden van het graf van Imhotep zou een van de grootste archeologische ontdekkingen ooit zijn. Het zou:

- Meer onthullen over zijn leven en werken.
- Inzicht geven in de geneeskundige en wetenschappelijke kennis van zijn tijd.
- Zijn persoonlijke status en invloed in het oude Egypte beter belichten.

Mythe en Mysterie

De locatie van Imhoteps graf werd door latere generaties als heilig beschouwd. Veel Egyptische teksten uit latere perioden vermelden hem als een halfgod en verbinden zijn graf met genezing en wonderen. Zijn cultus verspreidde zich zelfs tot in de Grieks-Romeinse tijd, wat suggereert dat zijn graf een belangrijke bedevaartsplaats kan zijn geweest.

Conclusie:

Hoewel we de exacte leeftijd en begraafplaats van Imhotep niet kennen, blijft hij een fascinerende figuur. Zijn nalatenschap als architect, genezer en wetenschapper blijft bestaan, en zijn graf wordt door veel archeologen gezien als een heilige graal die mogelijk ooit ontdekt wordt.

"Hoge kritiek" (of higher criticism)

De term "**hoge kritiek**" (of **higher criticism**) verwijst naar een wetenschappelijke benadering van de studie van oude teksten, met name de Bijbel, waarbij de nadruk ligt op het onderzoeken van de oorsprong, samenstelling, en auteurschap van deze geschriften. Het ontstond in de 18e en 19e eeuw en wordt vooral geassocieerd met Bijbelstudies en de historische analyse van religieuze teksten.

Wat houdt hoge kritiek in?

1. Analyse van Oorsprong en Auteurschap

- Onderzoekers proberen te bepalen wie een tekst heeft geschreven, wanneer die is geschreven, en onder welke omstandigheden.
- Bijvoorbeeld: Bij het Oude Testament onderzoekt men of de Thora (de eerste vijf boeken van de Bijbel) werkelijk door Mozes is geschreven, zoals traditioneel werd aangenomen.

2. Literaire Structuur en Redactie

- Teksten worden onderzocht op interne inconsistenties, dubbele versies van verhalen, en literaire patronen.
- Dit heeft geleid tot theorieën zoals de **Documentaire Hypothese**, die suggereert dat de Thora is samengesteld uit vier verschillende bronnen (J, E, P, D).

3. Historische Context

- Hoge kritiek plaatst een tekst in zijn historische en culturele context om te begrijpen hoe gebeurtenissen en ideeën uit die tijd de inhoud en boodschap van de tekst hebben beïnvloed.

4. Doel en Intentie

- De nadruk ligt op het begrijpen van de intentie van de auteur en hoe deze de tekst wilde gebruiken.
- Bijvoorbeeld: Was een tekst bedoeld als historische kroniek, poëzie, profetie, of een liturgisch gebruik?

Verschil met Lage Kritiek

- **Lage kritiek** (lower criticism) richt zich op het analyseren van de tekst zelf, zoals het identificeren van kopieerfouten in manuscripten en het herstellen van de oorspronkelijke tekst (tekstkritiek).
- **Hoge kritiek** gaat verder en kijkt naar bredere vragen over de context, bedoeling, en samenstelling van de tekst.

Belangrijke Inzichten door Hoge Kritiek

- De Bijbel bestaat uit een verzameling geschriften van verschillende auteurs en tijden, vaak samengesteld over honderden jaren.

- Historische en culturele omstandigheden hebben een grote invloed gehad op de samenstelling van religieuze teksten.
- Sommige verhalen in religieuze teksten hebben parallellen in andere oude literatuur, zoals de Babylonische en Sumerische geschriften.

Controverses rond Hoge Kritiek

- **Religieuze Spanningen:** Hoge kritiek werd in de 19e eeuw fel bekritiseerd door orthodoxe gelovigen, omdat het de traditionele opvattingen over de goddelijke inspiratie en de eenheid van de Bijbel uitdaagde.
- **Impact op Geloof:** Voor sommige mensen bracht het de Bijbel terug tot een menselijke constructie, wat invloed had op hoe de tekst als heilig werd gezien.
- **Positieve Invloed:** Hoge kritiek heeft echter ook geholpen om de Bijbel beter te begrijpen als een historische en culturele schat.

Samenvatting:

Hoge kritiek is een wetenschappelijke benadering die zich richt op de oorsprong, samenstelling en intenties achter oude teksten, waaronder de Bijbel. Het heeft bijgedragen aan een beter historisch en literair begrip van deze geschriften, maar bracht ook controverses met zich mee vanwege de impact op traditionele religieuze overtuigingen.

De **hoge kritiek** is op zichzelf geen methode om te ontkennen dat God bestaat. Het is een wetenschappelijke benadering die gericht is op het onderzoeken van de oorsprong, context en samenstelling van oude teksten, waaronder religieuze geschriften zoals de Bijbel. Het doel is niet per se om geloof te ontkrachten, maar om teksten historisch en literair te analyseren. Echter, de manier waarop de resultaten van de hoge kritiek worden geïnterpreteerd, kan variëren en soms tot controverses leiden, afhankelijk van iemands religieuze of filosofische overtuigingen.

Hoge Kritiek en Geloof in God

1. Neutraal Instrument:

- Hoge kritiek is in essentie een neutraal hulpmiddel. Het stelt vragen over **wie**, **wanneer**, **waarom**, en **hoe** een tekst werd geschreven, zonder een voorafgaande positie in te nemen over het bestaan van God.
- Voor veel onderzoekers is het doel om de menselijke processen achter het samenstellen van teksten beter te begrijpen.

2. Resultaten en Interpretaties:

- De resultaten van hoge kritiek (zoals de ontdekking dat teksten mogelijk door meerdere auteurs zijn geschreven of dat bepaalde gebeurtenissen niet historisch kunnen worden bevestigd) kunnen door sommigen worden geïnterpreteerd als een uitdaging voor traditionele geloofsovertuigingen.
- Voor anderen versterken deze inzichten juist hun geloof, omdat ze de menselijke kant van de Bijbel en de historische context ervan beter begrijpen.

3. **Religieuze Spanningen:**

- In de 19e en 20e eeuw werd de hoge kritiek vaak gezien als een bedreiging voor orthodoxe of fundamentalistische opvattingen, omdat het traditionele ideeën over de inspiratie en eenheid van de Bijbel uitdaagde.
- Sommige critici van de hoge kritiek hebben de methode ervan beschuldigd een **naturalistische** benadering te hanteren (dat wil zeggen: uitsluitend naar menselijke verklaringen zoeken), waardoor bovennatuurlijke of goddelijke invloed wordt uitgesloten.

Is Hoge Kritiek Tegenstrijdig met Geloof?

Dat hangt af van het perspectief:

1. **Voorstanders van Geloof en Kritiek:**

- Veel gelovige wetenschappers en theologen hebben de hoge kritiek omarmd als een hulpmiddel om de Bijbel beter te begrijpen. Ze zien de methode niet als een bedreiging voor geloof in God, maar als een manier om Zijn boodschap in de historische context beter te doorgronden.

2. **Critici van Hoge Kritiek:**

- Sommige groepen beschouwen de hoge kritiek als een poging om de Bijbel te "ontmythologiseren" of te reduceren tot een verzameling menselijke geschriften, zonder goddelijke inspiratie. Voor hen lijkt dit indirect een ontkenning van Gods bestaan of betrokkenheid.

3. **Wetenschappelijk versus Religieus Standpunt:**

- Wetenschappelijke methoden zoals de hoge kritiek proberen neutraal te blijven en maken geen claims over bovennatuurlijke zaken. Ze richten zich uitsluitend op wat empirisch kan worden onderzocht en geanalyseerd. Dit kan soms botsen met geloofsovertuigingen, maar het betekent niet dat de methode bedoeld is om geloof te ondermijnen.

Samenvatting

Hoge kritiek is een wetenschappelijke methode die zich richt op het onderzoeken van de menselijke aspecten van teksten, inclusief de historische context, auteurschap en redactie. Het is geen expliciete aanval op het bestaan van God, maar een manier om teksten beter te begrijpen. Hoe de resultaten van hoge kritiek worden geïnterpreteerd, hangt af van de overtuigingen en perspectieven van de mensen die ermee werken. Voor sommigen kan het geloof uitdagen, terwijl het voor anderen geloof verdiept.

Hoe kan hoge kritiek een neutraal instrument van de wetenschap zijn als een van de doelstellingen van de wetenschap is alles te verklaren zonder God?

Je stelt een interessante en filosofische vraag over de relatie tussen wetenschap, geloof en de methoden die gebruikt worden, zoals de **hoge kritiek**. Het idee dat wetenschap alles probeert

te verklaren "zonder God" is een veelvoorkomend misverstand. Laten we dit helder maken en in context plaatsen.

De wetenschap en God

1. Wat is het doel van wetenschap?

- Het doel van wetenschap is **waarneembare en meetbare** fenomenen te begrijpen en te verklaren aan de hand van natuurlijke oorzaken en logica. Dit proces richt zich op **hoe** dingen werken, niet noodzakelijk op **waarom** dingen bestaan.
- Wetenschap opereert binnen een kader van **methodologisch naturalisme**, wat betekent dat het alleen kijkt naar natuurlijke verklaringen. Dit is een praktische methode en betekent niet automatisch dat bovennatuurlijke oorzaken worden ontkend; ze worden eenvoudig niet meegenomen in de analyse.

2. God in de wetenschap:

- Wetenschap kan geen uitspraken doen over het bestaan van God, omdat God volgens de meeste theologische definities buiten het bereik valt van natuurlijke waarneming en experiment.
- De vraag naar het bestaan van God en Zijn rol in de schepping is eerder een kwestie van filosofie of theologie dan van wetenschap.

Hoge Kritiek als Neutraal Instrument

1. De Opzet van Hoge Kritiek:

- Hoge kritiek analyseert teksten zoals de Bijbel met methoden die gericht zijn op menselijke en historische factoren, zoals auteurschap, literaire structuur, en culturele invloeden. Het onderzoekt **de menselijke kant van teksten**, maar probeert geen uitspraken te doen over de goddelijke inspiratie ervan.
- Bijvoorbeeld: Als hoge kritiek laat zien dat bepaalde passages in de Bijbel uit verschillende bronnen komen, zegt dit niets over de waarheid van het geloof dat in de teksten wordt uitgedrukt.

2. Neutraal versus Interpretationeel:

- De methode zelf is neutraal: het probeert teksten te begrijpen binnen hun historische context. Het stelt vragen zoals "Wie schreef dit?", "Wanneer?" en "Waarom?"
- De interpretatie van de resultaten kan echter niet altijd neutraal zijn. Sommige mensen gebruiken de inzichten van hoge kritiek om geloofsovertuigingen te onderbouwen, terwijl anderen ze gebruiken om religie te bekritisieren.

Wetenschap versus Geloof: Een Botsing?

1. Wetenschap sluit God niet uit:

- Wetenschap beperkt zich tot natuurlijke oorzaken omdat dat is waar het mee kan werken. Dat betekent niet dat God wordt uitgesloten, maar dat God buiten het domein van wetenschap valt.
- Religie en wetenschap beantwoorden andere vragen:
 - Wetenschap: Hoe werkt de wereld?
 - Religie: Waarom bestaat de wereld en wat is onze plaats erin?

2. Hoge Kritiek als Hulpmiddel:

- Hoge kritiek is een hulpmiddel om teksten beter te begrijpen en te plaatsen in hun historische context. Dat kan geloof in God verdiepen door de menselijke kant van religieuze geschriften te begrijpen, maar het kan ook door sommigen als ondermijning worden gezien als het traditionele geloofsopvattingen uitdaagt.

Waarom lijkt het soms alsof wetenschap God uitsluit?

Dit idee ontstaat omdat wetenschap zich richt op het **onderzoeken van natuurlijke oorzaken**. Bovennatuurlijke verklaringen zijn niet testbaar of observeerbaar en kunnen daarom niet door wetenschap worden bestudeerd. Dit is echter een beperking van de methode, niet een ontkenning van het bestaan van God.

Het feit dat wetenschap zich beperkt tot natuurlijke verklaringen, betekent niet dat God niet bestaat of irrelevant is. Het betekent alleen dat wetenschap niet over God kan spreken binnen haar methodologische kader. Voor veel gelovigen vullen wetenschap en geloof elkaar juist aan.

Samenvatting

De hoge kritiek is een neutraal wetenschappelijk instrument dat teksten probeert te begrijpen vanuit een historisch en literair perspectief. Het doel van de methode is niet om God te ontkennen, maar om teksten te analyseren zonder verwijzing naar bovennatuurlijke verklaringen, omdat dit buiten het domein van wetenschap valt. Hoe de resultaten van de hoge kritiek worden geïnterpreteerd, hangt af van de overtuigingen en doelen van de persoon die ermee werkt. Geloof en wetenschap hoeven niet met elkaar in conflict te zijn, maar kunnen elkaar juist verrijken als ze in hun eigen domein blijven opereren.